

SEKTOROWA RAMA KWALIFIKACJI W

SPORCIE

Kwalifikacje przejrzyste dla trenerów, instruktorów i ich pracodawców

Sektorowa rama kwalifikacji w sporcie (SRKS) jest branżową interpretacją Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK), czyli narzędzia, które na 8 poziomach porządkuje wszystkie kwalifikacje (dyplomy, certyfikaty, świadectwa) istniejące w Polsce, zdobyte w różny sposób i w różnych miejscach, a jednocześnie umożliwia ich odniesienie do kwalifikacji funkcjonujących w całej Europie.

SRKS obejmuje kwalifikacje kadr sportu, tj. trenerów, instruktorów, animatorów i inne kwalifikacje, potwierdzające przygotowanie do realizacji zajęć sportowych lub procesu treningowego w sporcie. Opisano w niej 6 poziomów – od 2 do 7 włącznie, uznanych za najbardziej reprezentatywne dla kwalifikacji w sporcie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

*kwalifikacje
po europejsku*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Kierownik merytoryczny projektu i redaktor raportu końcowego:
Krzysztof Perkowski, prof. nadzw., Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa

Koordynator projektu:
Piotr Marek, Instytut Sportu, Warszawa

Konsultacje merytoryczne:
Agnieszka Szymczak, Instytut Badań Edukacyjnych

Autorzy opracowania:
*Anna Szumilewicz, Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu, Gdańsk, Krajowy Ośrodek Metodyczno-Szkoleniowy,
Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Toruń*
Hubert Makaruk, Akademia Wychowania Fizycznego Warszawa, Filia w Białej Podlaskiej
Krzysztof Perkowski, prof. nadzw., Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa
Piotr Marek, Instytut Sportu, Warszawa
Marcin Krawczyński, prof. nadzw., Wyższa Szkoła Edukacji w Sporcie, Warszawa; Atenuem, Szkoła Wyższa, Gdańsk
Jolanta Żyśko, prof. nadzw., Szkoła Główna Turystyki i Rekreacji, Warszawa
Ewa Niedzielska, Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa
*Anna Lewandowska-Plińska, Krajowy Ośrodek Metodyczno-Szkoleniowy, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej,
Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń*
Ewa Piotrowska-Całka, Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa
Maciej Kania, Polski Związek Jeździecki
Joanna Ratajczak, Uniwersytet Szczeciński
Michał Siniarski-Czaplicki, Uniwersytet Łódzki
Joanna Rosińska, Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu, Gdańsk
Ryszard Kowalski, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Toruń

Doradcy międzynarodowi:
Sergio Lara-Bercial, International Council for Coaching Excellence
Rita Santos Rocha, Europe Active (European Health & Fitness Association)

Sekretarz redakcji:
Irena Kownacka

Redakcja językowa:
Stefan Tuszyński

Okładka:
Marcin Niwicz, Instytut Badań Edukacyjnych

Wydawca:
*Biuro Konsorcjum Projektu SRKS, ul. Trylogii 2/16, Warszawa, tel. 22 569 90 00
www.srks.pl*

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu „Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrożenia Krajowych Ram Kwalifikacji oraz Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie”.

* Egzemplarz bezpłatny

© Copyright by: Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2015

Spis treści

WSTĘP	5
1. Rys historyczny nadawania kwalifikacji w obszarze sportu	7
1.1. Kwalifikacje zawodowe instruktorów rekreacji ruchowej w świetle regulacji prawnych	7
1.2. Kwalifikacje zawodowe trenerów sportu w świetle regulacji prawnych.....	9
2. Kontekst prac nad opracowaniem projektu SRKS	13
2.1. Sektorowe ramy kwalifikacji jako instrument realizacji polityki na rzecz uczenia się przez całe życie.....	13
2.2. Rezultaty międzynarodowych projektów dedykowanych kształceniu i szkoleniu kadr sportu jako punkt wyjścia dla opracowania SRKS.....	15
3. Organizacja i przebieg prac w projekcie SRKS	19
4. Szczegółowy opis metody przeprowadzonych prac	23
4.1. Zastosowanie Modelu 7 Kroków w pracach nad SRKS.....	23
4.2. Definiowanie i opisywanie kwalifikacji w oparciu o metodologię prac EuropeActive (EA/EHFA).....	28
4.3. Tworzenie charakterystyk poziomów SRKS.....	29
5. Weryfikacja kolejnych wersji wstępnego projektu SRKS przez środowisko branżowe	33
5.1. Badania jakościowe.....	33
5.2. Badania ilościowe.....	35
6. Sektorowa rama kwalifikacji w sporcie – produkt końcowy	45
6.1. Informacje ogólne i struktura produktu.....	45
6.2. Założenia dotyczące projektowania kwalifikacji w sporcie osób niepełnosprawnych.....	45
6.3. Rekomendacje dotyczące wdrożenia i wykorzystywania SRKS w Polsce, a także jej późniejszego rozwijania	48
7. Rekomendacje dotyczące tworzenia sektorowych ram kwalifikacji dla innych branż	51
Bibliografia	53
Załącznik 1. Wyznaczniki sektorowe w projekcie SRKS.....	59
Załącznik 2. Instrukcja czytania charakterystyk poziomów dla użytkowników SRKS	60
Załącznik 3. Słowniczek stosowanych pojęć	61
Załącznik 4. Charakterystyki poziomów SRKS	62
Załącznik 5. Analiza zgodności SRKS z PRK.....	65

Załącznik 6. Analiza SWOT dla SRKS jako ramy wspólnej dla sportu wyczynowego i powszechnego	75
Załącznik 7. Narzędzie wykorzystywane przez ekspertów SRKS w określeniu zadań zawodowych przedstawicieli kadry szkoleniowej w sektorze sportu.....	76
Załącznik 8. Formularz do konsultacji z ekspertami SRKS.....	78
Załącznik 9. Przykładowe robocze opisy kwalifikacji stworzone na potrzeby projektu SRKS.....	79
Załącznik 10. Propozycja nazw kwalifikacji w fitnessie rekreacyjnym z 2012 r. – materiał wykorzystany w etapie przygotowawczym projektu SRKS.....	84
Załącznik 11. Ćwiczenie z przypisywania poziomów ramy.....	85
Załącznik 12. Weryfikacja wstępnego projektu SRKS w środowisku branżowym – kwestionariusz ankiety.....	86
Załącznik 13. Wykaz instytucji, których reprezentanci zostali powołani do zespołu ekspertów w projekcie SRKS	92
Załącznik 14. Lista członków zespołu ekspertów w projekcie SRKS.....	93

Wstęp

Jakość usług w branży, pozycja polskich trenerów na rynku międzynarodowym, konkurencyjność polskiej oferty sportowej, troska o klientów – to główne motywacje budowania sektorowej ramy kwalifikacji w sporcie. Zwiększenie dostępu do zawodów stworzyło szansę poszerzenia rynku pracy w sektorze sportu, więcej osób może i chce wykonywać zawody trenera i instruktora sportu. Byłym wybitnym zawodnikom dało możliwość podjęcia pracy w roli szkoleniowca i dzielenia się nabytymi przez lata umiejętnościami. Oznacza to jednak również ryzyko sytuacji, w której do branży trafi słabo wykwalifikowana kadra.

Następstwem Ustawy o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (zwanej ustawą deregulacyjną), która weszła w życie w sierpniu 2013 roku, było usunięcie niektórych zapisów ustawy o sporcie. W rezultacie, aby nabyć dziś kwalifikację trenera, trzeba spełnić ogólnie sformułowany wymóg posiadania „wiedzy, doświadczenia i umiejętności niezbędnych do wykonywania zadań trenera lub instruktora sportu”¹. W tej sytuacji jako przedstawiciele sektora w szczególny sposób powinniśmy zadbać o ustanowienie standardów, dzięki którym ponownie możliwe będzie obiektywne pozycjonowanie trenerów na rynku pracy.

Taką możliwość przedstawiciele sektora, którzy włączyli się w debatę społeczną nad Polską Ramą Kwalifikacji, zobaczyli w modernizacji systemu kwalifikacji w Polsce. Dzięki niej zabezpieczona zostanie jakość kwalifikacji zawodowych i ich porównywalność na forum międzynarodowym. To z kolei zapewni wysoką jakość usług, zagwarantuje poczucie bezpieczeństwa i zdrowie uczestników zajęć sportowych, a także wpłynie na rezultaty polskich sportowców i wybór studiów na uczelniach o profilu sportowym. Odpowiedzią na obawy związane z uwolnieniem zawodów trenera i instruktora sportu powinny być licencje i certyfikaty wydawane przez związki sportowe i organizacje sportowe – ich pozyskanie powinno świadczyć o posiadaniu przez trenera lub instruktora kompetencji na odpowiednio wysokim poziomie. Systemy certyfikacji funkcjonujące w wielu dyscyplinach są przykładami dobrych praktyk w tym zakresie. By kwalifikacje nadawane przez poszczególne podmioty były powszechnie rozpoznawane i uznawane przez całe środowisko sportowe, istotne jest jednak wypracowanie przez jego przedstawicieli wspólnych standardów, stanowiących punkt odniesienia dla wszystkich kwalifikacji funkcjonujących w Polsce w sektorze sportowym. Jest to szczególnie ważne we współczesnym świecie, w którym na znaczeniu zyskuje kształcenie ustawiczne, w tym m.in. uczenie się i kształcenie osób dorosłych, po ukończeniu przez nie edukacji formalnej, a kompetencje można nabywać w szkole, na uczelni, ale także na drodze pozaformalnej (na kursach i szkoleniach) oraz nieformalnie (w wyniku samodzielnego uczenia się, np. w miejscu pracy).

Jednym z podstawowych założeń polskiego zintegrowanego systemu kwalifikacji ma być zapewnić każdemu możliwości walidacji efektów uczenia się, niezależnie od sposobu ich osiągnięcia. Wprowadzenie takiego założenia zmienia perspektywę postrzegania samych kwalifikacji – które definiowane są w systemie jako potwierdzone kompetencje. Punktem ciężkości stają się efekty uczenia się, a nie sam proces kształcenia, na straży wysokiej jakości kwalifikacji ma zaś stać instytucja odpowiedzialna za proces walidacji efektów uczenia się. Dokumenty nabyte w wyniku rzetelnie przeprowadzonego procesu walidacji (licencje, certyfikaty, itp.) mają być dowodem na to, że ich posiadacz faktycznie nabył kompetencje, które zostały zweryfikowane w tym procesie.

Włączenie tak rozumianych kwalifikacji do zintegrowanego systemu kwalifikacji zapewni im rozpoznawalność nie tylko w Polsce, ale także na gruncie międzynarodowym. Dzięki temu trenerzy, instruktorzy, animatorzy, którzy odgrywają istotną rolę w promowaniu uprawiania sportu, będą mogli porównywać swoje kwalifikacje z „pokrewnymi” kwalifikacjami możliwymi do nabycia w innych krajach, w których wdrożone zostały krajowe ramy kwalifikacji, odniesione – tak jak Polska Rama Kwalifikacji – do Europejskiej Ramy Kwalifikacji.

1 Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U. Nr 127 poz. 857 z późn. zm.).

Europejska Rama Kwalifikacji (ERK) to przyjęta w Unii Europejskiej struktura poziomów kwalifikacji, stanowiąca układ odniesienia dla krajowych ram kwalifikacji i umożliwiająca porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych krajach. Odniesiona do niej Polska Rama Kwalifikacji – podobnie jak ERK – składa się z ośmiu poziomów kwalifikacji. Każdy z poziomów został scharakteryzowany za pomocą zbiorów ogólnych stwierdzeń, opisujących efekty uczenia się, jakie musi potwierdzać kwalifikacja, żeby znaleźć się na danym poziomie – w podziale na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. PRK uwzględnia efekty uczenia się osiągnięte w ramach edukacji formalnej (oświata, szkolnictwo wyższe), pozaformalnej (kursy, szkolenia) oraz nieformalnego uczenia się (samokształcenie, uczenie się w miejscu pracy). Charakterystyki poziomów PRK ujmują całe spektrum efektów uczenia się. Odzwierciedlają postępy osiągane przez osobę uczącą się, pokazując, jak w wyniku uczenia się w różnych kontekstach i na różnych etapach życia następuje u niej przyrost w zakresie:

- wiedzy (głębci, zakresu),
- umiejętności (rozwiązywania problemów i innowacyjnego stosowania wiedzy w praktyce, uczenia się i komunikowania),
- kompetencji społecznych (gotowości do współpracy i do podjęcia odpowiedzialności za realizację powierzonych zadań).²

W PRK charakterystyki poziomów opisane zostały na dwóch stopniach szczegółowości. Charakterystyki pierwszego stopnia są najbardziej ogólne i dotyczą wszystkich rodzajów edukacji – mają charakter uniwersalny. Są one następnie rozwijane w trzy różniące się między sobą warianty charakterystyk poziomów (drugi stopień): typowych dla kształcenia ogólnego, typowych dla kształcenia i szkolenia zawodowego oraz typowych dla szkolnictwa wyższego. Uniwersalne charakterystyki poziomów oraz charakterystyki drugiego stopnia stanowią integralną całość i należy czytać je łącznie.³

Zgodnie z założeniami polskiego zintegrowanego systemu kwalifikacji, charakterystyki poziomów drugiego stopnia PRK typowe dla danego rodzaju kształcenia mogą być dalej rozwijane – uszczegółowiane (trzeci stopień). Rozwinięciem charakterystyk typowych dla kształcenia i szkolenia zawodowego (tzw. charakterystyk „zawodowych”) są sektorowe ramy kwalifikacji, w tym m.in. prezentowana w niniejszym dokumencie sektorowa rama kwalifikacji w sporcie (SRKS).

Określenie hierarchii poziomów kwalifikacji trenerskich będzie z pewnością pomocne w opracowywaniu programów szkoleniowych i standardów, niezbędnych do zwiększenia efektywności pracy trenerów i instruktorów sportu. Sektorowa rama kwalifikacji w sporcie została opracowana przez zespół ekspercki, z uwzględnieniem branżowej wiedzy i doświadczenia praktyków sportu. W jej opracowaniu wykorzystano również wiedzę i doświadczenie ekspertów z zakresu tworzenia kwalifikacji, krajowych i zagranicznych programów kształcenia i szkolenia, a także wiedzę na temat Polskiej Ramy Kwalifikacji i założeń integracji krajowego systemu kwalifikacji w Polsce.

Niniejszy raport przedstawia charakterystyki sześciu poziomów sektorowej ramy kwalifikacji w sporcie, odniesione do charakterystyk poziomów od 2. do 7. PRK. Zawarte w nim treści mogą stanowić materiał pomocniczy w procesie ustanawiania jednolitych standardów projektowania kwalifikacji zawodowych w sporcie, czy opracowywania programów szkoleniowych. Materiał ten należy traktować jako punkt odniesienia o szerokim potencjalnym spektrum zastosowania. Przedstawione w niniejszym opracowaniu wyniki analiz oraz wewnętrznych prac zespołu ekspertów projektu SRKS przynoszą wskazania do dalszych prac nad systemem kwalifikacji w sporcie jako częścią zintegrowanego krajowego systemu kwalifikacji.

2 S. Sławiński, H. Dębowski, A. Chłoń-Domińczak, A. Kraśniewski, R. Pierwieńicka, W. Stęchły, G. Ziewiec, Raport referencyjny. Odniesienie Polskiej Ramy Kwalifikacji na rzecz uczenia się przez całe życie do Europejskiej Ramy Kwalifikacji. Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2013.

3 Tamże

1. Rys historyczny nadawania kwalifikacji w obszarze sportu

Zgodnie z definicją przyjętą przez Radę Europy i używaną przez Komisję Europejską w formułowaniu polityki unijnej w tym obszarze, przez sport rozumiemy „wszelkie formy aktywności fizycznej, które poprzez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane stawiają sobie za cel wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach”⁴. Podobnie definiowany jest sport w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r.: „Art. 2.1.: Sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach”⁵. Przedstawiając w tym rozdziale rys historyczny nadawania kwalifikacji w sporcie, pozostaniemy jednak przy wcześniejszym, tradycyjnym podziale na rekreację ruchową i sport (wyczynowy). Trzeba przy tym dodać, że w języku polskim jako synonimy rekreacji ruchowej używane są pojęcia: „sport powszechny”, „sport rekreacyjny”, „sport masowy”, „sport dla wszystkich”, „sport amatorski” lub „prozdrowotna aktywność fizyczna”.

1.1. Kwalifikacje zawodowe instruktorów rekreacji ruchowej w świetle regulacji prawnych

Szkoleniem kadr rekreacji ruchowej od początku swojego powstania w 1957 r. zajmowało się Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej (TKKF). W latach 1957 – 1959 Komisja Przedmiotowo-Szkoleniowa i Dział Programowy Zarządu Głównego TKKF opracowały założenia szkolenia instruktorów rekreacji ruchowej.

W latach 1962 – 1963 TKKF działało na dwóch poziomach: centralnym i wojewódzkim. Na kursach centralnych doształcano kadrę instruktorów, na kursach wojewódzkich prowadzono zaś szkolenie dla prezesów, sekretarzy i skarbników TKKF. Najwięcej uwagi poświęcano szkoleniu organizatorów spartakiad, gier i zabaw ruchowych oraz wypoczynku po pracy.

W 1963 r. przyjęto zasady szkolenia kadry w trzech stopniach: organizator rekreacji, instruktor rekreacji, kierownik – metodyk rekreacji⁶.

W 1966 r. powołano Centralny Ośrodek Metodyczny (przemianowany później na Centralny Ośrodek Metodyczno-Szkoleniowy – COMSz.) do ćwiczeń rekreacyjnych w zakładach pracy. Program szkolenia przewidywał zajęcia praktyczne z gimnastyki, gier sportowych, gier i zabaw ruchowych, lekkoatletyki, gier terenowych, tańców, pływania, sportów wodnych, narciarstwa nizinnego i zjazdowego, łyżwiarstwa, łucznictwa, kolarstwa, turystyki. Niezależnie od szkolenia instruktorów rekreacji, TKKF w 1967 r. przystąpiło do szkolenia instruktorów sportów (zwaných wówczas rekreacyjnymi): ćwiczeń siłowych i kulturystyki, kręgli i kometki⁷.

W 1974 r. powołano Wydział Turystyki i Rekreacji w Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Była to pierwsza tej rangi państwowa jednostka akademicka w Polsce kształcąca specjalistów dla przemysłu turystyczno-rekreacyjnego.

4 Biała Księga Sportu, 391 wersja ostateczna. (2007). Bruksela: Komisja Wspólnot Europejskich, 2.

5 Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127 poz. 857 z późn. zm.).

6 J. Przybylska, Szkolenie i doskonalenie kadr, [w:] Z. Mikołajczak (red.), Trzydziestolecie Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej, Wydawnictwo IWZZ, Warszawa 1989.

7 J. Przybylska, 1989.

W 1976 r. Główny Komitet Kultury Fizycznej i Sportu nadał TKKF uprawnienia do koordynowania szkoleń instruktorów rekreacji w niektórych specjalnościach oraz zatwierdzania programów szkolenia instruktorów od min. 200 godz. zajęć⁸.

W 1977 r. rozszerzono wachlarz specjalności o gry rekreacyjne, karate, tenis ziemny, jeździectwo, terenowe ćwiczenia rekreacyjne. Dwa lata później wycofano się ze szkoleń organizatorów rekreacji na rzecz nowego programu umożliwiającego uzyskanie tytułu instruktora rekreacji ze specjalnością aktywnego wypoczynku.

W 1981 r. w miejsce COMSz. powołano Dział Szkoleniowy. Od roku 1982 rozpoczęto szkolenia instruktorów I klasy, od których wymagano posiadania stopnia instruktora i dwuletniego stażu pracy.

W 1983 r. wprowadzono kolejne zmiany sposobu szkolenia, a także następne specjalności. Rok później opracowano i wdrożono nowy program szkolenia instruktorów gimnastyki z ukierunkowaniem na aerobik. Po nim, w 1985 r., zajęto się badmintonem i tenisem stołowym. Ustawa o kulturze fizycznej z 1996 r.⁹ wraz z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 2001 r.¹⁰ stanowiły, że tytułem zawodowym w dziedzinie kultury fizycznej dla celów rekreacji został tylko tytuł instruktorski.

Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r.¹¹ o sporcie zderegulowała zawód instruktora rekreacji, wymieniając tylko stopnie trenerskie w obszarze sportu kwalifikowanego i całkowicie pomijając obszar rekreacji ruchowej.

Zderegulowanie zawodu instruktora rekreacji ruchowej oraz stopniowe wdrażanie krajowych ram kwalifikacji w kolejnych krajach członkowskich UE były impulsami dla wprowadzenia istotnych zmian w szkoleniu kadr rekreacji ruchowej w Polsce. Wzrost liczby placówek szkolących kadry sportu powszechnego spowodował konieczność ujednoczenia ich standardów i rozpoczęcia prac nad krajowym systemem kwalifikacji w rekreacji ruchowej^{12, 13, 14, 15}. Istotnym krokiem na tej drodze było Porozumienie Akademii Wychowania Fizycznego w sprawie wspólnego standardu kształcenia instruktorów rekreacji ruchowej z dnia 6 maja 2011 r. Jego zaktualizowana wersja z 23 listopada 2012 r., odnosząca się do założeń ERK, dotyczyła także systemu kwalifikacji w rekreacji ruchowej. Porozumienie określało tytuł oraz kompetencje zawodowe, jakie powinien posiadać instruktor rekreacji ruchowej AWF. W dokumencie poruszono także kwestię formy organizacyjnej szkolenia, wymagań programowych w części ogólnej i specjalistycznej dla szkolenia w postaci kursu lub specjalności instruktorskiej. Ustalono wzór legitymacji oraz zasady udostępniania programów.

Kluczową rolę w pracach nad kwalifikacjami w rekreacji ruchowej nadawanymi w systemie kształcenia i szkolenia zawodowego odegrał Krajowy Ośrodek Metodyczno-Szkoleniowy TKKF w Toruniu. Przedstawiciele różnych środowisk – TKKF, uczelni oraz sektora prywatnego – wypracowali koncepcję ramy kwalifikacji w fitnessie (patrz: załącznik 10).

8 Tamże.

9 Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. Nr 25 poz. 113 i Nr 137 poz. 639).

10 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie kwalifikacji, stopni i tytułów zawodowych w dziedzinie kultury fizycznej oraz szczegółowych zasad i trybu ich uzyskiwania (Dz. U. Nr 71 poz. 738).

11 Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127 poz. 857 z późn. zm.).

12 Z. Pelc, M. Zielińska, Pozytywne i negatywne strony uprawiania aerobiku w ocenie instruktorów, [w:] Z. Szot (red.), Sport gimnastyczny i taniec w badaniach naukowych, AWFIS, Gdańsk 2001, s. 180-185.

13 A. Iglowska, System kształcenia specjalistów fitness w Polsce na tle kierunków rozwoju tego obszaru kultury fizycznej, [w:] J. Oździński (red.), Rekreacja, turystyka, kultura: w zagospodarowaniu czasu wolnego, AWFIS, Gdańsk 2005, s. 191-200.

14 E. Stępień, J. Stępień, Motywy uczestnictwa w zajęciach fitness, w opinii ćwiczących i instruktorów, [w:] D. Nałęczka, M. Bytniewski, Teoria i praktyka rekreacji ruchowej, PWSZ w Białej Podlaskiej, Biała Podlaska 2006, s. 237-244.

15 M. Tonewo, K. Wawrzyńska, Kształcenie i doskonalenie instruktorów rekreacji ruchowej w zakresie fitness w instytucjach państwowych i placówkach sektora prywatnego, [w:] M. Boruszczak (red.), Sport i turystyka – razem czy osobno?, AWFIS, Gdańsk 2008, Studenckie Zeszyty Naukowe, s. 51-58.

Na jej podstawie zaproponowano analogiczne rozwiązania dla innych dyscyplin rekreacyjnych^{16,17}. Ramy powstały na kanwie współpracy międzynarodowej z European Health and Fitness Association (EHFA, obecnie EuropeActive), co zapewniło ich spójność z rozwiązaniami wypracowanymi w środowisku europejskim, były też jednym z impulsów do zapoczątkowania prac nad SRKS.

1.2. Kwalifikacje zawodowe trenerów sportu w świetle regulacji prawnych

Pierwsze dokumenty świadczące o porządkowaniu spraw kadrowych w kulturze fizycznej po II wojnie światowej datują się na 1946 r.¹⁸ W latach 1950-1953, powołaniu Głównego Komitetu Kultury Fizycznej (GKKF), wydano rozporządzenia dotyczące tytułów trenera I i II klasy. Przyznawano je na podstawie weryfikacji kwalifikacji wyróżniającym się byłym zawodnikom oraz osobom zasłużonym dla szkolenia sportowego. W następnych latach (1953-1960) organizowano 2-3-miesięczne kursy trenerskie, na które przyjmowano czynnych instruktorów z rekomendacji organizacji sportowych. Awansowanie trenerów z klasy II do I następowało w wyniku decyzji przewodniczącego GKKF.

W 1958 r. Polski Komitet Olimpijski (PKOl.) wprowadził pierwszy system doszkalania i doskonalenia kadr instruktorskich i trenerskich. W jego ramach organizowano kursy przeznaczone dla trenerów zatrudnionych w klubach sportowych (kursy I stopnia), pionach szkolenia sportowego (II stopnia) i pracujących z czołówką zawodniczą (III stopnia). Od 1962 r. PKOl. objął działalnością szkoleniową trenerów wszystkich dyscyplin, współpracując z polskimi związkami sportowymi, Instytutem Naukowym Kultury Fizycznej oraz AWF Warszawa^{19,20}. W latach 1966-1972 czynił to już tylko w stosunku do kadry trenerskiej w dyscyplinach olimpijskich²¹.

Poszczególne polskie związki sportowe najczęściej doszkały swoich trenerów w czasie 2-3-dniowych konsultacji lub na kursokonferencjach. Odbływały się one nieregularnie, raz na rok, a nawet co dwa lata^{22,23}.

W lipcu 1968 r. ustanowiono nowe tytuły zawodowe: trenera II klasy, I klasy i trenera klasy specjalnej²⁴. Uczyniono to w ślad za rozporządzeniem o utworzeniu studium doskonalenia i kształcenia kadr w wyższych szkołach wychowania fizycznego²⁵.

16 A. Szumilewicz, A. Lewandowska-Plińska, Krajowa rama kwalifikacji w fitnessie. Konferencja Eksperta „Europejskie ramy kwalifikacji w obszarze sportu i turystyki”, Toruń, 12-13.12.2011, MSiT, IBE, KOMS: TKKF, Toruń 2011, s. 36-45.

17 A. Szumilewicz, R. Kowalski, Propozycja Polskiej Ramy Kwalifikacji w Rekreacji Ruchowej, „Sport dla wszystkich”, 1, 2012, s. 28-31.

18 Dekret z dnia 16 stycznia 1946 r. o utworzeniu urzędów i rad wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego (Dz. U. Nr 3 poz. 25).

19 Zarządzenie nr 53 Przewodniczącego GKKFIT z dnia 10 marca 1962 r. w sprawie zadań Polskiego Komitetu Olimpijskiego w zakresie doszkalania kadry trenerskiej oraz szkolenia czołówki zawodniczej (Dz. Urz. GKKFIT Nr 3 poz. 19).

20 Zarządzenie nr 97 Przewodniczącego GKKFIT z dnia 28 maja 1963 r. w sprawie obowiązku uczestnictwa kadry trenerskiej i instruktorskiej w kursach doszkalania zawodowego (Dz. Urz. GKKFIT Nr 6 poz. 31).

21 Zarządzenie nr 21 Przewodniczącego GKKFIT z dnia 1 kwietnia 1966 r. w sprawie zadań Polskiego Komitetu Olimpijskiego w zakresie doszkalania kadry trenerskiej (Dz. Urz. GKKFIT Nr 2 poz. 17).

22 J. Gaj, K. Hądzelek, Dzieje kultury fizycznej w Polsce w XIX i XX wieku, AWF Poznań, Poznań 1991. Monografie, nr 289.

23 J. Mulak, Rozbicie zawodowe utrudnia powstanie środowiska szkoleniowców zdolnego wykształcić prawo zwyczajowe, „Sport Wyczynowy”, 4, 1974, s. 7-9.

24 Zarządzenie nr 52 Przewodniczącego GKKFIT z dnia 16 lipca 1968 r. w sprawie uzyskiwania uprawnień trenera, ewidencji, awansowania i zatrudniania trenerów (Dziennik Urzędowy GKKFIT nr 6, poz. 28 z dnia 29 września 1968 r.).

25 Zarządzenie nr 46 Przewodniczącego GKKFIT z dnia 12 czerwca 1967 r. w sprawie utworzenia Studium Doskonalenia i Kształcenia Kadr w AWF w Warszawie i w WSWF w Krakowie, w Poznaniu i we Wrocławiu (Dz. Urz. GKKFIT Nr 5 poz. 25).

Na przełomie lat 60. i 70. XX wieku powołano Centralny Ośrodek Doskonalenia Kadr Kultury Fizycznej i Turystyki. Jego zadaniem było m.in. organizowanie działalności związanej z doskonaleniem zawodowym, opracowywanie programów doskonalenia kompetencji zawodowych, działalność wydawnicza, inicjowanie i organizowanie badań nad szkoleniem i doskonaleniem zawodowym²⁶.

W 1974 r. powołano Resortowe Centrum Doskonalenia i Kształcenia Kadr Kultury Fizycznej (RCDiKKKF). Przejęło ono zadania dotyczące planowania i organizowania 2-letnich kursów trenerskich oraz rocznych studiów podyplomowych, a także doskonalenia kompetencji zawodowych, zapewnienia kadry wykładowców i prowadzenia badań naukowych nad kwalifikacjami kadr kultury fizycznej. W dalszych latach, aż do 1995 r., instytucja ta zawęziła swoją działalność do programowania, organizacji i kontroli procesu doskonalenia kadr trenerskich. W 1984 r. opublikowano ustawę o kulturze fizycznej. Był to pierwszy dokument państwowy regulujący całość spraw kultury fizycznej, w tym odnoszący się do kwalifikacji trenerów i kryteriów ich awansowania.

W 1995 r. doskonalenie kadr trenerskich przejął Centralny Ośrodek Sportu w Warszawie^{27,28}. W skład tego ośrodka weszły m.in. komórki: metodyczno-szkoleniowa, obsługi szkolenia sportowego, szkolenia i doskonalenia kadr.

Zmodyfikowany tekst ustawy o kulturze fizycznej, ogłoszony w 1996 r., w rozdziale „Kadry kultury fizycznej”, porządkował na kolejnych 10 lat działania w zakresie kształcenia i doskonalenia kompetencji zawodowych trenerów. Istotnym novum był tu zapis umożliwiający jednostkom innym niż szkoły wyższe podwyższanie kwalifikacji zawodowych instruktorów i trenerów poprzez prowadzenie kursów specjalistycznych²⁹.

W 2000 r. powstał Urząd Kultury Fizycznej i Sportu (UKFiS)³⁰, podporządkowany Ministerstwu Edukacji Narodowej (MEN). Niedługo później (27 czerwca 2001 r.) ukazało się rozporządzenie ministra tego resortu, m.in. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uzyskiwania stopni trenerskich³¹.

W latach 2002-2005 zadania związane z funkcjonowaniem, rozwojem i promocją sportu wyczynowego powierzono Polskiej Konfederacji Sportu. Jednym z obszarów jej działania było zatwierdzanie programów kursów specjalistycznych dla trenerów, prowadzonych przez jednostki nie będące szkołami wyższymi oraz zatwierdzanie składu kadry wykładowców. Miała też prowadzić działalność wydawniczą, organizować szkolenia i doskonalenie kadr kultury fizycznej, organizować konferencje, zjazdy i kongresy.

W grudniu 2002 r. czynności wykonywane przez trenerów ujęte zostały w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy. Po raz pierwszy znalazły się w niej dwie pozycje dotyczące zawodu trenera, klasyfikowane pod numerami: 347510 – trener sportowy i 347590 – pozostali sportowcy zawodowi, trenerzy i pokrewni³².

Zagadnienie kwalifikacji trenerskich pojawiło się w „Strategii rozwoju sportu w Polsce do roku 2012”³³. Kształcenie i doskonalenie zawodowe specjalistów powierzono przede wszystkim akademiom wychowania fizycznego. Wykonywanie zawodu trenera związane

26 Zarządzenie nr 57 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 13 sierpnia 1969 r. w sprawie przekształcenia Centralnego Ośrodka Doskonalenia Kadr Turystyczny na Centralny Ośrodek Doskonalenia Kadr Kultury Fizycznej i Turystyki (Dz. Urz. GKKFiT Nr 10 poz. 31).

27 Decyzja nr 18 Prezesa UKFiT z dnia 17 maja 1993 r. w sprawie organizacji i zakresu działania Centralnego Ośrodka Sportu (Dz. Urz. UKFiT Nr 1-4 poz. 1).

28 Decyzja nr 15 Prezesa UKFiT z dnia 30 marca 1995 r. w sprawie nadania statutu Centralnemu Ośrodkowi Sportu w Warszawie (Dz. Urz. UKFiT Nr 1-4 poz. 2).

29 Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. Nr 25 poz. 113 i Nr 137 poz. 639).

30 Ustawa z dnia 20 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o utworzeniu UKFiT (Dz. Ustaw 2000 Nr 9 poz. 116).

31 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie kwalifikacji, stopni i tytułów zawodowych w dziedzinie kultury fizycznej oraz szczegółowych zasad i trybu ich uzyskiwania (Dz. U. Nr 71 poz. 738).

32 Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 222 poz. 1868).

33 Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2012 – cele i zadania, MENiS, Warszawa 2003, s. 14-15.

z ustawowymi wymogami podnoszenia kwalifikacji, a także z posiadaniem odnawialnej licencji. Dla kształcenia i doskonalenia kompetencji zawodowych trenerów o najwyższych kwalifikacjach zaplanowano powołanie Akademii Trenerskiej oraz wydawnictwa „Biblioteka Trenera”.

Koncepcja, o której mowa w strategii, znalazła w pewnej części swoje upracticznienie w ustawie o sporcie kwalifikowanym³⁴. Opublikowano ją na krótko przed utworzeniem samodzielnego już Ministerstwa Sportu (23 sierpnia 2005 r.)³⁵. W ustawie podkreślono rolę ministerstwa i polskich związków sportowych w zakresie organizacji, programowania i kontroli procesu szkolenia oraz doskonalenia kompetencji zawodowych trenerów i doboru kadry wykładowców. Wskazano też na wymóg posiadania licencji trenerских i tryb ich uzyskiwania.

Kwestie kwalifikacji zawodowych w sporcie po raz kolejny regulowane były zapisami ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie³⁶. Ministerstwo Sportu i Turystyki (powołane 23 lipca 2007 r.) na jej podstawie wydało rozporządzenie³⁷ określające m.in.: szczegółowe warunki uzyskiwania tytułów trenera i instruktora sportu, warunki kadrowe i organizacyjne konieczne dla prawidłowego prowadzenia kursu, minimalne wymogi, jakim powinien odpowiadać program kształcenia.

Przedstawiony dotąd przegląd dokumentów i aktów prawnych dotyczących kwalifikacji zawodowych trenerów sportu daje podstawę do zauważenia ważnej prawidłowości. Mnogość i różnorodność ustaw, rozporządzeń, zarządzeń, wreszcie instrukcji regulujących doskonalenie zawodowe trenerów były wypadkową złożoności sytuacji i uwarunkowań sportu wycynowego w całym analizowanym okresie. Podejście do procesu podnoszenia kwalifikacji zawodowych trenerów, mimo postępującej decentralizacji funkcjonowania państwa, pozostawało przez cały ten czas niezmiennie. Największy wpływ na kształt organizacyjny i treści merytoryczne doskonalenia kadr posiadały organy administracji państwowej odpowiedzialne za sprawy sportu. Należy przy tym podkreślić, że dbałość o jak najlepsze przygotowanie trenerów do zawodu – zarówno na poziomie kształcenia, jak i późniejszego doskonalenia kadr – była wyraźnie akcentowana w rządowej strategii rozwoju sportu. Kadrom szkoleniowym przypisano tym samym ważną rolę w podnoszeniu efektywności całego systemu sportu wycynowego. Dnia 23 lipca 2013 r. w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej została opublikowana ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. zwana ustawą deregulacyjną. Od tej pory jedynymi kryteriami dostępu do zawodu trenera/instruktora uczyniono: wiek powyżej 18 lat, wykształcenie co najmniej średnie, a także posiadanie wiedzy, doświadczenia i umiejętności niezbędnych do wykonywania zadań w sporcie (warunek ten nie został w ustawie w żaden sposób doprecyzowany). Niezbędnym do spełnienia kryterium formalnym jest także fakt niekaralności (nie bycie skazanym prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo). Okres 1,5 roku, jaki upłynął od deregulacji zawodu, tylko częściowo został wykorzystany do uporządkowania i zorganizowania na nowo niezbędnych działań służących kształceniu i doskonaleniu kwalifikacji trenerów. Większość tych działań zasadza się na wzmożonych kontaktach polskich związków sportowych z uczelniami wychowania fizycznego w celu opracowania przez nie wspólnych programów specjalizacji sportowych. Brak jest jednak jednoznacznych danych o zasięgu i skutkach takiej współpracy. Należy liczyć się z faktem, że wielu pracodawców z sektora sportu nie jest merytorycznie i organizacyjnie przygotowanych do tego, by – w myśl zapisu będącego w statucie każdego związku sportowego – należycie dbać o podwyższanie kwalifikacji swoich pracowników.

34 Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o sporcie kwalifikowanym (Dz. U. Nr 5 poz. 155).

35 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2005 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Sportu (Dz. U. Nr 5 poz. 165).

36 Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127 poz. 857).

37 Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie (Dz. U. Nr 44 poz. 233).

2. Kontekst prac nad opracowaniem projektu SRKS

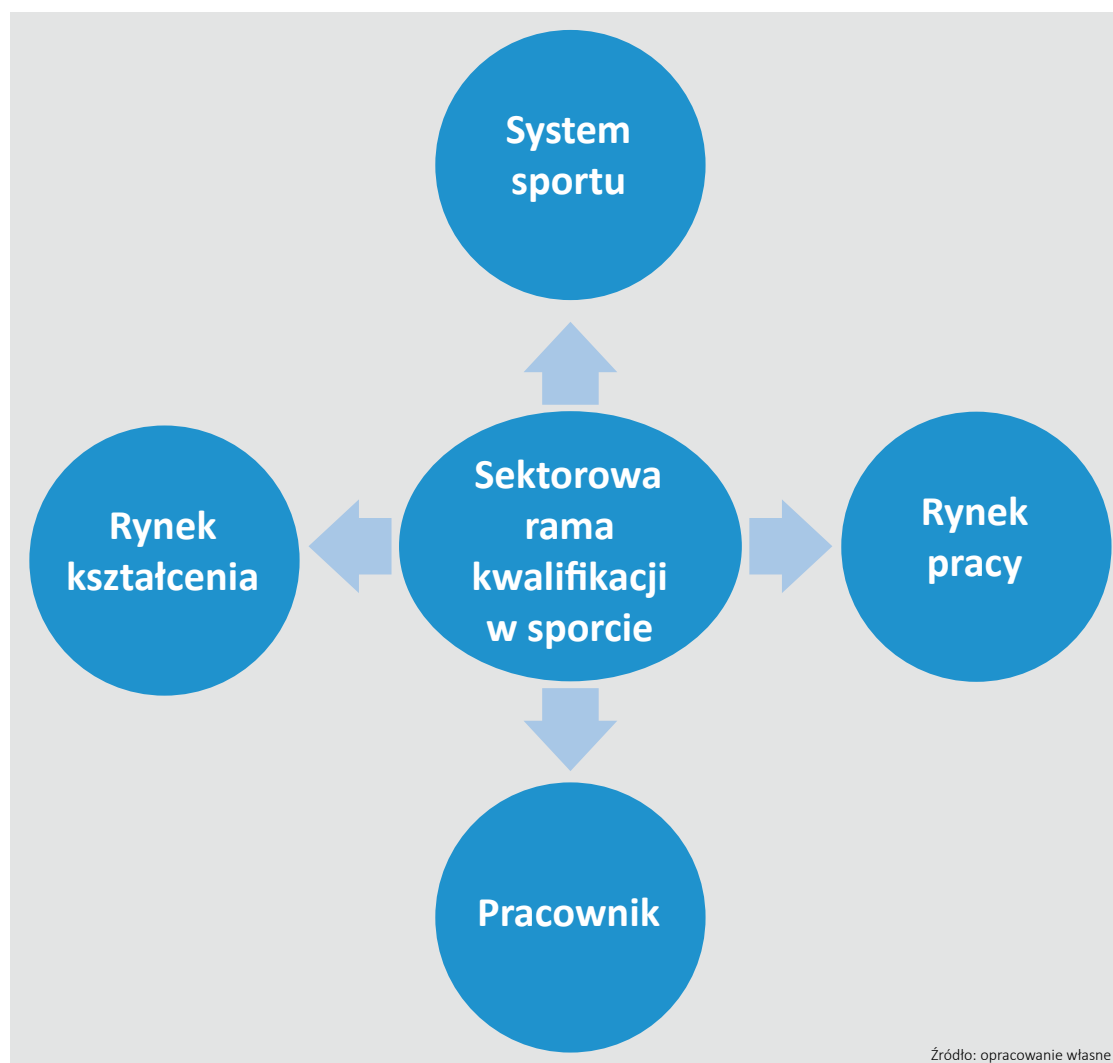
2.1. Sektorowe ramy kwalifikacji jako instrument realizacji polityki na rzecz uczenia się przez całe życie

Procesy globalizacji i integracji europejskiej powodują istotne zmiany we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Ich konsekwencje można zaobserwować zarówno w odniesieniu do szeroko rozumianego systemu sportu, jak i systemu edukacji. Zjawiska swobodnego przepływu osób, towarów, kapitału oraz świadczenia usług i przedsiębiorczości istotnie wpływają na mobilność nie tylko mieszkańców Europy. Kształtuje się nowy rynek usług w obszarze sportu i rekreacji ruchowej, a wraz z nim powstaje nowy rynek kształcenia. Możliwość przemieszczania się osób nie tylko w celu wyboru miejsca pracy, ale i kształcenia, sprawia, iż pojawiła się konieczność porównywania kształcenia odbywanego w różnych krajach Europy i świata. Dodatkowo, zmiany technologiczne, procesy demograficzne oraz wspomniana mobilność uczestników rynku pracy, zarówno pionowa, jak i pozioma, spowodowały upowszechnienie się idei uczenia się przez całe życie (lifelong learning) oraz konieczność uznawania różnych ścieżek dochodzenia do kwalifikacji: formalnej, pozaformalnej i nieformalnej – a co za tym idzie – pojawienia się układu odniesienia, umożliwiającego porównywanie efektów uczenia się, a nie tylko procesów kształcenia. Koncepcja tworzenia ram kwalifikacji obecna jest w dyskursie międzynarodowym już od dłuższego czasu. Jednym z momentów przełomowych w tym obszarze okazała się konferencja ministrów odpowiedzialnych za szkolnictwo wyższe w 2005 r. w Bergen, podczas której ustanowione zostały Ramy Kwalifikacji dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Kolejnym krokiem było przyjęte w 2008 r. zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europy w sprawie ustanowienia Europejskich Ram Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK). Istotnym uzupełnieniem zapisów, które znalazły się w tych dokumentach, było zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET). Zgodnie z założeniami stojącymi u podstaw tych dokumentów, ERK to „ramy odniesienia wiążące systemy kwalifikacji poszczególnych krajów. Ich dwa główne cele to: promocja mobilności obywateli pomiędzy krajami oraz ułatwienie im uczenia się przez całe życie”³⁸. Realizacja tych celów wymaga stworzenia krajowych ram kwalifikacji, odniesionych do ERK, oraz sektorowych ram kwalifikacji, opracowanych dla poszczególnych dziedzin działalności zawodowej (branż, sektorów). Problemy ze znalezieniem zatrudnienia przez absolwentów szkół wyższych w większości krajów europejskich spowodowały konieczność dopasowania kwalifikacji absolwentów do potrzeb rynku pracy. Ramy kwalifikacji – w szczególności ramy sektorowe – mogą stać się w tym kontekście narzędziem komunikacji pomiędzy systemami kształcenia, czyli uzyskiwania kompetencji, a rynkiem pracy, gdzie te kompetencje są wykorzystywane w praktyce. Narzędzie to – zaprojektowane i użytkowane prawidłowo – może przyczynić się do podniesienia transparentności danego systemu kwalifikacji, przy zachowaniu różnorodności instytucji kształcących oraz treści kształcenia, powinno ono również gwarantować równość różnorodnych dróg dochodzenia do kwalifikacji, niezbędnych w danej branży (patrz: rys. 1). Ponadto, sektorowe ramy kwalifikacji (SRK) mogą stanowić istotny element w procesie uczenia się przez całe życie poprzez zwiększenie możliwości dokumentowania rezultatów uczenia się, osiągniętych w różny sposób. W dalszej perspektywie powinny one także pomóc we wdrażaniu innych instrumentów polityki

38 Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie, Komisja Europejska Edukacja i Kultura, Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, Luksemburg 2009.

unijnej, takich jak europejski system transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET) oraz europejskie zasady identyfikacji i walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

Rysunek 1. Sektorowa rama kwalifikacji w sporcie jako narzędzie komunikacji

Nowe podejście do uczenia się, mające odzwierciedlenie m.in. w polityce Komisji Europejskiej na rzecz uczenia się przez całe życie, bardzo wyraźnie uwidacznia się w zmianie sposobu myślenia o kształceniu kadr dla potrzeb sportu. Sport jest doskonałym przykładem dziedziny działalności wymagającej nieustannego uczenia się i to w różnych kontekstach. Głównymi motywami stworzenia polskiej sektorowej ramy kwalifikacji w sporcie (SRKS) były:

- potrzeba udoskonalenia systemu kształcenia i szkolenia zawodowego kadr sportu w Polsce (wobec deregulacji zawodów z tego obszaru),
- konieczność integracji efektów uczenia się pozyskiwanych w różny sposób (w wyniku kształcenia formalnego i pozaformalnego oraz uczenia się nieformalnego),
- chęć stworzenia możliwości porównywania kwalifikacji uzyskanych w Polsce z kwalifikacjami nabytymi w ramach systemów innych krajów.

Podsumowując, doskonalenie procesu kształcenia/uczenia się, jakość systemu oraz możliwość oceny i porównywania efektów uczenia się to główne czynniki stojące u podstaw podjęcia próby stworzenia SRKS.

2.2. Rezultaty międzynarodowych projektów dedykowanych kształceniu i szkoleniu kadr sportu jako punkt wyjścia dla opracowania SRKS

Sport, znacznie wcześniej niż inne dziedziny życia społecznego, był działalnością umiędzynarodowioną i realizowaną głównie w ramach sektora pozarządowego, przede wszystkim przez organizacje typu non-profit. Charakterystyczne dla niego procesy oddolne i mała formalizacja w wielu przypadkach utrudniały kwestie kształcenia i zatrudniania kadr w wymiarze międzynarodowym. Kształcenie formalne kadr dla potrzeb sportu odbywa się w poszczególnych krajach Unii Europejskiej głównie w ramach dwóch systemów organizacyjnych: struktury sportu i struktury edukacji. Można tu zaobserwować także związek z systemem szkolnictwa wyższego oraz strukturą kształcenia ustawicznego (doskonalenia zawodowego), które tworzą odrębne struktury organizacyjne nie tylko w danym kraju, ale także na poziomie europejskim, czy światowym. Ponadto, kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr dla potrzeb sportu dodatkowo komplikuje konieczność uwzględniania w tym procesie potrzeb rynku pracy i polityki zatrudniania, na którą bezpośredni wpływ w wymiarze krajowym ma najczęściej resort pracy. Ze względu na wyżej opisaną złożoność zagadnienia, trudno jest na ten moment dopatrzeć się w tym obszarze działań czy procesów o charakterze całościowym, zarówno na poziomie poszczególnych krajów, jak i na poziomie europejskim³⁹.

Wobec dużej różnorodności systemów oraz umiędzynarodowienia wielu działań w obszarze sportu, prace nad analizą i uporządkowaniem systemów kwalifikacji w tej dziedzinie życia społecznego rozpoczęły się na poziomie europejskim dość wcześnie. Umożliwiła je realizacja projektów włączonych w obchody EYES 2004 (Europejski Rok Edukacji przez Sport), a dotyczących różnych problemów w obszarze sportu. Jednym z programów dedykowanych kształceniu kadr dla potrzeb sportu i badaniu europejskiego rynku pracy w tym obszarze był projekt Vocasport, finansowany ze środków Komisji Europejskiej i realizowany przez ENSSEE (European Network of Sport Science, Education and Employment), EOSE (European Observatoire of Sports and Employment) oraz EZUS Lyon. W projekcie uczestniczyło ponad 100 interesariuszy z 25 krajów Wspólnoty. AWF Warszawa była jedną z instytucji, które brały udział w pracach⁴⁰.

Istotną konkluzją po projekcie Vocasport było stwierdzenie, że w Europie nie ma modelowego rozwiązania odnoszącego się do kształcenia i doskonalenia kadr dla potrzeb sportu, nie ma też uregulowań prawnych, które obligowałyby do zastosowania jednolitych systemów w tym zakresie we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Jest to zgodne z zasadą subsydiarności, która stanowi jedno z pryncypiów funkcjonowania Unii Europejskiej. W raporcie z badań porównawczych, wykonanych w ramach projektu i przeprowadzonych na zlecenie Komisji Europejskiej, wyróżniono cztery modele organizacyjne kształcenia kadr dla potrzeb szeroko rozumianego sportu:

- Model biurokratyczny, w którym organizacje sportowe są kontrolowane przez władze wywodzące się ze struktur publicznych, na różnym poziomie (centralnym, regionalnym i lokalnym). Kształcenie kadr dla potrzeb sportu także odbywa się w oparciu o reguły stworzone przez państwo, głównie w ramach regulacji prawnych. Przykładowo, taki model można było zidentyfikować we Francji, w Polsce czy na Węgrzech.

39 J. Żyśko, Kształcenie instruktorów rekreacji ruchowej w Polsce i w UE, [w:] E. Kozdroń (red.), Podstawy teorii i metodyki rekreacji ruchowej. Podręcznik dla instruktora rekreacji ruchowej – część ogólna, Wyd. TKKF, Warszawa 2008, s. 12-21.

40 J. Żyśko, Vocational education and training related to sport in Poland. Situation, trends and perspectives. Draft report, Vocasport 2004 (nieopublikowany).

- Model przedsiębiorczy, który jest zasadniczo modyfikowany w zależności od potrzeb, ale oparty jest przede wszystkim na inicjatywach sektora komercyjnego. Rola sektora publicznego jest tutaj mocno ograniczona. Takie rozwiązania zostały zidentyfikowane w Wielkiej Brytanii i Irlandii.
- Model strategiczny, który charakteryzuje się niezwykle aktywnością i znaczącą rolą przypisaną sektorowi dobrowolnych organizacji pozarządowych. Rola sektora publicznego, ale także komercyjnego, w kształtowaniu polityki w sporcie jest raczej mocno ograniczona. Przykłady takich rozwiązań można było zaobserwować w Niemczech.
- Model społeczny, oparty o umowę społeczną pomiędzy różnymi partnerami funkcjonującymi na rynku pracy, np. organizacjami pracowników i pracodawców. Taki model występował w Holandii.

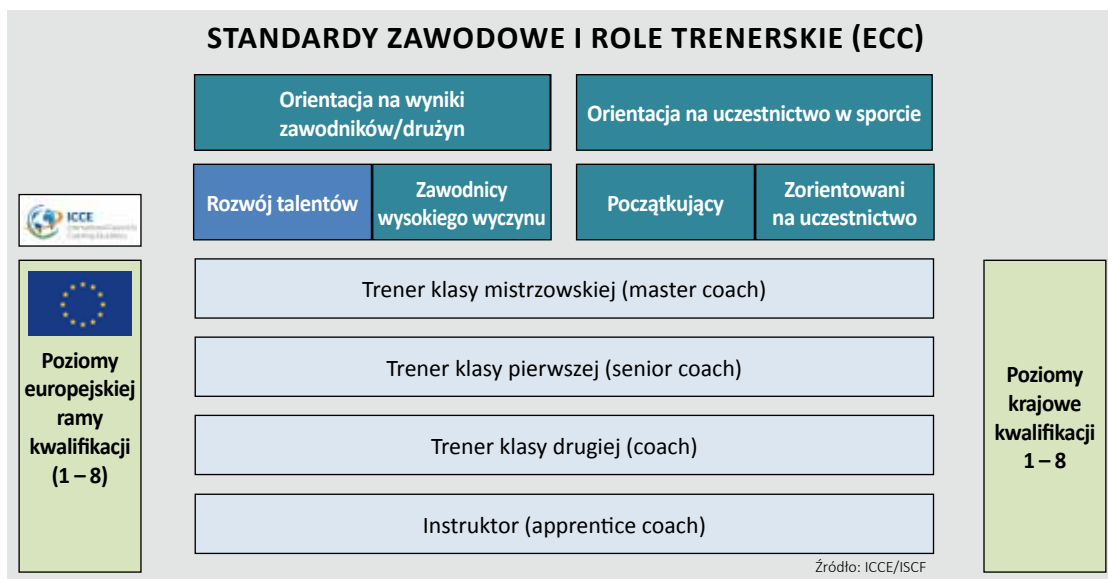
W konkluzjach autorzy raportu stwierdzili między innymi, że wdrożenie systemu opartego o efekty, a nie o proces kształcenia, oraz postanowień Deklaracji Kopenhaskiej (postulującej zwiększenie elastyczności i przejrzystości systemów kształcenia i doksztalcenia zawodowego w sporcie) powinno przyczynić się do rozwiązania podstawowych problemów zidentyfikowanych w sektorze sportu w Europie. Wśród tych problemów wymieniono przede wszystkim: dominację uczenia się nieformalnego bez możliwości walidacji jego efektów, przewagę wśród kadr sportowych wolontariuszy bez możliwości rozpoznawania ich kwalifikacji oraz dużą fluktuację kadr.

Kwestia porównywania kwalifikacji uzyskanych w wyniku uczenia się i kształcenia w różnych kontekstach stała się jednym z głównych motywów prac nad ramami kwalifikacji w sporcie na poziomie europejskim. Jednym z projektów, które miały istotny wpływ na rozwój polityki europejskiej w tym obszarze, był projekt AEHESIS (Aligning a European Higher Education In Sport Science – Ujednolicanie Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego w Zakresie Nauk o Sporcie), realizowany w latach 2004-2007. W projekcie uczestniczyli eksperci do spraw kształcenia kadr dla potrzeb sportu z 70 organizacji partnerskich z 28 krajów europejskich – wśród nich AWF Warszawa oraz AWF Poznań. Prace w ramach projektu toczyły się w czterech obszarach szeroko rozumianego sportu: wychowanie fizyczne (Physical Education), zdrowie i fitness (Health and Fitness), zarządzanie sportem (Sport Management) i trening sportowy (Sport Coaching)⁴¹. Projekt był koordynowany w imieniu ENSSEE przez Institute of European Sport Development & Leisure Studies, należący do German Sport University Cologne. Próbując odnaleźć właściwą metodologię tworzenia programów kształcenia kadr dla potrzeb sportu spójnych z kompetencjami niezbędnymi do funkcjonowania w zmieniających się warunkach, a także uwzględniających politykę europejską w zakresie szkolnictwa wyższego oraz założenia Deklaracji Bolońskiej, opracowano Model 6 Kroków.

Wspomniany wyżej model miał w pewnym stopniu wypełnić istniejącą lukę pomiędzy społecznym zapotrzebowaniem, potrzebami rynku pracy, a procedurami i tradycjami akademickimi. W dalszych pracach EOSE (European Observatoire of Sport and Employment) model został zmodyfikowany w Model 7 Kroków, który częściowo wykorzystany został w projekcie dedykowanym stworzeniu SRKS w Polsce. Projekt AEHESIS był kontynuowany w ramach prac European Coaching Council i miał istotny wpływ na prace International Council for Coaching Excellence (ICCE). W jego ramach opracowany został podział aktywności sportowych (patrz: rys. 2) na nastawione na uczestnictwo w zajęciach ruchowych (rekreacja ruchowa) i nastawione na rozwój i współzawodnictwo (sport wyczynowy).

⁴¹ Grupa zajmująca się tym obszarem, nazywana Coaching Council, przekształciła się w European Coaching Council.

Rysunek 2. Rama stopni kadr trenerskich w sporcie (International Sport Coaching Framework, 2012)

Istotnym efektem projektu AEHESIS było podpisanie Convention for the Recognition of Coaching Competence and Qualifications, które miało miejsce w Rio Maior w Portugalii 22 września 2007 r. AWF Warszawa była ponownie jedną z instytucji, które podpisały tę konwencję.

Oba opisane powyżej projekty miały wpływ nie tylko na tworzenie polityki europejskiej w zakresie kształcenia kadr dla potrzeb sportu, ale także szeroko rozumianej polityki w odniesieniu do sportu w Europie, między innymi sformułowanie zapisów „Białej Księgi Sportu” (2007), zapisów dokumentu „Rozwijanie europejskiego wymiaru sportu” (2011) oraz „Planu prac Unii Europejskiej w dziedzinie sportu na lata 2011-2014”. Opracowanie projektu SRKS w Polsce zostało poprzedzone wnikliwą analizą światowego dorobku w zakresie budowania systemowego podejścia do kwestii kwalifikacji kadr sportu. Oprócz opisanych powyżej prac, warto w tym kontekście wspomnieć także o rezultatach projektu Implementing EQF-Sports, kierowanego przez EOSE, którego założeniem było podsumowanie wcześniejszych wysiłków dotyczących ram kwalifikacji w sporcie oraz opracowanie wytycznych do ich implementacji. Dla realizacji celu projektu powołano European Sport Workforce Development Alliance (ESWDA), który skupiał najbardziej znaczące organizacje europejskie funkcjonujące w obszarze sportu. Wśród interesariuszy europejskich, którzy wchodzili w skład ESWDA, należy wymienić:

- European Association of Sport Employers (EASE),
- European Olympic Committee (EOC),
- European Non Governmental Sports Organization (ENGSO),
- UNI Europa (UNI-MEI),
- European Network of Sport Science, Education and Employment (ENSSEE),
- European Health and Fitness Association (EHFA)

Zagadnienie ram kwalifikacji było dyskutowane w środowisku trenerskim nie tylko w Europie. Podczas konferencji w RPA (11-13 września 2013 r.) organizowanej przez International Council for Coaching Excellence (ICCE), przedstawiony został dokument zatytułowany „International Sport Coaching Framework” (Międzynarodowe Ramy dla Trenerów Sportu). Stał się on punktem wyjścia do dyskusji nad przyjęciem wspólnego dla wszystkich zainteresowanych krajów systemu kwalifikacji kadr sportu, a przedstawio-

ne w nim narzędzie może wspomóc tworzenie mechanizmów zachęcających trenerów do kształcenia się i szkolenia. Dokument zawiera ponadto zbiór etycznych wskazówek i standardów tej działalności. ICCE zaproponowało na jego łamach opisy czterech głównych ról (stopni) trenerskich: asystent trenera (w Polsce instruktor), trener (trener klasy II), starszy trener (trener klasy I) oraz główny trener (trener klasy mistrzowskiej). Pełnienie każdej z czterech zidentyfikowanych ról trenerskich wiąże się z realizacją podstawowych funkcji, których charakter zależy od obszaru aktywności danego trenera (sport powszechny versus wyczynowy), a także jego dyscypliny i kraju, w jakim jest zatrudniony.

W tym miejscu należy wspomnieć, że opisany powyżej dokument był jednym z najważniejszych materiałów referencyjnych przy opracowywaniu polskiej SRKS. Instytut Sportu (IS) w Warszawie (partner konsorcjum odpowiedzialnego za opracowanie SRKS) jest członkiem ICCE, a pracownik IS i jednocześnie koordynator projektu SRKS – Piotr Marek – jest członkiem zarządu europejskiego ramienia ICCE – European Coaching Council (ECC). Ponadto, przedstawiciel ECC – Sergio Lara-Bercial – był zapraszany do prac w grupach roboczych nad polską sektorową ramą kwalifikacji w sporcie. Wszystko to pozwoliło na wykorzystanie w pełni międzynarodowych doświadczeń w pracach nad SRKS. Drugim ważnym źródłem inspiracji dla wspomnianych prac były materiały, opracowania i liczne projekty EuropeActive (EA, wcześniej European Health and Fitness Association - EHFA), która jest największą międzynarodową organizacją non-profit reprezentującą sektor prozdrowotnej aktywności fizycznej w Europie. Rada ds. Standardów EA (EuropeActive Standards Council) jest niezależnym ciałem odpowiedzialnym za tworzenie i wdrażanie międzynarodowych standardów edukacyjnych dla kadr rekreacji ruchowej z obszaru zdrowia i fitnessu w oparciu o koncepcję Europejskiej Ramy Kwalifikacji, przy bliskiej współpracy z Komisją Europejską. Swoją działalność opiera na założeniach Lifelong Learning Programme. EuropeActive koordynuje również projekt europejskiego rejestru specjalistów ćwiczeń fizycznych (European Register of Exercise Professionals – EREPS). Jednym z członków EuropeActive Standards Council jest dr Anna Szumilewicz, która nabyte tam doświadczenie w przygotowywaniu opisów kwalifikacji branżowych wykorzystwała do stworzenia polskiej sektorowej ramy kwalifikacji w rekreacji ruchowej, a następnie w pracach nad projektem SRKS. Do udziału w tworzeniu SRKS w charakterze konsultanta zewnętrznego zaproszono także przedstawicielkę EuropeActive Standards Council z Portugalii – prof. Ritę Santos-Rocha. Pozwoliło to uzyskać spójność SRKS z rozwiązaniami międzynarodowymi i funkcjonującymi w krajach innych członków Wspólnoty.

3. Organizacja i przebieg prac w projekcie SKRS

Projekt SRKS jest dziełem konsorcjum założonego przez AWF Warszawa (lider konsorcjum), Instytut Sportu (partner konsorcjum) i Toruński Związek TKKF (partner konsorcjum). Całością przedsięwzięcia kierował komitet sterujący, do którego każdy z partnerów delegował swojego reprezentanta – spośród nich wyłoniono kierownika projektu (odpowiedzialnego za merytoryczne prowadzenie projektu) i koordynatora prac (odpowiedzialnego za zgodność przebiegu prac z harmonogramem oraz sprawną komunikację pomiędzy ekspertami projektu, jego wykonawcami i zamawiającym – Instytutem Badań Edukacyjnych). Powołane zostały również grupy robocze: ds. kwalifikacji w sporcie (wyczynowym), ds. kwalifikacji w rekreacji ruchowej, ds. kwalifikacji w sporcie osób niepełnosprawnych oraz ds. badań jakościowych i ilościowych.

Prace nad SRKS rozpoczęto od ustalenia harmonogramu projektu oraz skompletowania zespołu ekspertów. Do prac pozyskano przedstawicieli różnych instytucji sektora sportu, dzięki czemu w skład zespołu ekspertów projektu weszli specjaliści posiadający wiedzę na temat kompetencji wymaganych w sektorze sportu i kwalifikacji w nim zdobywanych. Zespół skompletowano z przedstawicieli polskich związków sportowych, podmiotów zajmujących się świadczeniem komercyjnych usług sportowo-rekreacyjnych, klubów sportowych, instytucji zajmujących się kształceniem formalnym na potrzeby sektora sportu, instytucji zajmujących się kształceniem pozaformalnym na potrzeby sektora sportu oraz jednostek samorządu terytorialnego odpowiedzialnych za realizację działań w zakresie wspierania sportu. Spełniono w ten sposób warunek pełnej reprezentacji sektora sportu (w sensie jakościowym). Wyłoniona grupa ekspertów przeszła szkolenie dotyczące istoty i celów tworzenia ram kwalifikacji oraz obowiązków szczegółowych związanych z realizacją projektu. Wykaz instytucji, których reprezentanci zostali powołani do grup eksperckich zawiera załącznik 13, a pełna lista członków zespołu ekspertów w projekcie SRKS przedstawiona została w załączniku 14.

Pozyskani eksperci zostali podzieleni na podzespoły (grupy robocze), których głównym zadaniem było wypracowanie wspólnego stanowiska dla każdego podobszaru SRKS (sport wyczynowy, rekreacja ruchowa, sport osób niepełnosprawnych). Zapewniona została między nimi stała komunikacja przy pomocy poczty e-mail i konsultacji telefonicznych. W swoich dziedzinach analizowali kluczowe obszary kompetencji dla konkretnych stanowisk z szeroko rozumianego sektora sportu. Czuwali również, aby przygotowywane na potrzeby projektu robocze opisy kwalifikacji trenerskich odnosiły się do odpowiednich norm narodowych i międzynarodowych, funkcjonujących w systemach edukacji formalnej (szkoły wyższe) oraz pozaformalnej (kursy i szkolenia zawodowe). Zespół ekspertów dbał ponadto o zapewnienie klarowności w formułowaniu pożądanych kompetencji trenerskich, gwarantujących osiąganie wyników sportowych na wysokim poziomie. Członkowie zespołu eksperckiego pracowali w oparciu o ustalony harmonogram z uwzględnieniem tzw. kamieni milowych, czyli etapów pracy, w których konkretne produkty miały zostać opracowane i przedstawione Instytutowi Badań Edukacyjnych (zamawiającemu). Prezentowano je podczas sześciu seminariów połączonych z pracami warsztatowymi, dyskusją i podsumowaniem wypracowanych rozwiązań (patrz: tab. 1).

Prace zespołu ekspertów rozpoczęto od sformułowania kluczowego pytania: czy tworzona rama kwalifikacji ma być wspólna dla sportu wyczynowego (kwalifikowanego) i rekreacji? W toku dyskusji w gronie ekspertów projektu oraz na skutek wykorzystania narzędzia, jakim jest analiza SWOT (wyniki w załączniku 6), ustalono, że rama będzie wspólna dla obszaru sportu, rekreacji i sportu osób niepełnosprawnych.

Tabela. 1. Harmonogram seminariów zrealizowanych w trakcie prac nad SRKS

Forma spotkań	Uczestnicy	Termin	Liczba osób
Seminarium 1 i warsztaty	Eksperti	25-26.10.2014 r., Toruń	27
Seminarium 2	Eksperti	21.11.2014 r., Warszawa	28
Seminarium 3 i warsztaty	Eksperti i interesariusze	28.11.2014 r., Warszawa	49
Seminarium 4 i warsztaty	Eksperti i interesariusze	09.12.2014 r., Toruń	43
Seminarium 5	Liderzy SRKS i SRKT	17.12.2014r., Warszawa	4
Seminarium 6	Eksperti i interesariusze	15.01.2015 r., Warszawa	56
Seminarium 7	Seminarium robocze z udziałem IBE	22.01.2015 r., Warszawa	6

Cele i przebieg seminariów w projekcie SRKS:

Seminarium 1 – służyło przyjęciu najważniejszych założeń opracowania wstępnego projektu charakterystyk poziomów SRKS. Na początku przypomniane zostały podstawowe pojęcia związane z Europejską Ramą Kwalifikacji i Polską Ramą Kwalifikacji. Uzgodniono, że w ramach pojęcia „sport” uwzględnione zostaną dwie jego dotychczasowe formy (wyczynowa i rekreacyjna). Liderzy grup roboczych przedstawili ogólne założenia projektu z podziałem na wskazane formy sportu. W trakcie prac warsztatowych eksperci zidentyfikowali zawody obecne na rynku pracy w obszarze sportu i takie, które funkcjonują za granicą, a byłyby potrzebne także w naszym kraju. Przypisali każdemu z nich określone role zawodowe oraz wyodrębnili zestaw kluczowych kompetencji niezbędnych do wykonywania zadań zawodowych w sektorze sportu. W obradach aktywnie uczestniczył przedstawiciel Ministerstwa Sportu i Turystyki (MSiT).

Seminarium 2 – prezentacja przez liderów grup (sport wyczynowy i rekreacja) pierwszej wersji wstępnego projektu polskiej ramy kwalifikacji dla sektora sportu, opracowanej w oparciu o uwagi zgłaszane przez ekspertów w trakcie procesu tworzenia roboczych opisów kwalifikacji z tego sektora. Podczas seminarium podjęto ponadto próbę nazwania i zdefiniowania wyznaczników sektorowych, wspólnych dla obszarów sportu wyczynowego i rekreacji. Omówiono też przykładowe robocze opisy kwalifikacji występujących w polskim sektorze sportu i mających swoje odpowiedniki w innych krajach Europy. Dyskusji poddana została również propozycja metodologii badań jakościowych i ilościowych, zaprojektowanych w celu weryfikacji wstępnego projektu SRKS wśród przedstawicieli szerokiego grona interesariuszy z sektora sportu. Wskazano jednocześnie grupy interesariuszy, których udział jest niezbędny w badaniach. W obradach aktywnie uczestniczyli przedstawiciele Instytutu Badań Edukacyjnych (IBE) i MSiT.

Seminarium 3 – reprezentant IBE zapoznał uczestników z założeniami tworzenia i funkcjonowania sektorowych ram kwalifikacji w Polsce, przedstawiając ich szerszy kontekst, czyli najważniejsze założenia zintegrowanego systemu kwalifikacji. Liderzy grup (sport wyczynowy i rekreacja) dokonali szczegółowej prezentacji kolejnej wersji projektu SRKS. Zaprezentowano również stanowisko ekspertów zaangażowanych w wypracowanie kom-

patybilnych z SRKS rozwiązań w zakresie nadawania kwalifikacji dla kadry trenerskiej i instruktorskiej w obszarze sportu osób niepełnosprawnych. Wreszcie, lider grupy odpowiedzialnej za badania jakościowe i ilościowe przedstawił koncepcję badań i pokierował przebiegiem pierwszego seminarium z udziałem interesariuszy. Konsultacje jakościowe przeprowadzono podczas grupowych warsztatów z udziałem moderatorów kierujących dyskusją na zagadnienia przejrzystości wstępnego projektu SRKS, jego trafności, użyteczności i aplikowalności. Seminarium, w którym uczestniczył również przedstawiciel MSiT, zakończono podsumowaniem prac warsztatowych i dyskusją plenarną.

Seminarium 4 – reprezentant IBE zapoznał uczestników z założeniami tworzenia i funkcjonowania sektorowych ram kwalifikacji w Polsce, przedstawiając ich szerszy kontekst, czyli najważniejsze założenia zintegrowanego systemu kwalifikacji. Następnie, zaprezentowana została kolejna – znacząco zmieniona w porównaniu do poprzedniej, bo znacznie mniej ogólna – wersja wstępnego projektu SRKS. Wreszcie, uczestnicy spotkania wzięli udział w pracach warsztatowych, zorganizowanych w taki sam sposób, jak podczas seminarium 3 – wnioski z pracy indywidualnej były przedmiotem moderowanej dyskusji, która – poza zagadnieniami przejrzystości, trafności, użyteczności i aplikowalności projektu SRKS – ogniskowała się wokół tematu pożądanego poziomu szczegółowości jego zapisów.

Seminarium 5 – spotkanie ekspertów opracowujących projekty polskich sektorowych ram kwalifikacji w sporcie (SRKS) i turystyce (SRKT). Zebrani zapoznali się z aktualnymi wynikami prac projektowych, debatując równocześnie nad ich kompatybilnością. Dostrzeżono podobieństwo niektórych kwalifikacji w sektorach sportu i turystyki, ale też ich odrębność – za przykład posłużyła tu kwalifikacja „animacja czasu wolnego”. Strony uznały, iż gdyby w obu sektorach utworzono w przyszłości kwalifikację ze słowem „animacja” w nazwie, nazwę tę należy uszczegółowić w sposób jednoznacznie wskazujący na jej powiązanie z turystyką lub sportem.

Seminarium 6 – forum dyskusyjne ekspertów projektu z interesariuszami oraz przedstawicielami MSiT, IBE, ICCE (organizacji zajmującej się opracowywaniem rozwiązań dotyczących kwalifikacji w obszarze szeroko rozumianego sportu) oraz EA/EHFA (organizacji zajmującej się standardami edukacyjnymi dla kadr fitnessu w odniesieniu do Europejskiej Ramy Kwalifikacji). Zebrani wysłuchali wykładu na temat istoty narzędzia, jakim są sektorowe ramy kwalifikacji w kontekście założeń integracji krajowego systemu kwalifikacji w Polsce. Liderzy grup (sport wyczynowy i rekreacja) dokonali szczegółowej prezentacji kolejnej wersji wstępnego projektu ramy, znów znacząco zmienionej w stosunku do pokazywanej na poprzednim seminarium, ponieważ wspólnej już dla obu podobszarów sektora sportu. Ponownie zaprezentowano także stanowisko ekspertów projektu w odniesieniu do kwalifikacji dla środowiska sportowców niepełnosprawnych.

Goście z zagranicy, którzy wcześniej zapoznali się z przetłumaczonym na język angielski wstępnym projektem SRKS, zaprezentowali ramy kwalifikacji w sporcie stworzone na poziomie ponadnarodowym. Prof. Rita Santos-Rocha z Portugalii, instruktor gimnastyki i przedstawicielka EuropeActive, omówiła wypracowane przez EA (wcześniej EHFA) standardy edukacyjne w odniesieniu do ERK, przedstawiła także portugalski system nadawania kwalifikacji w obszarze prozdrowotnej aktywności fizycznej. Sergio Lara-Bercial, trener, pracownik europejskiego biura ICCE w Wielkiej Brytanii, zaprezentował zaś zadania ICCE wyjaśniając, że jej głównym celem jest koordynacja prac zmierzających do tworzenia kompatybilnych ze sobą systemów szkolenia trenerów sportu w krajach członkowskich rady. Przedstawił on także przykłady kwalifikacji trenerskich funkcjonujących w Wielkiej Brytanii i kompatybilnych z – wypracowanymi przez ICCE – Międzynarodowymi Ramami dla Trenerów Sportu (ISCF).

W dalszej części spotkania lider grupy odpowiedzialnej za badania ilościowe i jakościowe, przedstawił koncepcję przeprowadzenia badań ankietowych. Spotkanie zakończyła moderowana dyskusja.

Seminarium 7 – seminarium robocze z udziałem przedstawicieli IBE, kierownika projektu i liderów grup roboczych, podczas którego omówiono zagadnienia merytoryczne istotne dla opracowania raportu końcowego z projektu SRKS.

Poza omówionymi seminariami, pracom nad SRKS towarzyszyły także działania mające na celu promocję projektu i jego rezultatów. W ich ramach stworzona została strona internetowa (www.srks.pl), na której znalazły się podstawowe informacje na temat PRK oraz kolejne produkty projektu. Dodatkowo opracowano i wyprodukowano materiały informacyjne w postaci ulotek, które były dystrybuowane podczas seminariów oraz rozsyłane drogą pocztową do interesariuszy projektu SRKS. Przedstawiciele środowiska sportowego mogli ponadto przeczytać dwa teksty dziennikarskie na temat sektorowej ramy kwalifikacji w sporcie na łamach kwartalnika „Forum Trenera” („Trenerom jakąś poprzeczkę postawić trzeba”, Nr 2 (15) 2014, s.24-27 oraz „Powstaną ścieżki awansu trenerów”, Nr 3 (16) 2014, s.50-52).

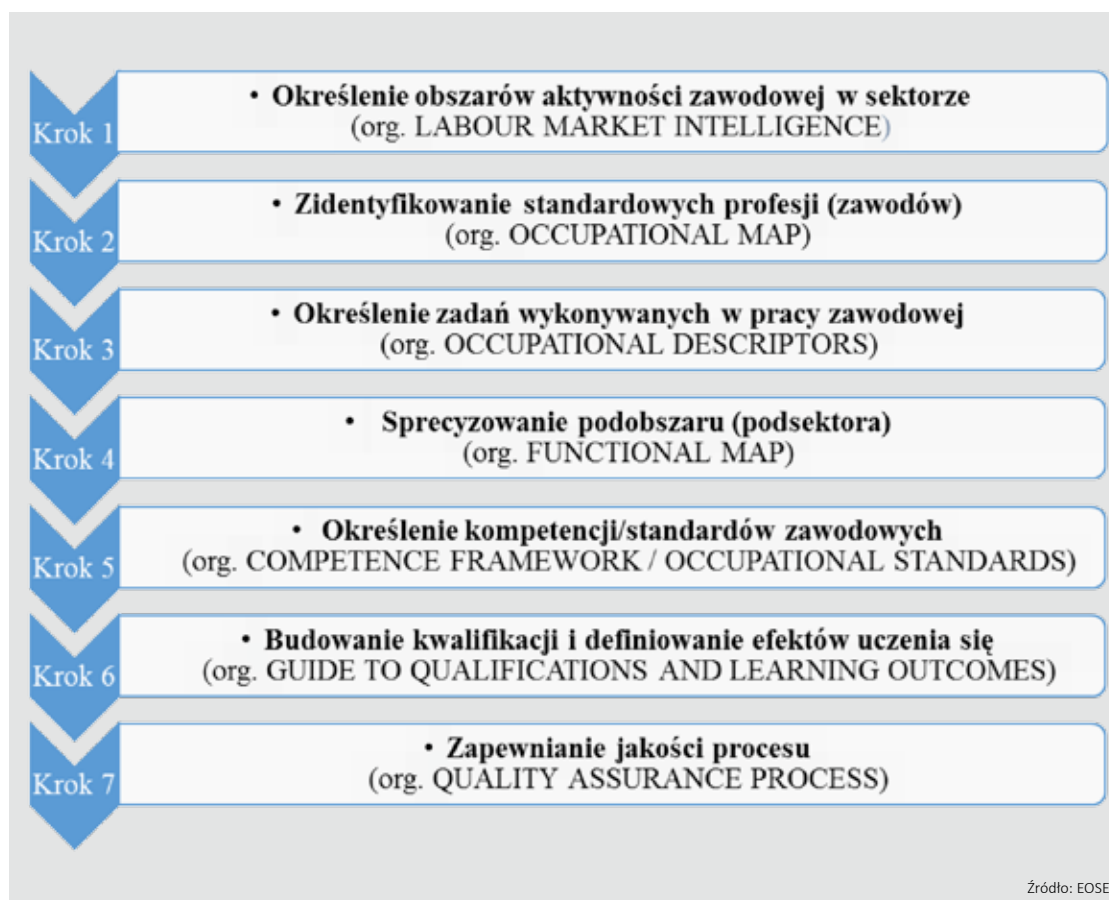
Przez cały czas prace nad projektem SRKS były konsultowane z przedstawicielami IBE, którzy zapewniali ekspertom projektu stałe wsparcie merytoryczne przy opracowywaniu jego poszczególnych produktów.

4. Szczegółowy opis metody przeprowadzonych prac

4.1. Zastosowanie Modelu Siedmiu Kroków w pracach nad SRKS

W pracach nad SRKS wykorzystano Model Siedmiu Kroków (7 Step Model)⁴², który jest propozycją EOSE, określającą etapy prac nad opisami kwalifikacji z sektora sportu (patrz: rys. 3). Już jego wcześniejsza wersja (Model 6 Kroków) była prezentowana przez środowisko jako alternatywa dla tworzenia programów studiów na kierunkach związanych ze sportem⁴³, obecna zaś jest rekomendowana przez EOSE do zastosowania w działaniach regionalnych, krajowych i międzynarodowych obejmujących cały sektor sportu, bądź np. jego poszczególne dyscypliny. Efektywne wykorzystanie tej metodologii zostało potwierdzone m.in. w pracach nad kwalifikacjami dla golfa⁴⁴.

Rysunek 3. Model Siedmiu Kroków (EOSE, 2015)

42 <http://eose.org/approach/7-step-model/> (dostęp z dnia 15 lutego 2015).

43 B. Chelmecki, J. Żyśko, Model 6 kroków jako alternatywa dla tworzenia programów studiów wyższych na kierunkach związanych ze sportem, [w:] Z. Dziubiński (red.), Humanistyczne aspekty sportu i turystyki, Wyd. AWF i SALOS RP, Warszawa 2008, s. 260-271.

44 Golf Stand Project. European Occupational Standards for Golf (2013), <http://eose.org/2013/01/golf-stand-final-outcomes-now-available-for-download/> (dostęp z dnia 15 lutego 2015).

Na potrzeby SRKS zrealizowano Kroki od 1 do 6. Poniżej opisany został przebieg każdego z nich.

Krok 1. Określenie obszarów aktywności zawodowej (Labour Market Intelligence – LMI)⁴⁵. Zgodnie z koncepcją EOSE, ten etap obejmuje analizę rynku pracy w oparciu o dane zebrane z dostępnych źródeł i przy pomocy różnych technik. W projekcie SRKS głównym jego celem było scharakteryzowanie polskiego sektora sportu – funkcjonujących w nim obszarów aktywności zawodowej, potrzeb pracodawców i rynku pracy, kompetencji wymaganych do pełnienia różnych ról zawodowych, a także systemu kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kwalifikacji nadawanych w sektorze. Na tym etapie projektu przeanalizowano m.in. następujące materiały:

- „Analiza popytu na kwalifikacje i kompetencje w branżach sport i turystyka w Polsce” (raport IBE, 2014),
- wybrane programy kształcenia instruktorów i trenerów z różnych dyscyplin sportu kwalifikowanego i powszechnego,
- standardy zawodowe z obszaru sportu opracowane w ramach projektu „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”⁴⁶ z inicjatywy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- publikacje naukowe i popularnonaukowe nt. kompetencji zawodowych w obszarze sportu [Pelc i Zielińska (2001), Toczek-Werner (2002), Żukowski (2002), Perkowski (2009), Siwiński (2002, 2003, 2005), Siwiński i Tauber (2004), Igłowska (2005), Stępień i Stępień (2006), Kubińska i Żydek (2006), Tonewo i Wawrzyńska (2008), Opoka (2007), Szumilewicz (2010) – patrz: „Bibliografia”],
- dokumenty prawne determinujące nadawanie kwalifikacji w obszarze sportu, łącznie z dokumentami sprzed deregulacji zawodów w sporcie,
- opracowania międzynarodowe, w tym:
 - ✓ International Sport Coaching Framework (ISCF)⁴⁷
 - ✓ Europe Active (EA/EHFA) Standards⁴⁸
 - ✓ European Learning Syllabus for outdoor Animators (ELESA)⁴⁹

Analiza opracowań międzynarodowych dotyczących standardów zawodowych i kwalifikacji z sektora sportu miała szczególne znaczenie na tym etapie prac. Jej celem było zachowanie spójności pomiędzy kwalifikacjami z sektora sportu nadawanymi w Polsce i kwalifikacjami możliwymi do nabycia w innych krajach oraz na poziomie ponadnarodowym. Mając to na uwadze, należy podkreślić, że eksperci projektu SRKS byli dalecy od wiernego naśladownictwa międzynarodowych dokumentów. Wspomniane wzorce traktowano jedynie jako inspirację do szukania własnych rozwiązań, adekwatnych do warunków i potrzeb sportu w Polsce.

Krok 4⁵⁰: Sprecyzowanie podobszaru/podsektora (Functional Map).

W opracowaniu EOSE zasugerowano, że sprecyzowanie podobszaru działań może odnosić się do różnych poziomów sektora, np.:

- podsektora rynku (zdrowie i fitness, aktywności outdoor),
- poszczególnych dyscyplin sportowych (golf, koszykówka, tenis),
- konkretnej grupy zawodowej (trenerzy, sędziowie).

45 W nawiasach znajdują się oryginalne angielskie nazwy z Modelu 7 Kroków EOSE.

46 <http://www.kwalifikacje.praca.gov.pl/> (dostęp z dnia 15 lutego 2015).

47 <http://www.icce.ws/projects/international-sport-coaching-framework.html> (dostęp z dnia 15 lutego 2015).

48 <http://www.ehfa-standards.eu/?q=standards> (dostęp z dnia 15 lutego 2015).

49 <http://www.elesa-project.eu/home/> (dostęp z dnia 15 lutego 2015).

50 W niniejszym raporcie posłużono się oryginalną numeracją Kroków, zastosowaną w publikacjach EOSE.

Według EOSE takie zawężenie sektora zawodowego umożliwi zestawienie obok siebie ról zawodowych specyficznych dla wybranego obszaru, co z kolei stanowi punkt wyjścia do formułowania standardów zawodowych i definiowania kluczowych kompetencji. W odróżnieniu od metodologii proponowanej przez EOSE, w pracach nad SRKS Krok 4 został zrealizowany bezpośrednio po Kroku 1. Dokumenty wymienione w Kroku 1 zostały poddane pod dyskusję w zespole ekspertów. Zwrócili oni uwagę, że w sektorze sportu funkcjonują różne grupy zawodów, w tym kadra sportu (instruktorzy, trenerzy, animatorzy i inne zawody związane z realizacją zajęć sportowych), zawodnicy, sędziowie, działacze sportowi, menadżerowie sportu, personel wspomagający (odpowiedzialny za obsługę techniczną obiektów i urządzeń sportowych, badania lekarskie w sporcie, itp.) i inne.

Już na tym etapie prac ustalono, że SRKS będzie punktem odniesienia dla kwalifikacji związanych z realizacją zajęć sportowych i procesu treningowego w sporcie, co jednocześnie było zrealizowaniem Kroku 4 z Modelu 7 Kroków. Niemniej jednak podkreślono konieczność opracowania w przyszłości projektów sektorowych ram kwalifikacji dla pozostałych wymienionych powyżej podobszarów sektora sportu.

Krok 2: Zidentyfikowanie standardowych profesji/zawodów (Occupational Map).

Na tym etapie eksperci projektu SRKS zostali poproszeni o pisemne wykonanie 3 zadań w odniesieniu do reprezentowanej przez siebie dyscypliny sportu:

- określenie zawodów funkcjonujących na rynku pracy,
- określenie „brakujących” zawodów (ekspersi zauważyli rozbieżność pomiędzy potrzebami rynku pracy a istniejącymi rozwiązaniami edukacyjnymi),
- określenie zawodów funkcjonujących w branży za granicą, a niewystępujących w Polsce.

Wypowiedzi ekspertów były materiałem wyjściowym do dyskusji nad szczegółową charakterystyką sektora. Wymienione zawody zostały pogrupowane i omówione w kontekście efektów prac z Kroku 1. Szczególnie ważnym elementem było na tym etapie zidentyfikowanie nowych trendów w obszarze sportu, determinujących nowe potrzeby rynku pracy i związane z tym nowe wyzwania dla kształcenia zawodowego w tym obszarze.

Trudności na etapie Kroku 2: Tendencja części ekspertów do wymieniania tylko tych zawodów i ról zawodowych w sporcie, które funkcjonowały w Polsce jako zawody regulowane.

Krok 3: Określenie zadań wykonywanych w pracy zawodowej (Occupational Descriptors).

Na tym etapie realizacji projektu SRKS do zawodów zidentyfikowanych w Kroku 2 przypisano kluczowe zadania zawodowe, uwzględniając minimalny wymagany stopień samodzielności osób je wykonujących oraz zakres odpowiedzialności związany z ich realizacją. Narzędziem wykorzystanym w tym procesie była tabela zaproponowana w projekcie ISCF (patrz: załącznik 7).

Krok 5: Określenie kompetencji/standardów zawodowych (Competence Framework/ Occupational Standards).

Zgodnie z metodologią EOSE, na tym etapie projektu do zadań zawodowych ustalonych w Kroku 3 przypisano kompetencje zawodowe umożliwiające ich realizację. Poprzez dyskusje w gronie zespołu ekspertów oraz analizę dostępnych opracowań i prac naukowych, zidentyfikowane kompetencje zawodowe zostały pogrupowane i nazwane. Powstały w ten sposób tzw. wyznaczniki sektorowe (patrz: załącznik 1).

Trudności na etapie Kroku 5: Propozycja wyodrębnienia wyznaczników sektorowych jako punktu wyjścia dla stworzenia sektorowej ramy kwalifikacji wyszła od przedstawicieli IBE. Na początku prac nad SRKS pojęcie to było niezrozumiałe dla ekspertów projektu, co implikowało początkowe problemy z wyodrębnieniem, nazwaniem i scharakteryzowaniem odpowiednich wyznaczników sektorowych. W wykonaniu tego zadania pomocne okazały się opisy wyznaczników sektorowych i ich wykorzystania w tworzeniu charakterystyk poziomów sektorowej ramy kwalifikacji dla sektora bankowego (SRKB), zaprezentowane w raporcie końcowym z prac nad jej opracowaniem.

Krok 6: Definiowanie kwalifikacji i efektów uczenia się (Guide To Qualifications and Learning Outcomes).

Realizacja tego etapu w projekcie SRKS rozpoczęła się od podjęcia decyzji na temat tego, jakie efekty uczenia się (zgodnie ze strukturą PRK pogrupowane według kategorii takich jak: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne) powinny składać się na poszczególne kwalifikacje zawodowe przedstawicieli kadry sportu, realizujących określone wcześniej zadania. Zgodnie z założeniami integracji krajowego systemu kwalifikacji w Polsce, zdecydowano, że pod pojęciem „kwalifikacja” rozumiany będzie: każdy określony zestaw efektów uczenia się (kompetencji) – zgodnych z ustalonymi standardami⁵¹.

Wstępnie wyodrębniono i nazwano zarówno kwalifikacje dla sportu powszechnego (np. instruktor sportu w danej dyscyplinie, specjalista ukierunkowanych ćwiczeń zdrowotnych, itd.), jak i dla sportu kwalifikowanego (np. trener sportu dzieci, trener sportu klasy mistrzowskiej, itd.). Kwalifikacje te zostały wyodrębnione w oparciu o analizę dokumentów prawnych, publikacji naukowych, opracowań środowiskowych, programów kształcenia oraz obserwację rynku pracy i doświadczenia praktyków w odniesieniu do polskiego systemu kształcenia kadr sportu. Kolejnym etapem było wstępne opisanie efektów uczenia się dla wyodrębnionych kwalifikacji, przy wykorzystaniu metodologii proponowanej przez EuropeActive (patrz: podrozdział 4.2.), oraz zestawienie powstałych przy tym materiałów z rozwiązaniami międzynarodowymi. W efekcie tych prac powstały robocze opisy kwalifikacji, których przykłady znajdują się w załączniku 9 do niniejszego raportu⁵².

Ostatnim ważnym zadaniem w tym Kroku było przypisanie poziomów PRK do zdefiniowanych kwalifikacji. W pierwszej jego fazie do zapisów charakterystyk PRK typowych dla kształcenia i szkolenia zawodowego przyrównane zostały opisy kwalifikacji traktowanych jako całość⁵³, w drugiej natomiast – poziomy PRK zostały przypisane do pojedynczych efektów uczenia się, składających się na poszczególne kwalifikacje (patrz: tab. 2). Zarówno poziom, jak i znaczenie poszczególnych efektów, zostały określone na podstawie niezależnych ocen ekspertów SRKS, czyli tzw. metodą sędziów kompetentnych⁵⁴. Następnie, zestawiono obok siebie poziomy przypisane poszczególnym kwalifikacjom w pierwszej i drugiej fazie procesu przypisywania. Prace nad przypisywaniem poziomów PRK do roboczo opisanych kwalifikacji w sporcie zostały wykonane bez udziału IBE.

Trudności na etapie Kroku 6: Początkowo jako punkt odniesienia dla kwalifikacji roboczo opisanych w projekcie SRKS posłużyły uniwersalne charakterystyki poziomów PRK (charakterystyki pierwszego stopnia). Zdecydowanym ułatwieniem w przebiegu prac okazało się użycie w tym celu charakterystyk PRK typowych dla kształcenia i szkolenia zawodowego (charakterystyk drugiego stopnia). Występujące tu bardziej szczegółowe zapisy przyspieszały decyzję o przypisaniu właściwego poziomu PRK do danego efektu uczenia się. W przypisywaniu konkretnych poziomów do poszczególnych kwalifikacji utrudnieniem była także skłonność ekspertów do umiejscawiania wszystkich efektów na jednym poziomie. Zdecydowanie bardziej efektywną metodą pracy w zespole eksperckim, pozwalającą na bardziej obiektywną ocenę, okazało się przypisywanie poziomów ramy do poszczególnych efektów, a nie traktowanie kwalifikacji całościowo.

51 S. Sławiński, H. Dębowski, H. Michałowicz, J. Urbanik, Słownik podstawowych terminów dotyczących krajowego systemu kwalifikacji, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2013.

52 Powstałe robocze opisy kwalifikacji były jedynie materiałem pomocniczym przy opracowywaniu charakterystyk poziomów SRKS. Ze względu na ich cel, ich struktura odpowiada strukturze ramy kwalifikacji, nie zaś strukturze opisu kwalifikacji, która – w przypadku kwalifikacji funkcjonujących w ramach ZSK (polskiego zintegrowanego systemu kwalifikacji) – powinna być zgodna z tzw. standardem opisu kwalifikacji. Standard ten nakazuje grupowanie efektów uczenia się wyodrębnionych dla danej kwalifikacji w tzw. zestawy, a nie wg kategorii takich jak: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne. W związku z tym, opisy kwalifikacji powstałe w projekcie SRKS są jedynie materiałem poglądowym i nie mogą być traktowane jako opisy wzorcowe, a jedynie punkt wyjścia dla ich stworzenia.

53 S. Sławiński, H. Dębowski, H. Michałowicz, J. Urbanik, 2013, s. 104.

54 Tamże, s. 106.

Na tym etapie prac, ze względu na dość dużą szczegółowość efektów uczenia się wyodrębnionych dla opisanych kwalifikacji, niemożliwym było stworzenie wspólnych charakterystyk poziomów SRKS dla sportu powszechnego i kwalifikowanego. Bardzo zróżnicowane efekty uczenia się były odzwierciedleniem odmiennych zadań zawodowych specyficznych dla tych dwóch podobszarów sportu.

Tabela 2. Przykładowa tabela zgodności wybranych efektów uczenia się wymaganych dla wybranej kwalifikacji w sporcie (w oparciu o treść roboczych opisów kwalifikacji przygotowanych w celu opracowania charakterystyk poziomów SRKS)

Zadania zawodowe	Efekty uczenia się w kategorii umiejętności	Przypisanie do poziomu wg zapisów charakterystyk PRK dla kształcenia i szkolenia zawodowego
Planowanie i organizacja szkolenia (efekt kluczowy)	1. Planuje i organizuje szkolenie dzieci w danym sporcie.	P4Z_UP
Realizacja szkolenia (efekt kluczowy)	2. Stosuje typowe rozwiązania szkoleniowe dla wszechstronnego etapu treningu.	P4Z_UP
Realizacja szkolenia (efekt kluczowy)	3. Świadomie korzysta z metod i środków treningu adekwatnych do potrzeb, zainteresowań dziecka i zadań wszechstronnego etapu treningu w danym sporcie.	P4Z_UP
Realizacja szkolenia (narzędzia)	4. Prowadzi podstawową dokumentację związaną z uczestnictwem w zajęciach.	P3Z_UN
Realizacja szkolenia (przygotowanie techniczne)	5. Objasnia, demonstruje i naucza zasadniczych ćwiczeń dla danego sportu.	P3Z_UP
Działania kontrolne	6. Monitoruje i ocenia możliwości fizyczne dziecka do udziału w danym sporcie.	P3Z_UP
Działania diagnostyczne	7. Wstępnie diagnozuje możliwości fizyczne dziecka do udziału w danym sporcie.	P3Z_UP
Współzawodnictwo sportowe	8. Dostosowuje poziom współzawodnictwa do potrzeb rozwojowych i społecznych dzieci.	P4Z_UW
Działania psychologiczne	9. Wzbudza motywację i kształtuje zainteresowanie uczestnictwem w sporcie.	P4Z_UW
Komunikacja	10. Posiada umiejętność komunikacji interpersonalnej w relacji trener-dziecko i trener-rodzic.	P5Z_UW
Działania organizacyjne	11. Wykonuje proste czynności w organizowaniu przedsięwzięć w danym sporcie.	P3Z_UP
Działania prewencyjne	12. Potrafi udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej.	P3Z_UP

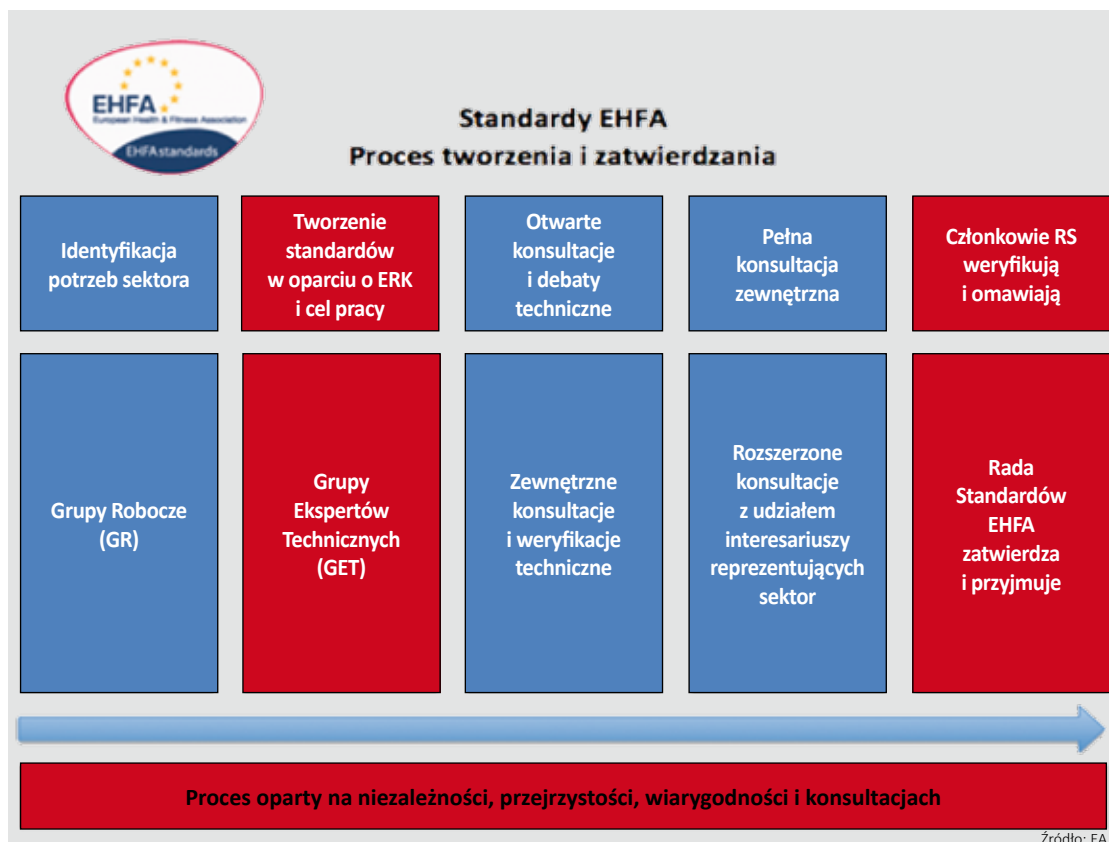
Podsumowanie	Poziom 3	6 efektów
	Poziom 4	5 efektów (w tym efekty kluczowe)
	Poziom 5	1 efekt

Kwalifikację przypisano do poziomu 4 PRK

4.2. Definiowanie i opisywanie kwalifikacji w oparciu o metodologię prac EuropeActive (EA/EHFA)

Jak już wspomniano, w roboczym definiowaniu i opisywaniu kwalifikacji w sektorze sportu wykorzystano metodologię wdrożoną przez EuropeActive (EA/EHFA) w tworzeniu międzynarodowych standardów edukacyjnych dla zawodów w obszarze prozdrowotnej aktywności fizycznej (patrz: rys. 4). O ile Model Siedmiu Kroków miał dużą wartość koncepcyjną dla przebiegu prac w projekcie SRKS, o tyle procedury EA/EHFA wspomagały działania operacyjne.

Rysunek 4. Schemat prac nad standardami zawodowymi w propozycji European Health and Fitness Association (obecnie EuropeActive).

Po zdefiniowaniu potrzeb rynku w grupach eksperckich, liczących ok. 10-15 osób (Kroki 1-5 wg Modelu Siedmiu Kroków), rozpoczęto prace nad zidentyfikowaniem efektów uczenia się warunkujących wykonywanie poszczególnych zadań zawodowych w sektorze sportu. Na tym etapie istotna była praca w małym zespole (5 osób, odpowiednik tzw. TEG – Technical Experts Group), co zapewniało lepszą efektywność pracy i komunikację między jego członkami. Rozwiązania wypracowane w tym zespole zostały poddane konsultacjom wśród szerszego grona eksperckiego (ok. 30 osób) w oparciu o przygotowany w tym celu formularz (patrz: załącznik 8), na wzór „comments form”⁵⁵. W formularzu poproszono ekspertów o uwagi w odniesieniu do proponowanych nazw kwalifikacji, proponowanych profili kwalifikacji oraz efektów uczenia się w kategoriach takich jak: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne. Oczekiwane były komentarze dotyczące kwestii budzących wątpliwości u poszczególnych ekspertów oraz propozycje rozwiązań, które mogłyby ułatwić ewentualne modyfikacje zaprezentowanych opisów kwalifikacji. Celowo na tym etapie nie pytano ekspertów o poziom kwalifikacji w PRK, wcześniej zaobserwowano bowiem tendencję w środowisku branżowym do zawyżania poziomów kwalifikacji. Informacje uzyskane od ekspertów zostały przeanalizowane i przedyskutowane w TEG, a uznane za zasadne propozycje zmian wdrożone w projekt. Zweryfikowane robocze opisy kwalifikacji zostały przedstawione szerszemu gronu interesariuszy w czasie seminariów eksperckich oraz opublikowane w formie prezentacji na stronie www.srks.pl.

Trudności na etapie weryfikacji roboczych opisów kwalifikacji, opracowanych przez TEG: Zauważono, że eksperci najwięcej uwagi poświęcili kwestii nazw kwalifikacji. Wynika to między innymi z tego, że w środowisku sportowym, zróżnicowanym ze względu na wielość podobszarów i dyscyplin sportowych, z jednej strony funkcjonują różne nazwy tych samych kwalifikacji (na które składają się takie same efekty uczenia się), z drugiej natomiast – do jednej nazwy kwalifikacji różne środowiska przypisują odmienne efekty uczenia się. Funkcjonujące obecnie na rynku nazwy kwalifikacji są często efektem prac nad ścieżką awansu zawodowego w danej dyscyplinie, prowadzonych oddzielnie przez różne związki lub federacje sportowe. Brak jasno sprecyzowanych wytycznych w tym zakresie utrudnia porównywanie kwalifikacji, dokonywane tylko w oparciu o ich nazwy. Warto w tym miejscu zauważyć, że na tym etapie prac mowa była wciąż o roboczych opisach kwalifikacji, tworzonych wyłącznie na potrzeby projektu SRKS, dlatego wątpliwości i dyskusje co do nazw kwalifikacji nie były tu do końca zasadne. Jako rozwiązanie tej kwestii zaproponowano alternatywne nazwy, wskazujące na przygotowanie do pełnienia konkretnych zadań zawodowych, np. „kwalifikacja do prowadzenia zajęć z danej dyscypliny sportu” zamiast „instruktor danej dyscypliny sportu”.

4.3. Tworzenie charakterystyk poziomów SRKS

Robocze opisy wybranych kwalifikacji z sektora sportu zostały zweryfikowane pod względem określenia wymaganych dla nich efektów uczenia się, uporządkowania w opisach kolejności tych efektów według przyjętych wyznaczników sektorowych, wskazania efektów kluczowych oraz przypisania do nich poziomów PRK. Jako takie stanowiły materiał wyjściowy do prac nad charakterystykami poziomów SRKS. Zróżnicowanie celów i zadań zawodowych realizowanych w sporcie powszechnym i kwalifikowanym, a także odmienność języka używanego przez przedstawicieli tych podsektorów powodowały, że ekspertom trudno było wypracować wspólne dla nich zapisy SRKS.

Z tego względu w pierwszej wersji powstał materiał o wysokim stopniu ogólności, w którym dla odróżnienia charakterystyk z poszczególnych poziomów ramy wykorzystano określniki typu: „najbardziej podstawowe”, „podstawowe”, „złożone”, „wysoko złożone” (patrz: tab. 3). Dla użytkowników SRKS przygotowano słownik, w którym podjęto próbę zdefiniowania wszystkich określników (patrz: tab. 4).

⁵⁵ <http://www.ehfa-standards.eu/?q=node/102> (dostęp z dnia 15 lutego 2015).

Tabela 3. Przykładowe zróżnicowanie efektów uczenia na różnych poziomach SRKS
Efekty uczenia się w kategorii: wiedza

Orientacja na czynności warunkujące realizację zajęć lub proces treningowy w sporcie					
Poziom 2	Poziom 3	Poziom 4	Poziom 5	Poziom 6	Poziom 7
Zna i rozumie najbardziej podstawowe teorie, zasady i metody planowania, organizowania i prowadzenia zajęć sportowych	Zna i rozumie podstawowe teorie, zasady i metody diagnozowania, planowania, organizowania, prowadzenia i monitorowania zajęć sportowych oraz wybrane relacje między nimi	Zna i rozumie poszerzony zbiór podstawowych teorii, zasad i metod diagnozowania, planowania, organizowania, prowadzenia i kontroli efektów zajęć sportowych oraz wybrane relacje między nimi	Zna i rozumie różnorodne teorie, zasady i metody diagnozowania, planowania, organizowania, prowadzenia i kontroli efektów prowadzonych zajęć sportowych oraz proste relacje między nimi	Zna i rozumie złożone teorie, zasady i metody diagnozowania, planowania, organizowania, prowadzenia i kontroli efektów prowadzonych zajęć sportowych oraz relacje między nimi	Zna i rozumie wysoce złożone (specjalistyczne) teorie, zasady i metody diagnozowania, planowania, organizowania, prowadzenia oraz kontroli prowadzonych zajęć sportowych oraz złożone relacje między nimi

Tabela 4. Narzędzie mające zwiększyć czytelność SRKS zaproponowane na jednym z etapów projektu

Słowniczek do czytania charakterystyk SRKS w wersji bardzo ogólnej
<ul style="list-style-type: none"> • poprzez sformułowanie „wybrane podstawowe” należy rozumieć wybrane środki/czynności niezbędne do wykonywania zadań zawodowych
<ul style="list-style-type: none"> • poprzez sformułowanie „podstawowe” należy rozumieć środki/czynności niezbędne do wykonywania zadań zawodowych
<ul style="list-style-type: none"> • poprzez sformułowanie „standardowe” należy rozumieć środki/czynności typowe dla danego sportu
<ul style="list-style-type: none"> • poprzez sformułowanie „różnorodne” należy rozumieć środki/czynności dotyczące różnych aspektów w danym sporcie
<ul style="list-style-type: none"> • poprzez sformułowanie „niestandardowe” należy rozumieć środki/czynności nietypowe dla danego sportu, np. zapożyczone z innych sportów bądź dziedzin
<ul style="list-style-type: none"> • poprzez sformułowanie „proste” należy rozumieć środki/czynności nieuwzględniające uwarunkowań i ograniczeń w danym sporcie
<ul style="list-style-type: none"> • poprzez sformułowanie „niezbyt proste” należy rozumieć środki/czynności uwzględniające wybrane typowe uwarunkowania uczestnictwa w sporcie (np. wiek, płeć, poziom sprawności fizycznej)
<ul style="list-style-type: none"> • poprzez sformułowanie „niezbyt złożone” należy rozumieć środki/czynności uwzględniające typowe uwarunkowania uczestnictwa w sporcie (np. wiek, płeć, poziom sprawności fizycznej)
<ul style="list-style-type: none"> • poprzez sformułowanie „umiarkowanie złożone” należy rozumieć środki/czynności uwzględniające specyficzne uwarunkowania uczestnictwa w sporcie (np. specyficzne potrzeby zdrowotne) i/lub wybrane nieprzewidywalne ograniczenia uczestnictwa (np. urazy, choroby) w sporcie
<ul style="list-style-type: none"> • poprzez sformułowanie „złożone” należy rozumieć środki/czynności uwzględniające wieloaspektowe potrzeby sportu wymagające nowoczesnych rozwiązań i nieprzewidywalne ograniczenia uczestnictwa (np. urazy, choroby) w sporcie
<ul style="list-style-type: none"> • poprzez sformułowanie „wysoce złożone” należy rozumieć stosowane środki i wykonywane czynności w sposób twórczy/autorski

Po opracowaniu pierwszej, bardzo ogólnej, wersji charakterystyk poziomów SRKS oraz zaprezentowanego powyżej słowniczka, zarówno wśród ekspertów, jak i interesariuszy projektu (podczas konsultacji jakościowych) pojawiła się wątpliwość, czy taki kształt ramy będzie spełniał swoje główne zadanie, tzn. czy będzie odzwierciedlał specyfikę sektora i czy będzie narzędziem czytelnym dla jego użytkowników. W odpowiedzi na te wątpliwości stworzono dwie podramy (czwartego stopnia) dla obu podsektorów, które zawierały bardziej szczegółowe charakterystyki poziomów.

W kolejnym etapie eksperci pracowali nad znalezieniem takiego poziomu ogólności charakterystyk poziomów SRKS (trzeciego stopnia), by – bez konieczności posługiwania się podramami – stanowiły one punkt odniesienia zarówno dla sportu powszechnego, jak i kwalifikowanego, a jednocześnie odzwierciedlały widoczną odrębność branży sportowej względem innych branż/sektorów. Kluczową dla zrealizowania tego zadania była szczegółowa analiza analogicznych efektów uczenia się w obu podramach. Z dwóch efektów uczenia się odnoszących się do tego samego wyznacznika sektorowego tworzono jeden, dzięki czemu w ostatecznej wersji SRKS udało się uniknąć użycia ogólnikowych określeń typu „zaawansowany” i „wysoce zaawansowany”, i tym samym rozwiązać obawy, że w praktyce różnice w tak scharakteryzowanych poziomach ramy nie będą dostatecznie uwypuklone.

Trudności w tworzeniu charakterystyk poziomów SRKS: Istotnym problemem na tym etapie prac okazało się zrozumienie przez ekspertów różnicy pomiędzy tworzeniem charakterystyki poziomu ramy kwalifikacji a tworzeniem opisu kwalifikacji i tym samym znalezienie odpowiedniego poziomu ogólności charakterystyk SRKS. Zastosowanie zbyt szczegółowych zapisów wiązało się z ryzykiem tego, że nie wszystkie kwalifikacje z obszaru sportu znajdą w nich swoje odniesienie, z drugiej strony – charakterystyki bardzo ogólne mogły nie być wystarczająco zrozumiałe dla przedstawicieli środowiska. Wartościowe w tym kontekście okazało się ćwiczenie z przypisywania poziomów ramy, zrealizowane w czasie seminariów z interesariuszami (patrz: załącznik 11). Zaproponowane w nim sytuacje ukazywały charakterystyki ramy w kontekście zrozumiałym dla jej adresatów, którzy mogli dzięki temu dać ekspertom informację zwrotną na temat tego, czy przedstawiona im wersja charakterystyk SRKS spełnia swoje funkcje. Jednocześnie należy podkreślić, że wyniki proponowanego ćwiczenia nie stanowiły podstawy do przypisywania poziomów SRKS do poszczególnych kwalifikacji w sporcie.

5. Weryfikacja kolejnych wersji wstępnego projektu SRKS przez środowisko branżowe

5.1. Badania jakościowe

Badania jakościowe przeprowadzono dwukrotnie podczas spotkań z interesariuszami w Warszawie (28 listopada 2014 r.) oraz w Toruniu (9 grudnia 2014 r.) (patrz: tab. 5). W obu przypadkach badani zostali podzieleni na trzy grupy reprezentujące:

- pracodawców sektora publicznego i prywatnego oraz organizacje non-profit
- polskie związki sportowe i związki stowarzyszeń
- instytucje kształcące i ośrodki naukowo-badawcze

Tabela 5. Liczba uczestników badań jakościowych

	Pracodawcy sektora publicznego i prywatnego, organizacje non-profit	Związki sportowe i związki stowarzyszeń	Instytucje kształcące i ośrodki naukowo-badawcze	Razem
Warszawa	14	15	8	37
Toruń	12	8	15	35
N	26	23	23	72

Dyskusje w grupach moderowane były przez członków grupy roboczej ds. badań jakościowych i ilościowych oraz pozostałych członków zespołu ekspertów projektu SRKS. Wszystkie seminaria konsultacyjne rozpoczynały się prezentacją najbardziej aktualnej wersji wstępnego projektu SRKS oraz wykładami, podczas których przedstawiane były najważniejsze założenia projektu. Następnie, rozpoczynano dyskusje, których celem było poznanie opinii zebranych na temat przedstawionych dokumentów.

Podczas dyskusji omawiane były następujące kategorie odniesione do kolejnych wersji wstępnego projektu SRKS:

- **Przejrzystość** – czy badani rozumieją ogólne założenia koncepcji SRKS?
- **Użyteczność** – czy badani dostrzegają potrzebę stworzenia ram kwalifikacji w obszarze sportu?
- **Trafność** – czy zaproponowane poziomy kwalifikacji w sporcie są zgodne ze stanem faktycznym? Czy funkcjonujące aktualnie zawody w poszczególnych branżach (dyscyplinach) znajdują odzwierciedlenie w zaproponowanej ramie?
- **Aplikowalność** – czy wdrożenie zaproponowanych ram kwalifikacji przyczyni się do sprawniejszego funkcjonowania sektora sportu?

Badani oceniali kolejne wersje wstępnego projektu SRKS według powyższych kategorii oceny w skali od 1 (nie zgadzam się) do 6 (w pełni zgadzam się). Wyniki przedstawione są w tabeli 6.

Tabela 6. Wyniki przeprowadzonych badań jakościowych

Kategoria oceny \ Średnia ocen	Warszawa	Toruń	Średnia
Przejrzystość	4,75	5,75	5,25
Trafność	5,33	5,57	5,45
Użyteczność	5,16	4,57	4,86
Aplikowalność	4,75	5,28	5,07

Przeprowadzone badania upoważniają do wyciągnięcia następujących wniosków:

- Badani rozumieли ogólne założenia PRK i SRKS.
- Większość badanych jednoznacznie dostrzegala potrzebę opracowania SRKS.
- Większość badanych zgodzila się ze stwierdzeniem, iż wprowadzenie ramy znacznie zwiększy transparentność nadawania kwalifikacji w poszczególnych obszarach i dyscyplinach sportu.
- Większość badanych pozytywnie oceniła proponowaną liczbę sześciu poziomów SRKS (2-7 PRK), podkreślając w szczególności to, iż zaproponowane rozwiązanie jest kompatybilne z rozwiązaniami europejskimi (poziomy są bezpośrednio odniesione do poziomów PRK i – co za tym idzie – pośrednio do poziomów ERK), co znacznie ułatwi zatrudnianie polskich pracowników za granicą. Przedstawiciele niektórych dyscyplin sportowych ocenili planowaną liczbę poziomów kwalifikacji jako nieadekwatną do ich potrzeb (zbyt dużą), a propozycje charakterystyk poszczególnych poziomów jako zbyt ogólne. Należy jednak podkreślić, że podczas kolejnych seminariów prezentowane były kolejne wersje projektu, różniące się między sobą głównie stopniem ogólności charakterystyk poziomów SRKS (co było odpowiedzią na część zastrzeżeń w tym zakresie).
- Większość badanych zgodzila się ze stwierdzeniem, że SRKS przyczyni się do tworzenia programów kształcenia i szkolenia kadr sportu bardziej adekwatnych do potrzeb rynku pracy.

Ponadto, podczas dyskusji poruszone zostały następujące kwestie:

- Interesariusze byli zainteresowani planem dalszych prac legislacyjnych na poziomie rządowym, związanych z wdrożeniem ramy kwalifikacji w sektorze sportu. Sygnalizowali przy tym dotychczasowy brak udziału Ministerstwa Sportu i Turystyki w działaniach związanych z tworzeniem i wdrażaniem SRKS.
- Badani podkreślali, że aktualnie nie rozmawiają już o potrzebie wdrażania ramy (celowości działania), lecz dyskutują nad doskonaleniem tego projektu. Podkreślali także różnicę, jaka w tym obszarze dokonala się w świadomości przynajmniej części spośród przedstawicieli sektora sportu. W tym kontekście padła np. taka wypowiedź: „Konieczne jest szybkie wprowadzenie systemu w życie. Obecny stan po deregulacji narusza konstytucyjne prawo do bezpieczeństwa obywateli, bo zajęcia ruchowe mogą prowadzić osoby przypadkowe, niewykwalifikowane”.
- Badani, którzy stanowią aktywną grupę, zainteresowaną pracami w obszarze doskonalenia programów kształcenia i szkolenia w sporcie, wyrażali obawę o stosunkowo niewielką znajomość założeń projektu SRKS wśród pozostałych przedstawicieli polskiego sektora sportu. Podkreślali potrzebę upowszechniania tych treści przy użyciu różnych form przekazu (także z wykorzystaniem mediów, w tym telewizji) oraz ich większego propagowania wśród osób z branży, reprezentujących środowiska lokalne. Powjawiły się opinie, że polskie związki sportowe są nieprzygotowane do wdrożenia SRKS.

- Badani stawiali pytania o możliwości finansowania nowego systemu kwalifikacji. W tym kontekście pojawiły się obawy o to, że jego koszty mogą być za duże oraz stwierdzenia, iż przedstawiciele środowiska muszą wiedzieć, za co mają zapłacić (w przeciwnym razie nie będą chcieli włączyć się do systemu). Myśl tę dobrze odzwierciedla następujący cytat: „To system na przyszłość, potrzebne są motywacje – niekoniecznie finansowe – do udziału w nim”.
- Niektórzy badani odwoływali się do doświadczeń sprzed deregulacji i wskazywali na potrzebę łączenia nowego systemu kwalifikacji z dotychczasowym, np. poprzez pozostanie przy dotychczas stosowanych nazwach stopni zawodowych (instruktor, trener drugiej klasy, trener pierwszej klasy i trener klasy mistrzowskiej).

5.2. Badania ilościowe

Cel badań:

Celem badań była weryfikacja założeń projektu SRKS w oparciu o opinie zdefiniowanych grup interesariuszy. Konkretyzując obszar problemowy, sformułowano następujące pytania badawcze:

- Czy badani rozumieją ogólne założenia SRKS?
- Czy badani dostrzegają potrzebę stworzenia ram kwalifikacji w obszarze sportu?
- Czy wdrożenie SRKS zwiększy transparentność kwalifikacji nadawanych w sektorze sportu?
- Czy wdrożenie SRKS przyczyni się do tworzenia kwalifikacji bardziej adekwatnych do potrzeb pracodawców w sektorze sportu?
- Czy wdrożenie SRKS przyczyni się do tworzenia programów kształcenia i szkolenia na potrzeby sportu bardziej adekwatnych do potrzeb rynku pracy?
- Czy wdrożenie SRKS przyczyni się do identyfikacji kluczowych obszarów kompetencji w sektorze sportu?

Metoda badań:

Zastosowano metodę sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem techniki ankiety. Narzędzie badań stanowił kwestionariusz ankiety skonstruowany na potrzeby badań. Ankieta badawcza została ułożona na bazie przebiegu i wyników badań jakościowych, które posłużyły jako badanie sondażowe. Treść ankiety stanowi załącznik 9. Badania zrealizowano w okresie: 10.01-09.02.2015 r.

Badane osoby:

W badaniach zastosowano metodę kuli śnieżnej, czyli metodę nielosowego doboru próby, polegającą na rekrutowaniu uczestników przez innych uczestników. Informacja o badaniu została upowszechniona poprzez nośniki tradycyjne i elektroniczne do możliwie największej liczby interesariuszy z poniższych grup:

- polskie związki sportowe i związki stowarzyszeń,
- organizacje, stowarzyszenia i przedsiębiorcy sektora prywatnego, organizacje non-profit,
- instytucje kształcące i ośrodki naukowo-badawcze,
- pracodawcy sektora publicznego.

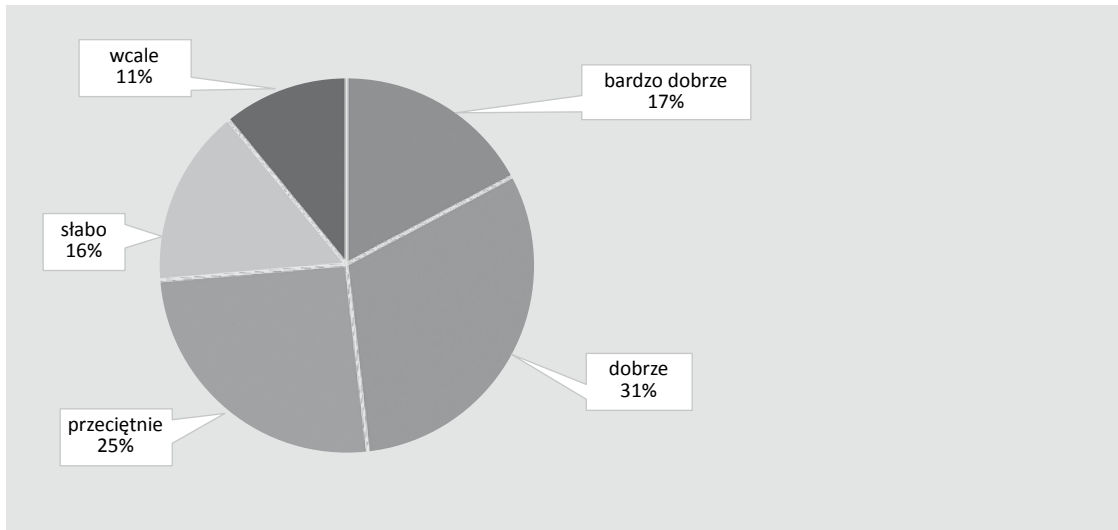
Wyniki badań:

Poniżej zestawiono wyniki odpowiedzi na poszczególne pytania ankiety w całej badanej grupie n = 110 osób. Na wykresach przedstawiono odpowiedzi na pytania najważniejsze z punktu widzenia celu badań.

1. W jakim stopniu jest Panu/Pani znana koncepcja Polskiej Ramy Kwalifikacji?									
bardzo dobrze		dobrze		przeciętnie		slabo		wcale	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
15	13,6	33	30	35	31,8	12	10,9	15	13,6

2. W jakim stopniu jest Panu/Pani znana koncepcja sektorowej ramy kwalifikacji w sporcie?									
bardzo dobrze		dobrze		przeciętnie		słabo		wcale	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
19	17,3	34	30,9	28	25,5	17	15,4	12	10,9

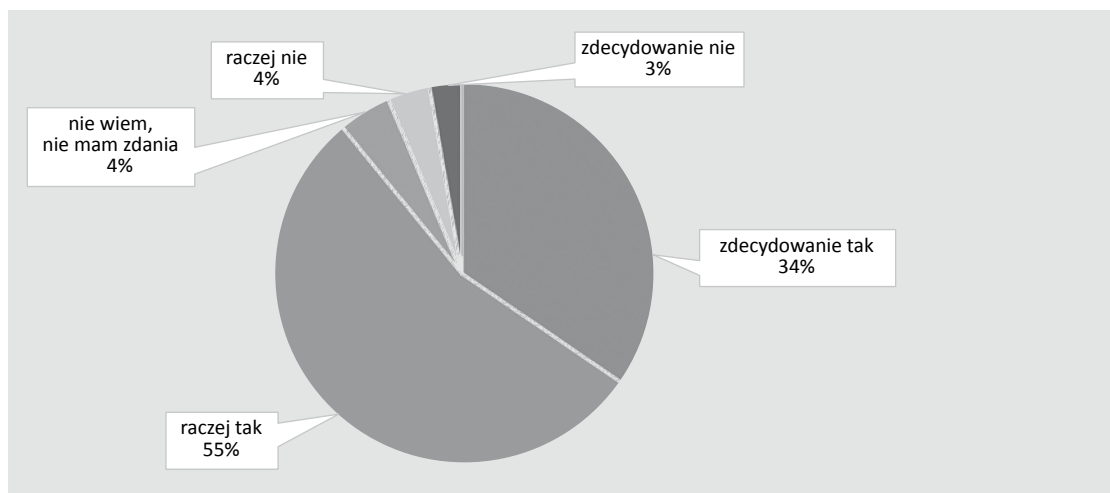
Wykres 1. W jakim stopniu jest Panu/Pani znana koncepcja sektorowej ramy kwalifikacji w sporcie?

3. Kiedy po raz pierwszy spotkał/a się Pan/Pani z pojęciem SRKS?									
podczas tego badania		w tym roku		rok temu		2 lata temu		3 lata temu lub więcej	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
38	34,5	22	20,0	30	27,3	8	7,3	12	10,9

4. Czy rozumie Pan/Pani założenia SRKS?									
zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
38	34,5	60	54,5	5	4,5	4	3,7	3	2,8

Wykres 2. Czy rozumie Pan/Pani założenia SRKS?

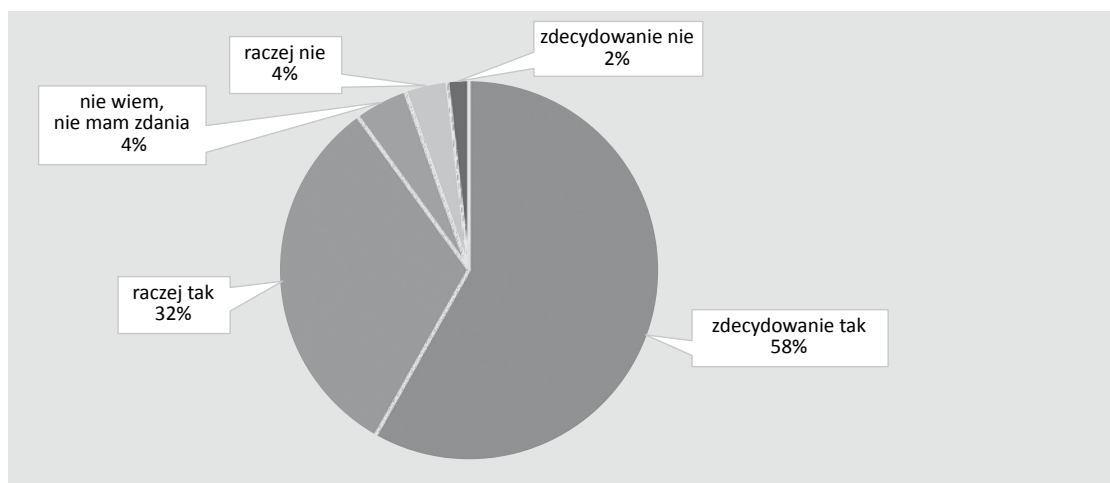
5. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę stworzenia ram kwalifikacji w obszarze sportu?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
64	58,2	35	31,8	5	4,5	4	3,7	2	1,8

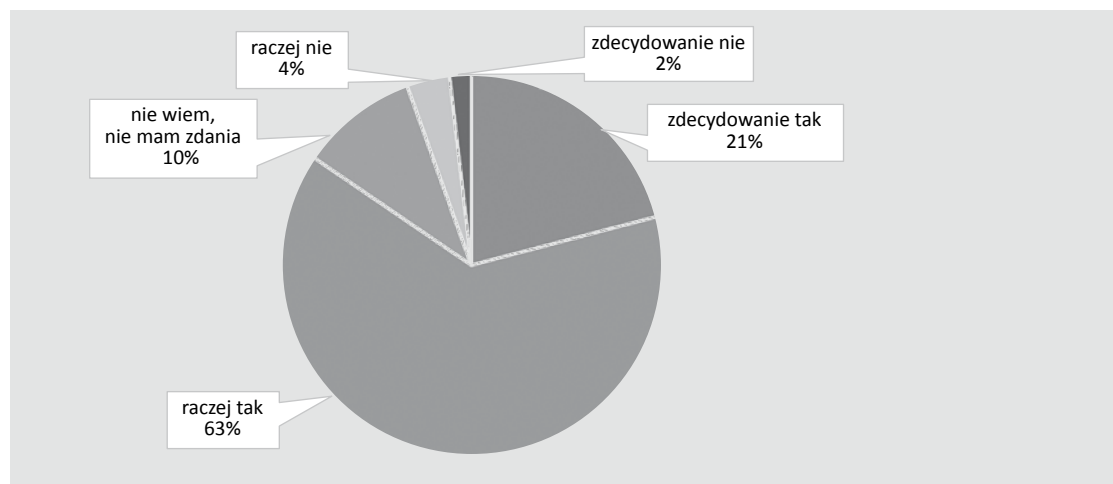
6. Czy zdefiniowane w projekcie SRKS wyznaczniki sektorowe obejmują, Pana/Pani zdaniem, pełny zakres najważniejszych kompetencji dla osób pracujących w obszarze sportu?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
23	20,9	70	63,6	11	10,0	4	3,7	2	1,8

Wykres 3. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę stworzenia ram kwalifikacji w obszarze sportu?

Wykres 4. Czy zdefiniowane w projekcie SRKS wyznaczniki sektorowe obejmują, Pana/Pani zdaniem, pełny zakres najważniejszych kompetencji dla osób pracujących w obszarze sportu?

7. Czy opisy poziomów SRKS w zakresie wiedzy są zrozumiałe?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
31	28,2	70	63,6	6	5,4	3	2,8	0	0

8. Czy opisy poziomów SRKS w zakresie umiejętności są zrozumiałe?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
37	33,6	61	55,4	8	7,3	3	2,8	1	0,9

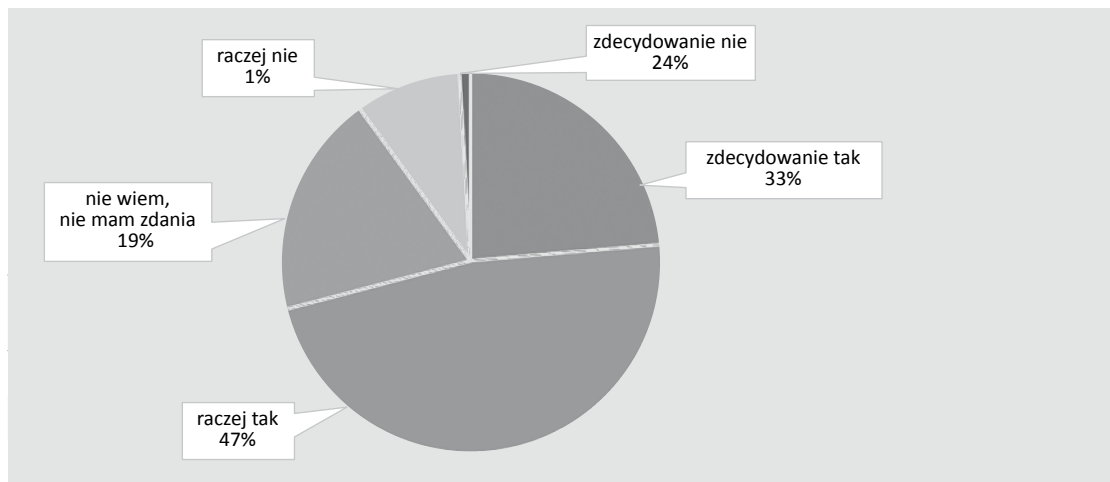
9. Czy opisy poziomów SRKS w zakresie kompetencji społecznych są zrozumiałe?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
30	27,3	68	61,7	7	6,4	4	3,7	1	0,9

10. Czy zaproponowana liczba 6 poziomów kwalifikacji (poziomy 2-7 Polskiej Ramy Kwalifikacji) jest Pana/Pani zdaniem adekwatna do potrzeb sektora sportu?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
26	23,6	52	47,3	21	19,1	10	9,1	1	0,9

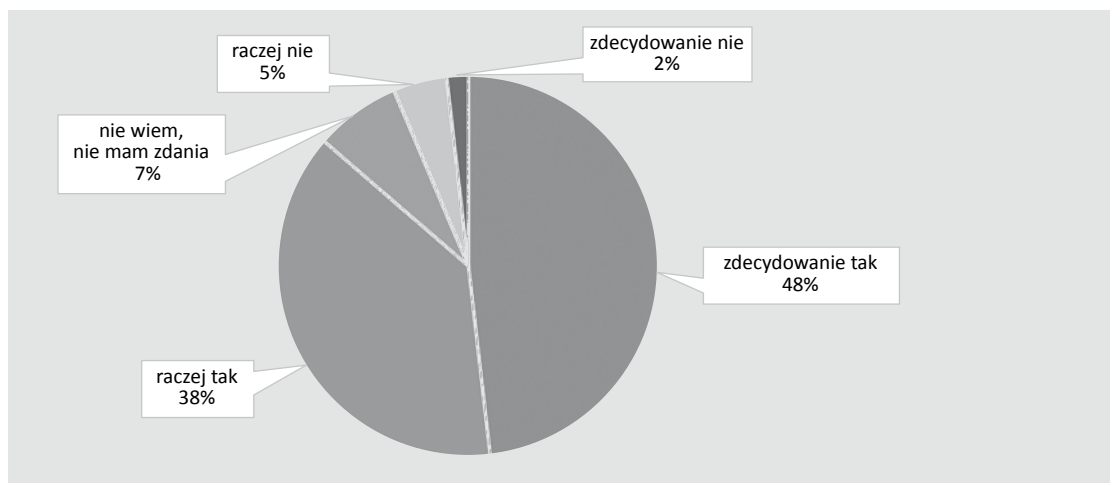
Wykres 5. Czy zaproponowana liczba 6 poziomów kwalifikacji (poziomy 2-7 Polskiej Ramy Kwalifikacji) jest Pana/Pani zdaniem adekwatna do potrzeb sektora sportu?

12. Czy wdrożenie SRKS zwiększy przejrzystość kwalifikacji nadawanych w danym obszarze sportu?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
53	48,2	42	38,2	8	7,3	5	4,5	2	1,8

Wykres 6. Czy wdrożenie SRKS zwiększy przejrzystość kwalifikacji nadawanych w danym obszarze sportu?

13. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę sformułowania osobnych kwalifikacji osób niepełnosprawnych w danym sporcie?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
40	36,4	27	24,5	19	17,3	19	17,3	5	4,5

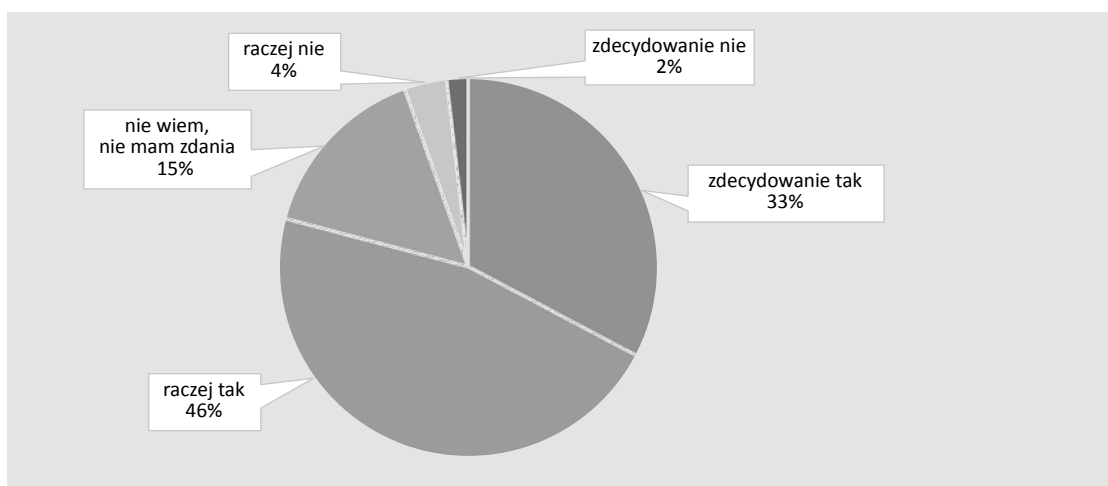
14. Czy opisy poziomów SRKS dobrze odzwierciedlają wymagania pracodawców z sektora sportu w zakresie kompetencji niezbędnych do pracy na różnych stanowiskach?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
13	11,7	55	50,0	32	29,1	7	6,4	3	2,8

15. Czy wdrożenie SRKS przyczyni się do tworzenia kwalifikacji bardziej adekwatnych do potrzeb pracodawców w branży sportowej?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
36	32,7	51	46,5	17	15,4	4	3,6	2	1,8

Wykres 7. Czy wdrożenie SRKS przyczyni się do tworzenia kwalifikacji bardziej adekwatnych do potrzeb pracodawców w branży sportowej?

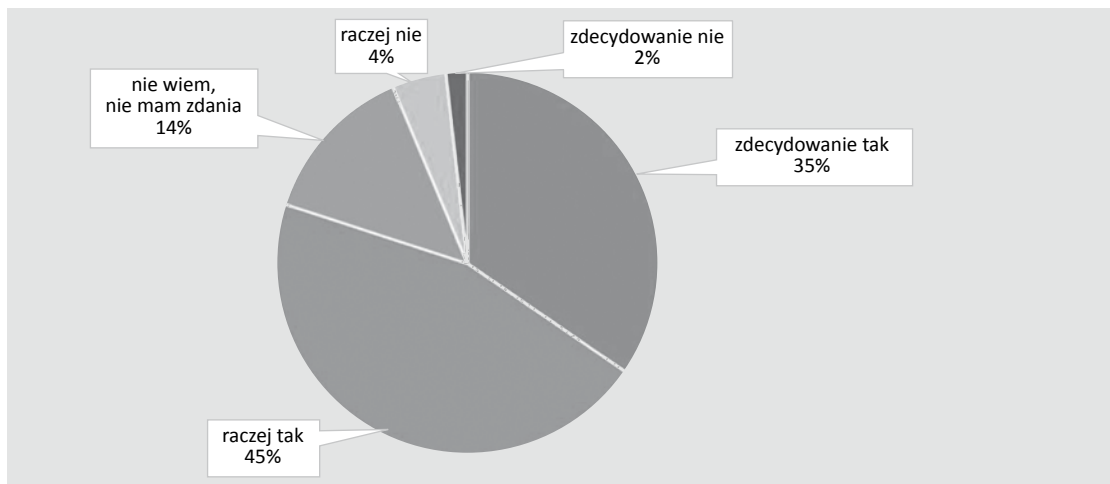
16. Czy wdrożenie SRKS przyczyni się do tworzenia bardziej adekwatnych do potrzeb rynku pracy programów kształcenia i szkolenia na potrzeby sportu?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
38	34,5	50	45,5	15	13,7	5	4,5	2	1,8

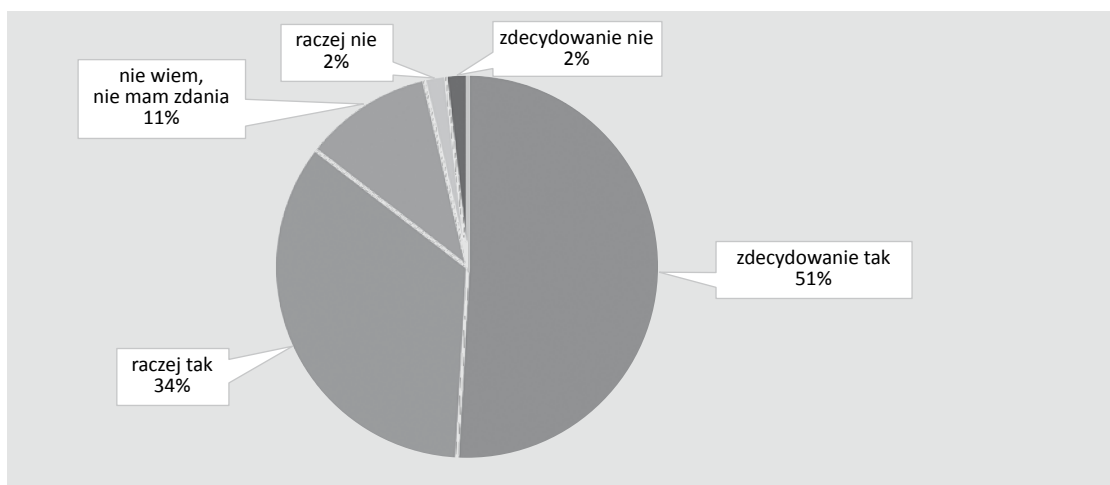
17. Czy, Pana/Pani zdaniem, SRKS może być wykorzystana przy tworzeniu programów szkolenia kadr w Pana/Pani dyscyplinie sportu?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
56	50,9	38	34,6	12	10,9	2	1,8	2	1,8

Wykres 8. Czy wdrożenie SRKS przyczyni się do tworzenia bardziej adekwatnych do potrzeb rynku pracy programów kształcenia i szkolenia na potrzeby sportu?

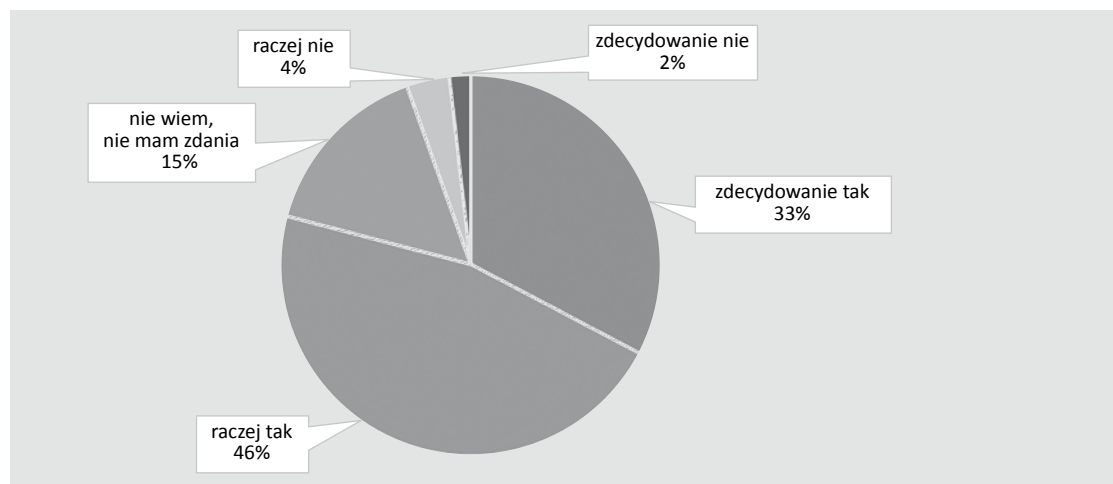
Wykres 9. Czy, Pana/Pani zdaniem, SRKS może być wykorzystana przy tworzeniu programów szkolenia kadr w Pana/Pani dyscyplinie sportu?

18. Czy, Pana/Pani zdaniem, charakterystyki poszczególnych poziomów w SRKS są napisane w sposób wystarczająco szczegółowy?

zdecydowanie tak		raczej tak		nie wiem, nie mam zdania		raczej nie		zdecydowanie nie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
33	30,0	53	48,2	18	16,4	4	3,6	2	1,8

Wykres 10. Czy, Pana/Pani zdaniem, charakterystyki poszczególnych poziomów w SRKS są napisane w sposób wystarczająco szczegółowy?

Dane metryczkowe:

A. Obszar działania ankietowanych w sektorze sportu.											
polskie związki sportowe		związki sportowe, organizacje, stowarzyszenia		pracodawcy sektora prywatnego		organizacje non-profit		instytucje kształcące i ośrodki naukowo badawcze		pracodawcy sektora publicznego	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
55	50	52	47,3	13	11,8	20	18,2	37	33,6	14	12,7

(Ankietowani zaznaczali więcej niż jedną odpowiedź, co oznacza, że identyfikują się nie tylko z jednym obszarem działania.)

B. Z jakim z dwóch poniższych obszarów jest w głównej mierze związana Pana/Pani obecna działalność zawodowa?			
sport powszechny		sport kwalifikowany	
n	%	n	%
58	53,0	52	47,0

C. Płeć			
mężczyzna		kobieta	
n	%	n	%
71	64,5	29	35,5

D. Wiek	
średnia	odchylenie standardowe
32,6	11,31

E. Jakie jest Pana/Pani wykształcenie?											
podstawowe		zawodowe		średnie ogólne		średnie zawodowe		licencjackie inżynierskie		wyższe magisterskie	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1	0,9	1	0,9	2	1,8	10	9,1	17	15,4	79	71,9

Najważniejsze wnioski z badań ilościowych:

- Odsetek badanych, którzy w momencie wypełniania ankiety znali koncepcje PRK i SRKS gorzej niż dobrze (przeciętnie, słabo lub wcale), wskazuje na potrzebę dalszego rozpowszechniania założeń obu tych koncepcji.
- Większość badanych (90%) dostrzegła potrzebę stworzenia ramy kwalifikacji w sporcie (łącznie wynik dla odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). Jeden z ankietowanych wskazał, że „po deregulacji zawodów instruktora i trenera konieczne jest usystematyzowanie klasyfikacji umiejętności osób wykonujących powyższe zawody”. Inny stwierdził, że SRKS „uporządkuje, usystematyzuje proces przyznawania licencji i określenia kwalifikacji trenerskich i instruktorskich”. Kolejny napisał, że SRKS przyczyni się do „uporządkowania nie tylko dokumentacji świadczącej o zdobytych kwalifikacjach, ale również zdobytej wiedzy podczas kształcenia” oraz „uregulowania i określenia zakresu kompetencji na kolejnych poziomach zaawansowania zawodowego”.
- Wyznaczniki sektorowe zaproponowane w projekcie jako odzwierciedlające pełny zakres kompetencji osób pracujących w obszarze sportu tak właśnie oceniło aż 84,5% badanych (łącznie wynik dla odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). Pojedynczy ankietowany podzielił się swoimi uwagami krytycznymi takimi jak: „brak odniesienia do promocji zdrowego stylu życia”, „brak pewnych określeń szczególnie dla sportu wysokokwalifikowanego i zawodowego”, czy „brak poziomu sprawności fizycznej” lub „brak oceny cech psychicznych w pracy szkoleniowej w sporcie”.
- Propozycja, aby SRKS składała się z 6 poziomów kwalifikacji (poziomy 2-7 Polskiej Ramy Kwalifikacji) została pozytywnie oceniona przez 71% ankietowanych (łącznie wynik dla odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). Odmienne zdanie lub brak opinii w tej kwestii cechowały łącznie 29% spośród badanych. W opiniach ankietowanych wystąpiły rozbieżności: jedni postulowali zmniejszenie liczby poziomów do czterech lub pięciu, inni uważali, że proponowana liczba poziomów jest optymalna.
- Według zdecydowanej większości badanych wdrożenie SRKS zwiększy przejrzystość kwalifikacji nadawanych w poszczególnych obszarach sportu (86,4%), przyczyni się do tworzenia opisów kwalifikacji bardziej dopasowanych do potrzeb pracodawców (79,2%), a także przyczyni się do tworzenia bardziej adekwatnych do potrzeb rynku pracy programów kształcenia i szkolenia na potrzeby sportu (80%)⁵⁶. Ankietowani pisali np., że „wdrożenie SRKS będzie bodźcem do opracowania programów kształcenia, ponieważ takie będą oczekiwania podmiotów zatrudniających szkoleniowców” lub, że „wdrożenie SRKS przyczyni się do tworzenia programów kształcenia adekwatnych do potrzeb rynku, a nie jak dotąd – kształcenia tylko dla korzyści finansowych”, bądź też, że „łatwiej będzie tworzyć programy kształcenia i szkolenia, gdyż zasady będą klarowne”.
- Charakterystyki poszczególnych poziomów w SRKS jako wystarczająco szczegółowe oceniło 78% ankietowanych. W komentarzach do odpowiedzi na to pytanie wystąpiły jednak rozbieżności – część badanych oceniała opisy jako zbyt szczegółowe, a część jako zbyt ogólnikowe.

⁵⁶ Łączne wyniki dla odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”.

6. Sektorowa rama kwalifikacji w sporcie – produkt końcowy

6.1. Informacje ogólne i struktura produktu

Sektorowa rama kwalifikacji w sporcie (SRKS) ma stanowić układ odniesienia dla aktualnie funkcjonujących na rynku oraz tworzonych w przyszłości kwalifikacji, możliwych do nabycia w sektorze sportu w Polsce. Charakterystyki kolejnych poziomów SRKS (odniesionych do poziomów 2-7 PRK) odzwierciedlają stopniowe zwiększanie zaawansowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, składających się na coraz wyżej „uplasowane” w ramie kwalifikacje kadr sportu. Opisy poziomów kwalifikacji zostały sformułowane w sposób na tyle ogólny, by w oparciu o nie możliwe było projektowanie kwalifikacji kadr sportu, funkcjonujących w różnych jego obszarach i dyscyplinach, i na tyle szczegółowy, by korzystanie z SRKS było dla przedstawicieli sektora możliwie jak najbardziej intuicyjne. Charakterystyki SRKS przygotowano dla szerokiej grupy interesariuszy z sektora (trenerów, instruktorów i animatorów sportu), od której w istotnym stopniu zależy poprawa zdrowia ogółu społeczeństwa oraz osiąganie przez jego członków rozmaicie definiowanych sukcesów sportowych, a ponadto integracja społeczna i w szerszej perspektywie – przyspieszenie wzrostu gospodarczego państwa. Poszczególne opisy budowano w oparciu o kluczowe zadania kadr sportu i kompetencje niezbędne do ich realizacji, opierając się przy tym na licznych referencjach oraz działaniach prognostycznych. Warto zaznaczyć, że zaprezentowane charakterystyki mogą stanowić punkt wyjścia dla przygotowania analogicznego systemu poziomowania i wzajemnego odniesienia do siebie kwalifikacji sędziów, działaczy sportowych, menadżerów sportu oraz samych sportowców.

Dla celów szybkiego wyszukiwania oraz większej przejrzystości produktu, poszczególne składowe finalnej wersji SRKS zamieszczono w kolejnych załącznikach do niniejszego raportu, gdzie zostały zestawione obok siebie. Są to:

- wyznaczniki sektorowe w projekcie SRKS (patrz: załącznik 1)
- instrukcja czytania charakterystyk poziomów SRKS (patrz: załącznik 2)
- słowniczek pojęć zastosowanych w SRKS (patrz: załącznik 3)
- charakterystyki poziomów SRKS (patrz: załącznik 4)
- analiza zgodności SRKS z PRK (patrz: załącznik 5).

6.2. Założenia dotyczące projektowania kwalifikacji w sporcie osób niepełnosprawnych

Punktem wyjścia do opracowania założeń dla projektowania kwalifikacji w sporcie osób niepełnosprawnych było podjęcie prac nad sektorową ramą kwalifikacji w sporcie oraz fakt, iż opracowujący ją zespół ekspertów od początku prac stał na stanowisku, iż sport osób niepełnosprawnych stanowi istotny i integralny obszar tego sektora. W toku prac zespołu uznano, że jest to dodatkowo obszar na tyle specyficzny, iż wymaga poświęcenia mu szczególnej uwagi. Jest tak z co najmniej kilku powodów. Jednym z nich jest fakt postępującej profesjonalizacji tego obszaru sportu, związany m.in. z posługiwaniem się technikami i metodami specyficznymi dla różnego rodzaju niepełnosprawności, czy przestrzeganiem zasad i procedur odnoszących się tylko do sportu osób niepełnosprawnych. Osoby nieodpowiednio wyedukowane, bez gruntownego opanowania tych elementów, mogą mieć kłopoty z wykonywaniem zawodu w tym obszarze. Zwróciła na to uwagę część spośród pracodawców, którzy wzięli udział w konsultacjach wstępnego projektu SRKS. Podkreślali oni, że do wykonywania określonych czynności zawodowych w procesie trenowania osób niepełnosprawnych potrzebni są

specjaliści, którzy byliby identyfikowani na rynku jako fachowcy w tym obszarze i jednocześnie w danym sporcie, wyposażeni w potwierdzone kompetencje, adekwatne do zadań, jakie się przed nimi stawia.

Kolejnym powodem, dla którego istotne jest, aby – w sportach (dyscyplinach), których to dotyczy – wyodrębnione zostały kwalifikacje związane z trenowaniem osób niepełnosprawnych, jest zagrożenie zamknięciem możliwości pracy w tym obszarze dla osób z różnymi dysfunkcjami. Taka sytuacja może mieć (i ma) miejsce wtedy, gdy jedyną drogą do podjęcia pracy w charakterze szkoleniowca osób niepełnosprawnych w jakiejś dyscyplinie sportu, jest uzyskanie kwalifikacji do trenowania w niej osób pełnosprawnych. Proces walidacji efektów uczenia się składających się na daną kwalifikację może w takim wypadku zawierać zadania niemożliwe do wykonania przez osoby niepełnosprawne. Za przykłady takich kwalifikacji mogą posłużyć instruktor koszykówki oraz trener narciarstwa alpejskiego. W przypadku poruszającego się na wózku szkoleniowca trenującego koszykówkę na wózkach proces walidacji nie powinien obejmować takich elementów, jak np. dwutakt, niewystępujący w tej odmianie tej dyscypliny i niewykonalny dla osób z tym rodzajem niepełnosprawności. Podobnie, osoba posiadająca jedną nogę, chcąc trenować innych w jeździe na nartach, pomimo doskonałego technicznego przygotowania do zawodu, może zostać odrzucona przez jednostkę walidacyjną, ponieważ nie jest w stanie samodzielnie wykonać niektórych czynności, np. wywieźć tyczki i ustawić tor jazdy, zademonstrować ćwiczenie „łuki płuźne”, a takie zadania znajdują się w programach kursów. Ekspertcy zwrócili uwagę, że takie sytuacje mogą występować częściej. Bez wyodrębnienia w poszczególnych sportach (dyscyplinach), których to dotyczy, kwalifikacji „dedykowanych” osobom niepełnosprawnym, istnieje zagrożenie tworzenia w oparciu o zapisy charakterystyk SRKS wyłącznie kwalifikacji zawierających efekty uczenia się, które „eliminować” będą z danej dyscypliny osoby z niepełnosprawnościami.

Mając powyższe na uwadze, zdecydowano, by spośród członków zespołu ekspertów w projekcie SRKS stworzyć grupę roboczą, której postawiono za zadanie wyodrębnienie kwalifikacji istotnych dla środowiska sportu osób niepełnosprawnych oraz przypisanie do nich poziomów PRK i SRKS. Zadanie to wykonano w oparciu o analizę dokumentów prawnych, publikacji naukowych, opracowań środowiskowych, programów kształcenia i szkolenia kadr dla sportu oraz doświadczenia praktyków. Wyodrębnienie kwalifikacji z obszaru sportu osób niepełnosprawnych uznano za konieczne dla zwiększenia trafności decyzji o nadawaniu przez związki sportowe kwalifikacji odpowiednich dla tego obszaru w danym sporcie (dyscyplinie). Współpraca z ekspertami potwierdziła potrzebę identyfikacji efektów uczenia się (w kategoriach: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne), kluczowych dla kwalifikacji kadr sportu osób niepełnosprawnych.

W wyniku prac grupy roboczej zidentyfikowano kwalifikacje na trzech poziomach SRKS (PRK), które uznane zostały za szczególnie istotne dla rozwoju kadr na potrzeby sportu osób niepełnosprawnych w Polsce. Są to kwalifikacje, którym przyporządkowane zostały robocze nazwy:

- animator sportu osób niepełnosprawnych
(wstępnie proponowany poziom w PRK: 2)
- instruktor sportu osób niepełnosprawnych
(wstępnie proponowany poziom w PRK: 4)
- trener sportu osób niepełnosprawnych
(wstępnie proponowany poziom w PRK: 5).

Powyższa propozycja (robocze nazwy kwalifikacji wraz z ogólnym opisem kompetencji, jakie powinny się na nie składać oraz wstępnie proponowanym poziomem w PRK) została poddana konsultacjom jakościowym w gronie interesariuszy, w tym: trene-

rów, przedstawiciele środowisk naukowych i ośrodków naukowo-badawczych, organizacji i stowarzyszeń (w tym organizacji non-profit), pracodawców sektora publicznego i prywatnego, a także instytucji kształcenia zarówno w systemie formalnym, jak i pozaformalnym.

Wyodrębnienie ww. kwalifikacji, opisanie ich w języku efektów uczenia się, a następnie wstępne przypisanie im poziomów SRKS, pozwoliło na porównanie ich z innymi roboczo opisanymi kwalifikacjami z sektora sportu, którym w toku prac zespołu ekspertów SRKS nadano poziomy w PRK, a także wyciągnięcie wniosku, iż kwalifikacje zidentyfikowane jako istotne dla sportu osób niepełnosprawnych wpisują się w proponowaną ramę.

W oparciu o wnioski z dyskusji nad wstępnie wyodrębnionymi w tym obszarze kwalifikacjami, zespół ekspertów projektu SRKS uznał, że spośród wszystkich sześciu poziomów SRKS należy wskazać trzy, które – biorąc pod uwagę aktualne zapotrzebowanie rynku w tym zakresie – będą najczęściej przypisywane kwalifikacjom z tego obszaru. Są to:

- poziom 2 PRK i SRKS (przykładowa nazwa kwalifikacji: asystent/pomocnik instruktora sportu osób niepełnosprawnych w danej dyscyplinie sportu),
- poziom 4 PRK i SRKS (przykładowa nazwa: instruktor sportu osób niepełnosprawnych w danej dyscyplinie sportu),
- poziom 5 PRK i SRKS (przykładowa nazwa: trener sportu osób niepełnosprawnych w danej dyscyplinie sportu).

Poza wyróżnieniem poziomów SRKS kluczowych dla obszaru sportu osób niepełnosprawnych, w projekcie opracowano także dwie równoważne modelowe ścieżki nabywania tych kwalifikacji (patrz: rys. 5):

Ścieżka 1

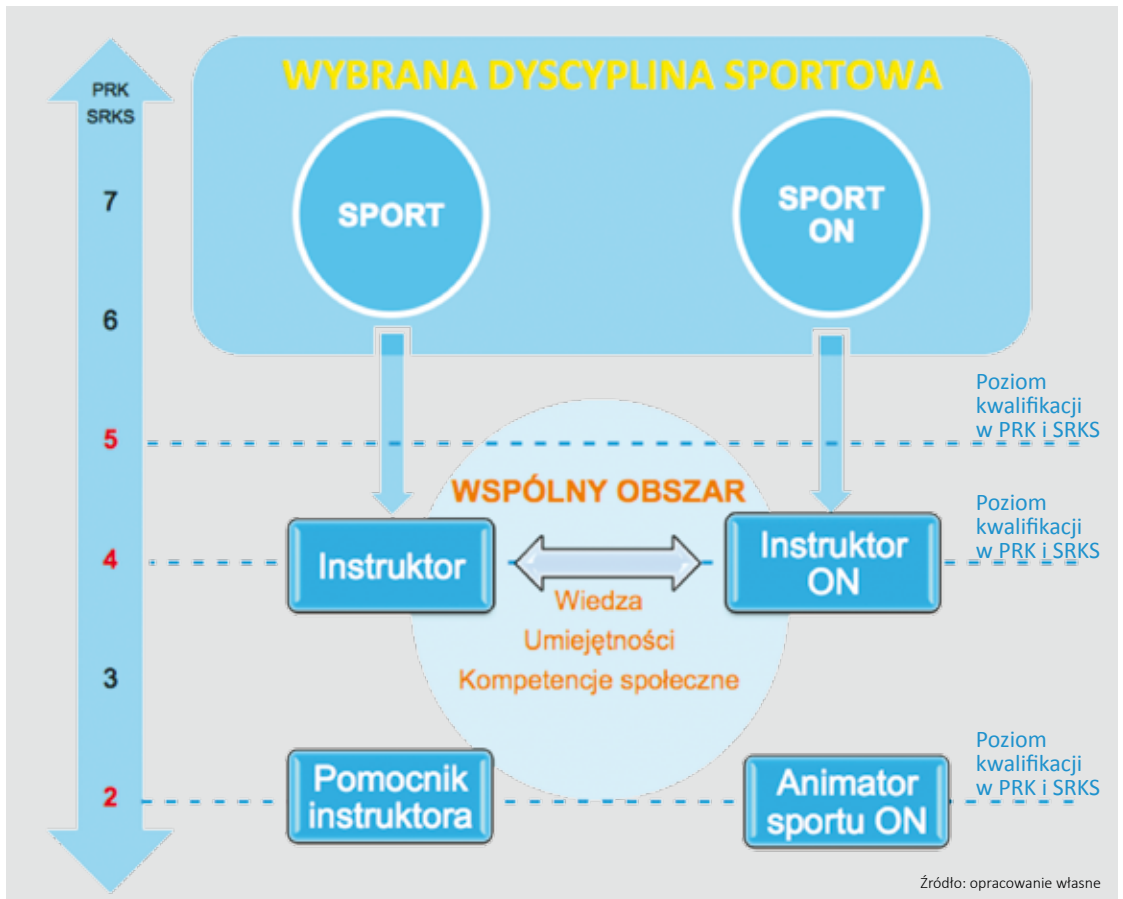
Kandydat na animatora/instruktora/trenera danej dyscypliny sportu w pierwszej kolejności nabywa kwalifikację do pracy z osobami pełnosprawnymi, np. kwalifikację instruktora w danym sporcie. Chcąc po jakimś czasie rozpocząć pracę ze sportowcami niepełnosprawnymi, osoba taka powinna ukończyć specjalistyczny kurs lub w drodze walidacji udowodnić znajomość i umiejętność stosowania specyficznych metod i środków treningowych, stosowanych w danej dyscyplinie sportu w odniesieniu do treningu osób niepełnosprawnych. Proces taki powinien zakończyć się nadaniem tej osobie kwalifikacji uprawniającej ją do trenowania w danym sporcie osób z określonym typem niepełnosprawności, a poziom nadanej kwalifikacji w PRK i SRKS powinien być adekwatny do stopnia zaawansowania walidowanych efektów uczenia się.

Ścieżka 2

Osoba, która zdecydowała się na zdobycie najpierw kwalifikacji w sporcie osób niepełnosprawnych – po uzupełnieniu niezbędnych efektów – może nabyć kwalifikację w danym sporcie (kwalifikowanym) z uwzględnieniem wszystkich jego aspektów, niezbędnych dla prowadzenia zajęć z osobami pełnosprawnymi.

Za istotną z punktu widzenia obu ścieżek uznano możliwość przenoszenia efektów uczenia się powiązanych z prowadzeniem zajęć w danej dyscyplinie sportu i „wspólnych” kwalifikacjom dedykowanym sportowcom pełno- i niepełnosprawnym. Dzięki niej osoba, która do tej pory pracowała np. z zawodnikami sprawnymi (do czego nabyła odpowiednią kwalifikację) i chce rozpocząć pracę z niepełnosprawnymi, powinna móc skoncentrować się na nabywaniu jedynie tych efektów, których nie nabyła wcześniej (związanych np. ze specyfiką pracy z osobami z określonego typu dysfunkcjami), pozostałe efekty (związane np. z najważniejszymi elementami uprawiania danej dyscypliny sportu, wspólnymi dla osób pełno- i niepełnosprawnych) powinny zaś w procesie walidacji zostać jej „zaliczone”, bez konieczności ich ponownego potwierdzenia.

Rysunek 5. Ścieżki dojścia do kwalifikacji w obszarze sportu osób niepełnosprawnych

Należy podkreślić, że proponowane rozwiązanie w żaden sposób nie ogranicza ścieżki dalszego awansu zawodowego osób, które zdobyły kwalifikacje na poziomie 5 PRK i SRK. Kwalifikacje dla środowiska sportu osób niepełnosprawnych będą miały umocowanie w krajowym systemie kwalifikacji, a posiadające je osoby będą mogły zdobywać kwalifikacje z tego lub innych obszarów sportu.

6.3. Rekomendacje dotyczące wdrożenia i wykorzystywania SRKS w Polsce, a także jej późniejszego rozwijania

SRKS jest skierowana nie tylko do podmiotów podejmujących decyzje w polskim sporcie, ale także do jednostek prowadzących działalność na poziomie operacyjnym. Jej wdrażanie musi zostać oparte na systemowym zaangażowaniu wszystkich interesariuszy oraz stworzeniu spójnych rozwiązań, zarówno w wymiarze wertykalnym (kształcenie formalne, pozaformalne i uczenie się nieformalne), jak i horyzontalnym (federacje światowe i europejskie, polskie związki sportowe, kluby, pracodawcy, jednostki kształcące). Biorąc to pod uwagę, zespół ekspertów SRKS opracował następujące rekomendacje dotyczące wdrażania i wykorzystywania SRKS, a także jej późniejszego rozwijania:

1. W oparciu o wykonane analizy oraz badania ilościowe prowadzone w ramach tego projektu, można wnioskować, że do efektywnego wdrożenia SRKS konieczne będą działania systemowe, umożliwiające promocję wypracowanych rozwiązań w różnych

środowiskach sportowych. Kluczową wydaje się być w tym kontekście rola Ministerstwa Sportu i Turystyki. Polskie środowisko sportowe, przez wiele lat przyzwyczajone do regulacji zawodów, wydaje się oczekiwać ze strony ministerstwa przynajmniej rekomendacji co do rozwiązań w zakresie kształcenia i szkolenia kadr dla potrzeb sportu. Warto przy tym zaznaczyć, że spotkania o charakterze informacyjnym, kierowane do szerokiego grona branży sportowej, najprawdopodobniej przyczynią się do pogłębienia poziomu wiedzy na temat SRKS, mogą jednak okazać się niewystarczające do podjęcia działań operacyjnych. Wartościowym pomysłem wydaje się być w tym kontekście utrzymywanie aktywnej strony www.srks.pl. Dobrze byłoby umieścić na niej poradnik „Krok po kroku”, opisujący, jak rozpocząć i zrealizować prace nad opisem kwalifikacji w sporcie i odpowiednim odniesieniem go do zapisów w SRKS, gdyż merytoryczne przygotowanie interesariuszy do udziału w procesie wdrażania ramy wydaje się mieć szczególne znaczenie dla efektywności tego procesu.

2. Proces wdrażania SRKS powinien mieć **charakter dynamiczny**. Bliska współpraca z branżą oraz analiza trendów w rozwoju sportu powinny mieć swoje odzwierciedlenie w systematycznej aktualizacji zapisów w SRKS, np. co 5 lat. Aktualizacja SRKS powinna odbywać się na podstawie badań dotyczących kwalifikacji i kompetencji funkcjonujących w sektorze sportu, w tym w poszczególnych dyscyplinach.
3. Do grona aktywnych konsultantów SRKS oraz jej świadomych beneficjentów należy w najbliższej przyszłości włączyć przedstawicieli różnych dyscyplin sportowych, którzy nie uczestniczyli w procesie tworzenia ramy. Uzasadnione wydaje się także **rozpoczęcie prac nad ramami kwalifikacji w podobszarach sportu, które nie zostały uwzględnione w prezentowanym projekcie**, a więc dotyczącymi kwalifikacji zawodników, sędziów, działaczy sportowych, menedżerów, itd.
4. W celu lepszego zrozumienia SRKS oraz wykorzystywania jej przez przedstawicieli poszczególnych sportów (dyscyplin) należy dążyć do jak największego **zaangażowania różnych interesariuszy na wszystkich etapach procesu wdrażania ramy**. Na podstawie obserwacji zebranych w czasie spotkań z interesariuszami w ramach tego projektu, można przypuszczać, że większą efektywność we wdrożeniu SRKS zapewnią prace warsztatowe realizowane w grupach reprezentantów poszczególnych dyscyplin sportowych. Chodzi tu m.in. o ćwiczenia praktyczne, polegające na tworzeniu osobnych ram dla poszczególnych sportów, czy też na opisywaniu kwalifikacji odniesionych do SRKS (np. przy użyciu narzędzi wykorzystanych w projekcie w procesie tworzenia roboczych opisów kwalifikacji). Warto w tym miejscu podkreślić, że wypracowanie – stanowiących rozwinięcie zapisów SRKS – charakterystyk uwzględniających specyfikę poszczególnych sportów wymagało będzie analizy rozwiązań międzynarodowych, przyjętych w tych dyscyplinach przez międzynarodowe lub europejskie federacje sportowe (jeśli dotyczy).
5. Przy wdrażaniu SRKS w poszczególnych sportach rekomenduje się zrealizowanie Kroku 7 z Metody 7 Kroków EOSE, wykorzystanej w procesie tworzenia ramy, tj. **zapewnienie jakości** tego procesu. Istotne z tego punktu widzenia będzie powołanie **instytucji „zarządzającej” ramą**, która zadba o jej regularną aktualizację oraz wypracuje procedury gwarantujące, iż poziom w SRKS zostanie nadany tylko tym kwalifikacjom, które spełnią określone przez nią warunki, a następnie zajmie się monitorowaniem i kontrolą przestrzegania procedur. Na poziomie poszczególnych dyscyplin sportu jakości systemu strzec powinny instytucje certyfikujące, odpowiedzialne za procesy walidacji i certyfikacji poszczególnych kwalifikacji. Rolę tę mogą pełnić polskie związki sportowe, które mogą także zajmować się akredytacją dostawców usług szkoleniowych, których programy oparte będą o zapisy charakterystyk SRKS (lub charakterystyk je rozwijających, dostosowanych do specyfiki danego sportu). Zgodnie z założeniami polskiego zintegrowanego systemu kwalifikacji, dla właściwego przebiegu wszystkich tych pro-

cesów niezbędne jest posiadanie przez instytucje certyfikujące własnych wewnętrznych systemów zapewniania jakości. Ponadto, minister właściwy dla danego obszaru (w tym wypadku Minister Sportu i Turystyki) powinien wyznaczyć instytucje pełniące funkcję podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości w procesie nadawania poszczególnych kwalifikacji funkcjonujących w systemie (jedna taka instytucja może kontrolować procesy certyfikacji i walidacji wielu kwalifikacji).

6. Projektowanie **rozwiązań systemowych** powinno uwzględniać zarówno nabywanie kwalifikacji w ramach kształcenia formalnego i pozaformalnego, jak i uznawanie efektów uczenia się pozyskanych w drodze nieformalnej (recognition of prior learning- RPL). W oparciu o ramy kwalifikacji można tworzyć tzw. mapy kwalifikacji, zwane również ścieżkami kwalifikacji, które informują o tym, jakie w danym obszarze istnieją kwalifikacje, na jakich poziomach i jakie są relacje między nimi (np. wspólne zestawy efektów uczenia się). Na podstawie zapisów w SRKS mogłyby powstać mapy obrazujące relacje kwalifikacji z sektora sportu oraz kwalifikacji „okołosportowych”. Takie narzędzia można by tworzyć oddzielnie dla każdej dyscypliny sportu.
7. Idea wdrożenia ram kwalifikacji w sektorze sportu wymaga stałego wspierania ze strony interesariuszy. Rekomendowanym krokiem jest powołanie w najbliższej przyszłości Rady ds. Kwalifikacji w Sektorze. Rada mogłaby pełnić rolę konsolidacyjną, ogniskując działania polskich związków sportowych, organizacji, stowarzyszeń, organizacji non-profit, instytucji kształcących i ośrodków naukowo-badawczych, pracodawców sektora publicznego. Istotnym aspektem działania Rady powinna być obserwacja rynku pracy i popytu na kwalifikacje sektora sportu.

7. Rekomendacje dotyczące tworzenia sektorowych ram kwalifikacji dla innych branż

Sektorowe ramy kwalifikacji mają stanowić jedno z kluczowych narzędzi polskiego zintegrowanego systemu kwalifikacji. Z uwagi na pionierskie doświadczenia m.in. sektora sportu w zakresie projektowania SRK, zespół ekspercki SRKS został poproszony o opracowanie rekomendacji w tym zakresie dla innych branż/sektorów. Na podstawie doświadczeń z realizacji projektu, wyciągnięte zostały następujące ogólne wnioski:

1. W procesie tworzenia SRK należy odnosić się do PRK. W tworzeniu charakterystyk SRKS bardzo pomocna była analiza zarówno uniwersalnych charakterystyk poziomów PRK, jak i charakterystyk drugiego stopnia typowych dla kształcenia i szkolenia zawodowego.
2. Szczególnie istotne znaczenie dla efektywności prac nad tworzeniem SRK ma merytoryczne przygotowanie wszystkich członków zespołu z zakresu ogólnych założeń PRK oraz sektorowych ram kwalifikacji. Brak rozumienia niektórych pojęć oraz trudności w posługiwaniu się językiem specyficznym dla prac nad kwalifikacjami stanowiły największe trudności zarówno dla realizacji celów projektu SRKS, jak i komunikacji z Zamawiającym (IBE). Tu rekomendowany jest dobrze przemyślany skład zespołu roboczego, który powinien być reprezentowany zarówno przez praktyków z branży, jak i osoby z doświadczeniem metodologicznym w pracach nad kwalifikacjami.
3. W projekcie SRKS efektywną metodologią prac był Model 7 Kroków proponowany przez The European Observatoire of Sport and Employment (EOSE). Jego uniwersalny charakter wydaje się odpowiedni również dla innych branż (patrz: rozdz. 4.1.).
4. Podczas prac nad SRK rekomenduje się przeprowadzenie analizy rozwiązań międzynarodowych, dotyczących ujednoczenia rozwiązań w zakresie nadawania kwalifikacji w danej dziedzinie działalności (jeśli takie istnieją), oraz współpracę z ekspertami zagranicznymi. W SRKS wykorzystano osiągnięcia i doświadczenia międzynarodowych organizacji z sektora sportu (EA/EHFA oraz ICCE/ECC), również poprzez użycie gotowych narzędzi do pracy nad kwalifikacjami. Takie działanie zapewniło spójność sektorowej ramy kwalifikacji z rozwiązaniami opracowanymi na poziomie europejskim, a także światowym, oraz jej przystawalność do rozwiązań stworzonych w innych krajach. Niemniej jednak rekomenduje się traktowanie tych wzorców jedynie jako inspiracji do tworzenia własnych propozycji, uwzględniających uwarunkowania prawne i kulturowe danego kraju.
5. W celu stworzenia ramy kwalifikacji faktycznie odpowiadającej na potrzeby konkretnych grup interesariuszy, należy nie tylko przeprowadzić szczegółową analizę rozwiązań międzynarodowych, ale także wewnętrzną analizę sektora. Przed rozpoczęciem prac nad charakterystykami poziomów rekomenduje się rzetelne zidentyfikowanie kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze, przypisanie im wymaganych dla nich efektów uczenia się oraz poziomów w PRK.
6. Problematycznym etapem w pracach nad SRKS było wypracowanie właściwego poziomu ogólności charakterystyk poziomów ramy, tak by z jednej strony oddawały one specyfikę sektora sportu, z drugiej zaś stanowiły punkt odniesienia dla kwalifikacji z różnych jego podobszarów. Dla rozwiązania powyższego problemu rekomenduje się równoległą analizę przynajmniej dwóch różnych kwalifikacji z tego samego poziomu PRK (dotyczących różnych podobszarów danego sektora). Dwa analogiczne szczegółowe efekty uczenia się należy ująć w postaci jednego bardziej ogólnego efektu – zapisu charakterystyki. Kluczowe znaczenie dla czytelności SRKS miała decyzja o rezygnacji w zapisach z określeń typu: „podstawowy”, „złożony”, „wysoko złożony”.

7. Bardzo istotne w procesie tworzenia charakterystyk SRKS miała komunikacja z różnymi interesariuszami sektora. Dla efektywności tej komunikacji warto wypracować odpowiednie narzędzia, np. w postaci gotowych formularzy, ułatwiających analizowanie i interpretowanie zebranych komentarzy.

Wyniki badań ilościowych, w większości pozytywnie opiniujące finalną wersję SRKS, świadczą, że zebrane w projekcie doświadczenia są warte wykorzystania w pracach nad sektorowymi ramami kwalifikacji w innych branżach.

Bibliografia

Bacia, E. (2013). *Od kompetencji do kwalifikacji – diagnoza rozwiązań i praktyk w zakresie walidacji efektów uczenia się*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

Biała Księga Sportu, 391 wersja ostateczna. (2007). Bruksela: Komisja Wspólnot Europejskich, 2.

Chełmecki, B. i Żyśko, J. (2008). Model 6 kroków jako alternatywa dla tworzenia programów studiów wyższych na kierunkach związanych ze sportem. W: Z. Dziubiński (red.), *Humanistyczne aspekty sportu i turystyki* (s. 260-271). Warszawa: AWF i SALOS RP.

Decyzja nr 18 Prezesa UKFiT z dnia 17 maja 1993 r. w sprawie organizacji i zakresu działania Centralnego Ośrodka Sportu, Dz. Urz. UKFiT Nr 1-4 poz. 1.

Decyzja nr 15 Prezesa UKFiT z dnia 30 marca 1995 r. w sprawie nadania statutu Centralnemu Ośrodkowi Sportu w Warszawie, Dz. Urz. UKFiT Nr 1-4 poz. 2.

Dekret z dnia 16 stycznia 1946 r. o utworzeniu urzędów i rad wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, Dz. U. Nr 3 poz. 25.

Drabik, J. (1997). *Aktywność fizyczna w treningu zdrowotnym osób dorosłych* (część II). Gdańsk: AWF.

EOSE. (2015). *7 Step Model*. Pobrane 1 lutego 2015 z <http://eose.org/approach/7-step-model/>

European Health and Fitness Association. (2015). *EHFA*. Pobrane 15 lutego 2015 z <http://www.ehfa-standards.eu/?q=node/102>

European LEarning Syllabus for outdoor Animators. (2015). *The ELESA project*. Pobrane 15 lutego 2015 z <http://www.elesa-project.eu/home/>

European Observatoire of Sport and Employment. (2015). *7 Step model*. Pobrane 15 lutego 2015 z <http://eose.org/approach/7-step-model/>

Europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie, Komisja Europejska Edukacja i Kultura. (2009). Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich.

Gaj, J. i Hądzelek, K. (1991). *Dzieje kultury fizycznej w Polsce w XIX i XX wieku*. Poznań: AWF Poznań, Monografie, 289.

Golf Stand Project. European Occupational Standards for Golf. (2013). Pobrane 15.02.2015 z <http://eose.org/2013/01/golf-stand-final-outcomes-now-available-for-download/>

Gondek, L. (1982). *Problemy prawno-organizacyjne kultury fizycznej, sportu i turystyki w Polsce*. Gdańsk: AWF.

- ICCE & ASOIF, *International Sport Coaching Framework*, version 1.1. (2012). Illinois (United States): Human Kinetics Champaign.
- Igłowska, A. (2005). System kształcenia specjalistów fitness w Polsce na tle kierunków rozwoju tego obszaru kultury fizycznej. W: J. Oździński (red.), *Rekreacja, turystyka, kultura: w zagospodarowaniu czasu wolnego* (s. 191-200). Gdańsk: AWFIS.
- International Council for Coaching Excellence*. (2015). Pobrane 15 lutego 2015 z <http://www.icce.ws/projects/international-sport-coaching-framework.html>
- International Council for Coaching Excellence, International Sport Coaching Framework*, version 1.2. (2013). Illinois (United States): Human Kinetics and Leeds Metropolitan University.
- International Sport Coaching Framework*, version 1.1. (2012). Illinois (United States): International Council for Coaching Excellence and the Association of Summer Olympic International Federations
- Koźmin, A. i Bednarski L. (1996). Postawa pedagogiczna trenera piłki nożnej w świetle opinii własnych. *Trener*, 6, 19-25.
- Kubińska, Z. i Żydek, K. (2006). Osoba instruktora rekreacji ruchowej ze specjalnością fitness w świadomości uczestników kursu. W: D. Nałęcka i M. Bytniewski (red.), *Teoria i praktyka rekreacji ruchowej* (s. 245-251). Białą Podlaska: PWSZ w Białej Podlaskiej.
- Mickiewicz, A. (2000). Blżej praktyki (rozmowa z Elżbietą Charbicką). *Body Life*, 1, 38-39.
- Mikołajczak, Z. (1989). *Trzydziestolecie Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej*. Warszawa: Wydawnictwo IWZZ.
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. (2015). *Kwalifikacje*. Pobrane 15 lutego 2015 z <http://www.kwalifikacje.praca.gov.pl/>
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. (2013). *Standardy kompetencji zawodowych*. Pobrane 20 października 2014 z <http://www.kwalifikacje.praca.gov.pl/>
- Mulak, J. (1974). Rozbicie zawodowe utrudnia powstanie środowiska szkoleniowców zdolnego wykształcić prawo zwyczajowe. *Sport Wyczynowy*, 4, 7-9.
- Opoka, D. M. (2007). Sylwetka instruktora fitness. W: D. Pietrzyk (red.), *Fitness nowoczesne formy gimnastyki* (s. 67-75). Warszawa: TKKF.
- Pelc, Z. i Zielińska, M. (2001). Pozytywne i negatywne strony uprawiania aerobiku w ocenie instruktorów. W: Z. Szot (red.), *Sport gimnastyczny i taniec w badaniach naukowych* (s. 180-185). Gdańsk: AWFIS.
- Perkowski, K. (2009). *Doskonalenie kompetencji zawodowych trenerów sportu wyczynowego w Polsce*. Warszawa: AWF, Studia i Monografie nr 133.

Porozumienie Akademii Wychowania Fizycznego w sprawie wspólnych standardów kształcenia instruktorów rekreacji ruchowej (6 maja 2011). [Niepublikowany dokument].

Porozumienie Akademii Wychowania Fizycznego w sprawie systemu kwalifikacji w rekreacji ruchowej (23 listopada 2012). [Niepublikowany dokument].

Przybylska, J. (1989). Szkolenie i doskonalenie kadr. W: Z. Mikołajczak (red.), *Trzydziestolecie Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej* (s. 28-36). Warszawa: Wydawnictwo IWZZ.

Pytania do eksperta (odpowiedzi Inki Szymański na listy czytelników) (2006). *Body Life*, 3, 25.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie kwalifikacji, stopni i tytułów zawodowych w dziedzinie kultury fizycznej oraz szczegółowych zasad i trybu ich uzyskiwania (Dz. U. 2001 r. nr 71 poz. 738).

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. 2002 r. nr 222 poz. 1868).

Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w sporcie (Dz. U. 2011 r. nr 44 poz. 233).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2005 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Sportu (Dz. U. 2005 r. nr 5 poz. 165).

Ryba, B. (1989). *Podstawy organizacji kultury fizycznej*. Poznań: AWF.

Sawicki, W. (2004). *Stowarzyszenia kultury fizycznej*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.

Siwiński, W. (2002). *Adaptacja do zawodu animatora rekreacji i turystyki*. Poznań: AWF.

Siwiński, W. (2003). Poziom adaptacji zawodowej młodego instruktora rekreacji ruchowej. W: A. Dąbrowski (red.), *Uczestnictwo Polaków w rekreacji ruchowej i jego uwarunkowania* (s. 37-55), Warszawa, Płock: Wydawnictwo Naukowe Novum.

Siwiński, W. (2005). Rola edukacyjna instruktora rekreacji ruchowej w zakresie kultury fizycznej. W: Z. Kubińska i B. Bergier (red.), *Rekreacja ruchowa w teorii i praktyce* (s. 23-30). Biała Podlaska: PWSZ.

Siwiński, W. i Tauber R. D. (2004). *Rekreacja ruchowa. Zagadnienia teoretyczno-metodologiczne*. Poznań: WSHiG.

Sławiński, S., Dębowski, H., Chłoń-Domińczak, A., Kraśniewski, A., Pierwieniicka R., Stęchły, W. i Ziewiec G. (2013). *Raport referencyjny. Odniesienie Polskiej Ramy Kwalifikacji na rzecz uczenia się przez całe życie do Europejskiej Ramy Kwalifikacji*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

Sławiński, S., Dębowski, H., Michałowicz, H. i Urbanik, J. (2013). *Słownik podstawowych terminów dotyczących krajowego systemu kwalifikacji*. Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

Sozański, H. (red.)(1999). *Podstawy teorii treningu sportowego*. Warszawa: Biblioteka Trenera.

Stępień, E. i Stępień, J. (2006). Motywy uczestnictwa w zajęciach fitness, w opinii ćwiczących i instruktorów. W: D. Nałęcka i M. Bytniewski, *Teoria i praktyka rekreacji ruchowej* (s. 237-244). Biała Podlaska: PWSZ.

Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2012 – cele i zadania. (2003). Warszawa: MENiS s. 14-15.

Strzyżewski, S. (1996). *Proces kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej*. Warszawa: WSiP.

Szumilewicz, A. (2015). Kwalifikacje w rekreacji ruchowej na przykładzie fitnessu oraz prenatalnej i postnatalnej aktywności fizycznej. W: A. Chłoń-Domińczak, A. Fandrejewska (red.), *W drodze do Polskiej ramy kwalifikacji. Dobre praktyki w systemie kwalifikacji* (s. 43-56). Warszawa: Instytut Badań Edukacyjnych.

Szumilewicz, A. (2010). *Sylwetka zawodowa instruktorów fitnessu w ich opiniach a oczekiwania uczestniczek rekreacji fizycznej* [Niepublikowana rozprawa doktorska]. Warszawa: AWF.

Szumilewicz, A. i Kowalski, R. (2012). Propozycja Polskiej Ramy Kwalifikacji w Rekreacji Ruchowej. *Sport dla Wszystkich*, 1, 28-31.

Szumilewicz, A. i Lewandowska-Plińska, A. (2011). *Krajowa rama kwalifikacji w fitnessie*. Referat przedstawiony na Konferencji Ekspertkiej, Europejskie ramy kwalifikacji w obszarze sportu i turystyki. Toruń.

Toczek-Werner, S. (2002). Animator rekreacji i turystyki – jego rola społeczno-zawodowa. W: S. Toczek-Werner (red.), *Podstawy rekreacji i turystyki* (31-38). Wrocław: AWF.

Toczek-Werner, S. (2002). Podstawowe formy i metody stosowane w rekreacji ruchowej. W: S. Toczek-Werner (red.), *Podstawy rekreacji i turystyki* (s. 21-30). Wrocław: AWF.

Tonewo, M. i Wawrzyńska K. (2008). Kształcenie i doskonalenie instruktorów rekreacji ruchowej w zakresie fitness w instytucjach państwowych i placówkach sektora prywatnego. W: M. Boruszczak, *Sport i turystyka – razem czy osobno?* Studenckie Zeszyty Naukowe (s. 51-58). Gdańsk: AWFis.

Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. Nr 25 poz. 113 i Nr 137 poz. 639).

Ustawa z dnia 20 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o utworzeniu UKFiT (Dz. Ustaw 2000 Nr 9 poz. 116).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o sporcie kwalifikowanym (Dz. U. Nr 5 poz. 155).

Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127 poz. 857 z późn. zm.).

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 2008/C 111/01).

Zarządzenie nr 53 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 10 marca 1962 r. w sprawie zadań Polskiego Komitetu Olimpijskiego w zakresie doszkalania kadry trenerskiej oraz szkolenia czołówki zawodniczej (Dz. Urz. GKKFiT Nr 3 poz. 19).

Zarządzenie nr 97 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 28 maja 1963 r. w sprawie obowiązku uczestnictwa kadry trenerskiej i instruktorskiej w kursach doszkolenia zawodowego (Dz. Urz. GKKFiT Nr 6 poz. 31).

Zarządzenie nr 21 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 1 kwietnia 1966 r. w sprawie zadań Polskiego Komitetu Olimpijskiego w zakresie doszkalania kadry trenerskiej (Dz. Urz. GKKFiT Nr 2 poz. 17).

Zarządzenie nr 46 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 12 czerwca 1967 r. w sprawie utworzenia Studium Doskonalenia i Kształcenia Kadr w AWF w Warszawie i w WSWF w Krakowie, w Poznaniu i we Wrocławiu (Dz. Urz. GKKFiT Nr 5 poz. 25).

Zarządzenie nr 52 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 16 lipca 1968 r. w sprawie uzyskiwania uprawnień trenera, ewidencji, awansowania i zatrudniania trenerów (Dziennik Urzędowy GKKFiT nr 6, poz. 28 z dnia 29 września 1968 r.).

Zarządzenie nr 57 Przewodniczącego GKKFiT z dnia 13 sierpnia 1969 r. w sprawie przekształcenia Centralnego Ośrodka Doskonalenia Kadr Turystyczny na Centralny Ośrodek Doskonalenia Kadr Kultury Fizycznej i Turystyki (Dz. Urz. GKKFiT Nr 10 poz. 31).

Żukowski, R. (2002). Kształcenie i doskonalenie instruktorów i trenerów w świetle aktualnej sytuacji. *Wychowanie Fizyczne i Sport* (supl. cz.1), 1, 377-378.

Żyśko, J. (2008). Kształcenie instruktorów rekreacji ruchowej w Polsce i w UE. W: E. Kozdroń (red.), *Podstawy teorii i metodyki rekreacji ruchowej. Podręcznik dla instruktora rekreacji ruchowej – część ogólna* (s. 12-21). Warszawa: TKKF.

Żyśko, J. (2004). *Vocational education and training related to sport in Poland. Situation, trends and perspectives*. Draft report, Vocasport [Nieopublikowany raport dla EOSE].

Załącznik 1. Wyznaczniki sektorowe w projekcie SRKS

Wyznaczniki sektorowe to wymagania kluczowe dla sektora (np. kompetencje niezbędne do wykonywania zadań zawodowych charakterystycznych dla tego sektora lub niezbędne dla realizacji najważniejszych jego celów).

W efekcie prac nad SRKS według Modelu 7 Kroków (opisanych w podrozdziale 4.1) do opisanego charakterystyk poszczególnych poziomów ramy kwalifikacji w sporcie zostały wykorzystane następujące wyznaczniki sektorowe:

- **Orientacja na czynności warunkujące realizację zajęć lub proces treningowy w sporcie**, obejmująca następujące zadania: diagnozowanie do uczestnictwa w sporcie, planowanie, organizację i prowadzenie zajęć i/lub procesu treningowego, kontrolę i ocenę efektów treningowych, zapewnianie bezpieczeństwa uczestnikom sportu, a także przygotowanie sprawnościowe oraz techniczne i/lub taktyczne do realizacji zajęć i/lub procesu treningowego w sporcie.
- **Orientacja na metody, formy, środki stosowane w zajęciach lub w procesie treningowym w sporcie**, odnosząca się do specyfiki danego sportu, determinującej zespół ćwiczeń, procedur i czynności oraz przedmiotów i urządzeń, a także czasowo-przestrzenno-organizacyjnych warunków realizacji celów i zadań w sporcie.
- **Orientacja na uwarunkowania i psychospołeczne aspekty uczestnictwa w sporcie**, determinowanego takimi zmiennymi jak: płeć, wiek, wykształcenie, status ekonomiczny, stan zdrowia, styl życia, umiejętności ruchowe, dostępność obiektów, urządzeń i sprzętu, uwarunkowania środowiska naturalnego, wsparcie społeczne, moda, oddziaływanie mediów. Mnogość czynników determinujących uczestnictwo w sporcie (zarówno wyczynowym, jak i amatorskim), a także fakt, że sport jest działaniem dobrowolnym człowieka, podejmowanym często w czasie wolnym, powoduje, iż w pracy z uczestnikiem sportu konieczne są: indywidualizacja realizowanych zadań, przygotowanie zawodowe w zakresie komunikacji i motywowania do sportu, dbanie o atmosferę i atrakcyjność zajęć/procesu treningowego, a także działania edukacyjno-wychowawcze.
- **Orientacja na efekt uczestnictwa w sporcie: zdrowie i/lub poziom sportowy**, obejmująca działania ukierunkowane na promocję zdrowego stylu życia oraz prewencję pierwotną i wtórną chorób niezakaźnych poprzez regularną aktywność fizyczną, a także działania ukierunkowane na współzawodnictwo w danym sporcie.
- **Orientacja na aspekty wspomagające działalność zawodową w sporcie**, obejmująca korzystanie z osiągnięć nauki oraz innych wspomagających obszarów (np. medycyny, fizjoterapii, dietetyki). W sporcie kwalifikowanym także działania organizacyjne poza procesem szkolenia sportowego, działania socjalno-bytowe i kontrolę jakości pracy.

Załącznik 2. Instrukcja czytania charakterystyk poziomów dla użytkowników SRKS

W celu efektywnego wykorzystania SRKS jako punktu odniesienia dla poszczególnych kwalifikacji w sektorze sportu konieczne jest:

1. Zapoznanie się ze słowniczkiem stosowanych pojęć. W szczególności należy zwrócić uwagę na definicję pojęcia „sport” według ustawy o sporcie. Rozumienie pod tym pojęciem wszystkich form aktywności fizycznej powoduje, że sportem są również zajęcia ukierunkowane na redukcję masy ciała, czy ogólnousprawniająca gimnastyka dla seniorów. Konsekwencją takiego rozumienia sportu jest między innymi rozszerzenie terminów: uczestnika sportu czy zajęć sportowych, które odnoszą się zarówno do uczestników sportu kwalifikowanego, jak i rekreacji ruchowej.
2. Zrozumienie pojęcia „wyznacznik sektorowy” oraz szczegółowe zapoznanie się z pięcioma wyznacznikami sektorowymi w projekcie SRKS. Dwa pierwsze wyznaczniki sektorowe: „orientacja na czynności warunkujące realizację zajęć lub proces treningowy w sporcie” oraz „orientacja na metody, formy, środki stosowane w zajęciach lub w procesie treningowym w sporcie” należy traktować jako kluczowe – w największym stopniu decydujące o przypisaniu danej kwalifikacji odpowiedniego poziomu w SRKS. Pozostałe trzy wyznaczniki: „orientacja na uwarunkowania i psychospołeczne aspekty uczestnictwa w sporcie”, „orientacja na efekt uczestnictwa w sporcie: zdrowie i/lub poziom sportowy” oraz „orientacja na aspekty wspomagające działalność zawodową w sporcie” należy traktować jako wspomagające. Efekty uczenia się mieszczące się w tych obszarach będą wspomagającymi w realizacji kluczowych zadań zawodowych w sporcie.
3. Szukając odniesienia do odpowiedniego poziomu w SRKS dla konkretnej kwalifikacji, należy odpowiedzieć na pytania, czy kwalifikacja potwierdza osiągnięcie efektów uczenia się:
 - do realizacji tylko fragmentów zajęć sportowych, całościowych zajęć czy procesu treningowego w sporcie,
 - w zakresie pracy z jakim uczestnikiem sportu – o jakich celach i potrzebach,
 - związanych z wykorzystaniem jakich metod, form i środków (np. standardowych lub wymagających innowacyjnych rozwiązań),
 - związanych z wykonywaniem zadań samodzielnie czy w zespole, a jeśli to drugie, to jaka jest w zespole rola posiadacza kwalifikacji (np. członka zespołu, koordynatora).
4. Należy zwrócić uwagę, czy kwalifikacja jest potwierdzeniem przygotowania zawodowego do samodzielnej realizacji poszczególnych zadań w sporcie oraz jaki jest zakres odpowiedzialności za skutki realizacji zadań zawodowych.
5. Należy pamiętać, że charakterystyki poziomów SRKS nie są tożsame z opisami kwalifikacji i stanowią dla nich jedynie punkt odniesienia, stąd różne efekty uczenia się specyficzne dla danej kwalifikacji mogą znajdować się na różnych poziomach SRKS.
6. W celu właściwego przypisania poziomu do kwalifikacji warto wykorzystać metodologię przedstawioną w tabeli 2 (podrozdział 4.1), traktując zapisy SRKS jako punkt odniesienia dla poszczególnych efektów uczenia się właściwych danej kwalifikacji. Przy podejmowaniu decyzji o przypisaniu poziomu do kwalifikacji należy w pierwszej kolejności uwzględnić to, jaki poziom ma większość jej efektów kluczowych (odnoszących się do dwóch pierwszych wyznaczników sektorowych), a następnie poziom przypisany większości efektów pozostałych.
7. Jako narzędzie weryfikujące umiejętność czytania SRKS rekomenduje się ćwiczenie z przypisywania poziomów ramy, opisane w załączniku 11 do niniejszego raportu.
8. Przy tworzeniu opisów kwalifikacji należy pamiętać, że SRKS ma stanowić dla nich jedynie punkt odniesienia. Przypisanie poziomu ramy do kwalifikacji powinno być etapem zamykającym jej opisywanie, poprzedzonym identyfikacją i bardzo wnikliwą analizą jej efektów uczenia się, warunkujących wykonywanie określonych zadań zawodowych.

Załącznik 3. Słowniczek stosowanych pojęć

<p>Sport (Ustawa o sporcie z dnia 25 czerwca 2010 r.)</p>	<p>Sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach.</p>
<p>Proces treningowy w sporcie (w oparciu o: Drabik, 1997; Sozański, 1999)</p>	<p>Wieloetapowy proces polegający na ukierunkowanym poddawaniu organizmu stopniowo rosnącym obciążeniom wysiłkowym, w wyniku czego następuje adaptacja oraz podnoszenie lub utrzymanie poziomu poszczególnych zdolności motorycznych i umiejętności ruchowych. Jest to proces zróżnicowany w kolejnych etapach uczestnictwa w sporcie ze względu na możliwości biologiczne ustroju oraz założone cele treningowe. Uwzględniając podaną wyżej definicję "sportu", pod pojęciem procesu treningowego w sporcie autorzy rozumieją zarówno trening ukierunkowany na mistrzostwo sportowe oraz tzw. trening zdrowotny, ukierunkowany na utrzymanie i/ lub poprawę zdrowia lub hamowanie procesów inwolucyjnych poprzez aktywność fizyczną. Planowanie, organizowanie i prowadzenie procesu treningowego w sporcie wymaga uwzględnienia perspektywy długoterminowej.</p>
<p>Zajęcia sportowe (w oparciu o: Strzyżewski, 1996; Sozański, 1999)</p>	<p>(inaczej: lekcja, jednostka treningowa, sesja treningowa, trening) to najmniejszy element czasowo-organizacyjny dla uczestnictwa w sporcie. Zajęcia mają część wstępną, główną i końcową, w których realizowane są specyficzne dla nich zadania. Budowa i treść zajęć zależy od wielu czynników, w tym np. od rodzaju sportu, zaawansowania i wieku uczestników, dostępnych warunków realizacji zajęć. W przypadku, gdy zajęcia stanowią ogniwo procesu treningowego w sporcie rozpatruje się je z perspektywy długoterminowej. Jednakże z uwagi na fakt, że na rynku usług sportowych głównie w obszarze sportu powszechnego pojedyncze zajęcia lub zajęcia łączone w mikrocykle, np. 7-dniowe stanowią popularny produkt - planowanie, organizowanie i prowadzenie zajęć sportowych wymaga koncentracji przede wszystkim na bieżących zadaniach i ich bezpośrednich skutkach.</p>
<p>Metoda w sporcie (w oparciu o: Strzyżewski, 1996; Sozański, 1999)</p>	<p>Zespół czynności oraz środków stosowany w sposób powtarzalny dla osiągnięcia zaplanowanego celu w sporcie. Ze względu na różne cele stawiane w sporcie należy rozróżnić różne klasyfikacje podziału metod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • metody nauczania ruchu (np. syntetyczna, analityczna i kombinowana) • metody kształtowania sprawności fizycznej (np. metody ciągłe, przerywane) • metody realizacji zadań w sporcie przy uwzględnieniu stopnia aktywności uczestnika sportu (np. metody odtwórcze: naśladowcza – ścisła, zadaniowa – ścisła, programowego uczenia się; metody proaktywne: metoda zabawowa, metoda bezpośredniej celowości ruchu, programowanego usprawniania się; metody kreatywne: metoda ruchowej ekspresji twórczej, metoda problemowa) • metody edukacyjne i wychowawcze.
<p>Forma w sporcie (w oparciu o: Strzyżewski, 1996);</p>	<p>Odnosi się do czasowo-przestrzenno-organizacyjnych warunków realizacji zadań w sporcie. Należy uwzględnić następujące klasyfikacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • formy porządkowe (np. ustawienia podstawowe; szereg, dwuszereg, rząd) oraz ćwiczebne (rozsyпка, półkole, koło czołem do wewnątrz, czworobok) • formy prowadzenia zajęć (indywidualna, zespołowa, frontalna, obwodu ćwiczebnego, strumieniowa – tor przeszkód).
<p>Środki w sporcie (w oparciu o: Sozański, 1999; Toczek-Werner, 2007)</p>	<p>Zespół ćwiczeń, procedur i czynności oraz przedmiotów i urządzeń, za których pośrednictwem oddziałuje się na organizm człowieka w zależności od potrzeb z uwzględnieniem indywidualnych zainteresowań i w określonych celach.</p> <p>Środki można podzielić na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia (np. wszechstronne, ukierunkowane, specjalne) • Środki metodyczne – objaśnienie, pokaz, instruowanie, kontrolowanie, korygowanie, polecenie, zachęcanie, zadania ruchowe • Środki dydaktyczne – przybory, przyrządy i urządzenia sportowe typowe oraz nietypowe, środki dydaktyczne niezbędne do przekazu informacji, muzyka i plener.

W związku z rozszerzeniem terminu „sport”, w powyższym słowniczku zaprezentowane zostały definicje stworzone na cele SRKS, w oparciu o pojęcia funkcjonujące wcześniej w różnych podobszarach kultury fizycznej: sporcie kwalifikowanym, rekreacji ruchowej i wychowaniu fizycznym.

Załącznik 4. Charakterystyki poziomów SRKS

Poziom 2 SRKS		
Wiedza	Umiejętności	Kompetencje społeczne
<ul style="list-style-type: none"> • Zna podstawowe zasady organizowania i prowadzenia zajęć sportowych. • Zna metody, formy i środki stosowane w danym sporcie (w tym ćwiczenia, metody nauczania ruchu, formy organizacyjne prowadzenia zajęć, sprzęt sportowy) oraz podstawowe zasady ich wykorzystywania w organizacji i prowadzeniu zajęć sportowych. • Zna specyfikę danego sportu i obowiązujące w nim przepisy. • Zna powszechnie używane pojęcia dla danego sportu. • Zna podstawowe funkcje sportu. • Zna zasady współzawodnictwa sportowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi asystować w organizowaniu i prowadzeniu zajęć sportowych. • Potrafi prowadzić fragmenty zajęć sportowych z pomocą i/lub pod bezpośrednim nadzorem. • Potrafi demonstrować podstawowe ćwiczenia dla danego sportu. • Potrafi przekazywać informacje niezbędne do udziału w sporcie (np. w zakresie wymaganego sprzętu sportowego, przepisów gry, zasad bezpieczeństwa) oraz zachęcać do aktywności fizycznej. • Potrafi przygotowywać obiekty i urządzenia do zajęć sportowych. • Potrafi udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej. • Potrafi stosować się do przepisów BHP oraz uwarunkowań prawnych działalności sportowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jest gotów do uwzględniania łańcuchowych do przewidzenia skutków uczestnictwa w realizowanych zajęciach sportowych. • Jest gotów do kontrolowania jakości własnej pracy, m.in. w oparciu o wytyczne osób nadzorujących organizację i prowadzenie zajęć sportowych. • Jest gotów do promowania sportu oraz zasady fair play poprzez własną postawę. • Jest gotów do dbałości o sprawność fizyczną niezbędną do prawidłowego demonstrowania ćwiczeń fizycznych.
Poziom 3 SRKS		
Wiedza	Umiejętności	Kompetencje społeczne
<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie zasady planowania, organizowania, prowadzenia i monitorowania zajęć w danym sporcie. • Zna i rozumie zasady organizowania małych przedsięwzięć sportowych (np. zawodów, festynów sportowych). • Rozumie zasady stosowania metod, form i środków w realizacji zajęć w danym sporcie. • Zna terminologię specyficzną dla danego sportu. • Zna i rozumie potrzeby, motywy i bariery do uczestnictwa w zajęciach i przedsięwzięciach sportowych. • Zna i rozumie style kierowania grupą uczestników zajęć. • Zna i rozumie rolę sportu, w szczególności w aspekcie prozdrowotnego stylu życia oraz podnoszenia sprawności fizycznej i umiejętności sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi samodzielnie planować, organizować, prowadzić i monitorować zajęcia sportowe i małe przedsięwzięcia sportowe w oparciu o gotowy schemat pracy, modyfikując go z uwzględnieniem możliwości, potrzeb i zainteresowań uczestników oraz warunków zewnętrznych. • Potrafi samodzielnie rozwiązywać typowe problemy pojawiające się w czasie realizacji zajęć i małych przedsięwzięć sportowych (np. zróżnicowany poziom sprawności fizycznej i umiejętności, różne cele i potrzeby w grupie uczestników zajęć). • Potrafi dobierać metody, formy i środki typowe dla danego sportu do możliwości, potrzeb i zainteresowań uczestników zajęć oraz warunków zewnętrznych. • Potrafi objaśniać i nauczać zasadniczych ćwiczeń dla danego sportu. • Potrafi porozumiewać się z uczestnikami sportu, przy zastosowaniu prostych narzędzi komunikacji i motywacji (np. pochwałą). • Potrafi dostosowywać styl kierowania grupą ćwiczebną do celów i potrzeb jej uczestników. • Potrafi planować, organizować i prowadzić zajęcia i przedsięwzięcia sportowe, dbając o atrakcyjność i atmosferę ich przebiegu. • Potrafi wykorzystywać nowe technologie wspomagające uczestnictwo w zajęciach sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jest gotów do ponoszenia odpowiedzialności za rzetelną realizację zajęć i małych przedsięwzięć sportowych oraz bezpieczeństwo i zdrowie uczestników. • Jest gotów do uwzględniania bieżących oraz odroczonego skutków uczestnictwa w prowadzonych zajęciach i małych przedsięwzięciach sportowych. • Jest gotów do dokonywania bieżącej oceny wykonywanych zadań. • Jest gotów do monitorowania osób o niższych kwalifikacjach w sporcie. • Jest gotów do systematycznego uzupełniania swojej wiedzy i umiejętności z zakresu prowadzonych zajęć sportowych. • Jest gotów do promowania sportu poprzez działania edukacyjno-informacyjne.

Poziom 4 SRKS

Wiedza	Umiejętności	Kompetencje społeczne
<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie zasady diagnozowania, planowania, organizowania, prowadzenia, kontroli i oceny procesu treningowego w sporcie. • Zna i rozumie zasady stosowania metod, form i środków w procesie treningowym w sporcie przy typowych celach treningowych (takich jak np. redukcja masy ciała, poprawa sprawności fizycznej, nauczanie umiejętności technicznych i taktycznych w sporcie). • Zna i rozumie zadania pracy edukacyjno-wychowawczej w sporcie. • W zależności od ukierunkowania działań zawodowych na zdrowie lub poziom sportowy zna i rozumie zasady oraz metody wdrażania uczestników sportu do zdrowotnego stylu życia lub współzawodnictwa w danym sporcie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi samodzielnie planować, organizować, prowadzić, kontrolować i oceniać proces treningowy w sporcie z uwzględnieniem zainteresowań, możliwości i potrzeb uczestnika sportu oraz świadomie wyselekcjonowanych metod i narzędzi pracy. • Potrafi rozpoznawać i samodzielnie rozwiązywać typowe problemy pojawiające się w procesie treningowym (np. spadek motywacji i/lub problemy organizacyjne utrudniające systematyczne uczestnictwo w sporcie). • Potrafi dostosowywać metody, formy i środki do uwarunkowań rozwoju ontogenetycznego, celów i postępów treningowych. • Potrafi dostosowywać narzędzia komunikacji i motywacji do potrzeb uczestników sportu i do etapu procesu treningowego. • Potrafi wykorzystywać nowe technologie wspomagające proces treningowy w sporcie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jest gotów do ponoszenia odpowiedzialności za rzetelną realizację procesu treningowego w sporcie oraz za zdrowie i bezpieczeństwo jego uczestników. • Jest gotów do dokonywania bieżącej i okresowej oceny wykonywanych działań. • Jest gotów do świadomego postępowania zgodnie z zasadami etyki zawodowej. • W swoich zadaniach zawodowych jest gotów do efektywnej współpracy z małym zespołem specjalistów. • Jest gotów do koordynowania i oceniania pracy osób o niższych kwalifikacjach w sporcie. • Jest gotów do śledzenia trendów w rozwoju sportu wspierających proces samokształcenia. • Jest gotów do kształtowania potrzeby dbałości o ogólną edukację uczestników sportu.

Poziom 5 SRKS

Wiedza	Umiejętności	Kompetencje społeczne
<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie rozwiązania pozwalające na samodzielną realizację procesu treningowego w sporcie z osobami o specyficznym potrzebach (np. zdrowotnych, ukierunkowanych na osiągnięcia sportowe). • Zna i rozumie różnorodne zasady doboru metod, form i środków wykorzystywanych w danym sporcie, również w kontekście specyficznych potrzeb uczestników sportu. • W zależności od ukierunkowania działań zawodowych na zdrowie lub poziom sportowy zna różnorodne rozwiązania technologiczne i osiągnięcia naukowe w zakresie specyficznych potrzeb uczestników sportu. • Zna podstawowe pojęcia i zjawiska z innych, wspierających obszarów działalności zawodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi realizować proces treningowy w sporcie w kontekście specyficznych potrzeb jego uczestników (np. zdrowotnych, ukierunkowanych na konkretne osiągnięcia sportowe). • Potrafi rozpoznawać i rozwiązywać problemy pojawiające się w realizacji procesu treningowego wynikające ze specyficznych potrzeb uczestników sportu. • Potrafi analizować i oceniać zasadność metod, form i środków stosowanych w danym sporcie. • Potrafi objaśniać i nauczać złożonych zadań ruchowych (np. ćwiczeń uwzględniających ograniczenia zdrowotne, ćwiczeń o wysokim stopniu trudności technicznej). • Potrafi wykorzystywać różnorodne narzędzia komunikacji i motywacji w kontekście specyficznych potrzeb i uwarunkowań uczestnictwa w sporcie (np. zdrowotnych, sytuacji stresogennych wynikających z rywalizacji sportowej). • W realizacji zadań potrafi wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jest gotów do efektywnej współpracy i komunikacji ze specjalistami z innych, wspierających obszarów zawodowych (np. z lekarzem, fizjoterapeutą). • Jest gotów do przekazywania swojej wiedzy i umiejętności w środowisku sportowym, w szczególności poprzez szkolenie osób o niższych kwalifikacjach. • Jest gotów do promowania zasad etyki zawodowej specyficznej dla realizacji treningu sportowego w środowisku sportowym. • Jest gotów do ocenia poziomu swojej wiedzy i umiejętności, dostrzegania własnych ograniczeń i planowania rozwoju zawodowego.

Poziom 6 SRKS

Wiedza	Umiejętności	Kompetencje społeczne
<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowo rozumie proces treningowy w sporcie, w tym realizowany w nietypowych i nie w pełni przewidywalnych warunkach dla danego sportu (np. w różnych warunkach geoklimatycznych i środowiskowych, podczas rekonwalescencji w procesie szkolenia sportowego). • Zna i rozumie innowacyjne technologie i rozwiązania stosowane w danym sporcie (np. nowoczesne materiały lub sprzęt sportowy, nowoczesne programy ćwiczeń). • Zna strukturę i zadania krajowych i międzynarodowych organizacji działających w danym sporcie. • Zna wybrane pojęcia i rozumie teorie z pokrewnych dziedzin nauki, umożliwiające wielokierunkowe działania analityczno-rozwojowe w sporcie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi realizować proces treningowy w sporcie w nietypowych warunkach (np. w różnych warunkach geoklimatycznych i środowiskowych, podczas rekonwalescencji w procesie szkolenia sportowego). • Potrafi adaptować proste rozwiązania do procesu treningowego, w tym umożliwiające indywidualizację pracy z uczestnikiem sportu. • Potrafi formułować i rozwiązywać samodzielnie problemy zawodowe z wykorzystaniem nowej wiedzy, także z innych dziedzin. • Potrafi stosować metody, formy i środki treningu niestandardowe dla danego sportu (np. zapożyczone z innych sportów i dziedzin). • Potrafi analizować proces treningowy przy wsparciu nowoczesnej technologii. • Potrafi świadomie selekcjonować narzędzia komunikacji, m.in. pozwalające na rozwiązywanie sytuacji konfliktowych wśród uczestników sportu (np. przez negocjowanie i kompromis). • Potrafi analizować wzorce i uwarunkowania zachowań prozdrowotnych i prosperowalnych. • Potrafi inicjować i kierować przedsięwzięciami w danym sporcie, w tym ukierunkowanymi na promocję prozdrowotnego stylu życia i/lub promocję danego sportu. • Potrafi stosować badania diagnostyczno-kontrolne w procesie treningowym. • Potrafi interpretować i uwzględniać w swoich zadaniach zawodowych wyniki badań (np. fizjologicznych, biochemicznych, biomechanicznych, psychologicznych) w kontekście uczestnictwa w sporcie. • Potrafi wykorzystywać aparaturę naukowo-badawczą, wspierającą jego zadania zawodowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jest gotów do podejmowania odpowiedzialności za pracę zespołową ukierunkowaną na analizę i krytyczną ocenę procesu treningowego w sporcie. • W swoich zadaniach zawodowych jest gotów do kierowania zespołem współpracowników. • Jest gotów do dzielenia się swoją wiedzą i umiejętnościami z przedstawicielami różnych środowisk. • Jest gotów do promowania zasad etyki zawodowej specyficznej dla realizacji treningu sportowego w kontaktach międzyśrodowiskowych.

Poziom 7 SRKS

Wiedza	Umiejętności	Kompetencje społeczne
<ul style="list-style-type: none"> • Zna międzynarodowe i zagraniczne systemy szkolenia w danym sporcie. • Zna techniki autoprezentacji i budowy autorytetu w środowisku sportowym. • Zna kreatywne rozwiązania stosowane w sporcie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Potrafi opracowywać zasady i rekomendacje do realizacji procesu treningowego w sporcie. • Potrafi modyfikować metody, formy i środki treningowe w oparciu o wykorzystanie aparatury naukowo-badawczej. • Potrafi wdrażać autorskie rozwiązania stosowane w czasie uczestnictwa/współzawodnictwa w sporcie. • Potrafi projektować badania diagnostyczno-kontrolne uwzględniając wymogi i indywidualne predyspozycje uczestników danego sportu. • Potrafi kreatywnie korzystać ze światowego dorobku różnych dziedzin nauki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jest gotów do kreowania pozytywnego wizerunku sektora sportu. • Jest gotów do kształtowania postawy etycznej wśród uczestników sportu. • Jest gotów do inspirowania do ustawicznego kształcenia się i rozwijania kwalifikacji zawodowych przedstawicieli środowiska sportu. • Jest gotów do wyzwania kreatywności zachowań i samodzielności działania wśród uczestników sportu.

Załącznik 5. Analiza zgodności SRKS z PRK

W tabeli 7 została przedstawiona szczegółowa analiza zgodności SRKS z PRK (charakterystykami drugiego stopnia typowymi dla kształcenia i szkolenia zawodowego). Do każdego ze składników opisu poziomu SRKS (kolumna lewa) przypisano odpowiadający mu składnik (lub składniki) opisu poziomu w PRK (kolumna prawa).

W efekcie mniejszego niż w PRK poziomu ogólności zapisów w ramie sektorowej, bardzo częsta jest sytuacja, w której dwa lub więcej składników opisu poziomu w SRKS odnosi się do jednego składnika opisu poziomu w PRK. Z drugiej strony, nie wszystkie składniki opisu poziomu w PRK wymagały rozwinięcia w SRKS, nie znajdując uzasadnienia w kontekście potrzeb rynkowych sektora sportu. Niektóre składniki opisu poziomu w SRKS (nie będące kluczowymi dla branży) zostały uogólnione w porównaniu z PRK i odpowiadają dwóm lub większej liczbie składników opisu w PRK.

Tabela. 7. Analiza zgodności charakterystyk poziomów SRKS z charakterystykami PRK typowymi dla kształcenia i szkolenia zawodowego (drugiego stopnia)

Charakterystyki poziomu 2 SRKS	Odpowiadające zapisy na poziomie 2 PRK typowe dla kształcenia i szkolenia zawodowego
<p>Zna*⁵⁷:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawowe* zasady organizowania i prowadzenia zajęć sportowych, w tym przepisy BHP; • specyfikę danego sportu i obowiązujące w nim przepisy; • podstawowe funkcje sportu; • zasady współzawodnictwa sportowego; • metody, formy i środki stosowane w danym sporcie (w tym ćwiczenia, metody nauczania ruchu, formy organizacyjne prowadzenia zajęć, sprzęt sportowy) oraz podstawowe zasady ich wykorzystania w organizacji i prowadzeniu zajęć sportowych; • powszechnie używane pojęcia dla danego sportu. 	<p>Zna i rozumie*:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najbardziej podstawowe* zjawiska i procesy dotyczące wykonywanych działań zawodowych; • zasady i procedury bhp odnoszące się do wykonywanych działań zawodowych; • najbardziej podstawowe zjawiska i procesy dotyczące wykonywanych działań zawodowych; • najbardziej podstawowe zjawiska i procesy dotyczące wykonywanych działań zawodowych; • najbardziej podstawowe zjawiska i procesy dotyczące wykonywanych działań zawodowych; • metody i technologie związane z wykonywanymi działaniami zawodowymi; • najbardziej podstawowe zasady posługiwania się narzędziami, maszynami i urządzeniami używanymi do wykonywania działań zawodowych; • najbardziej podstawowe pojęcia i typowe nazewnictwo związane z wykonywanymi działaniami zawodowymi.
<p>Potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • asystować w organizowaniu i prowadzeniu zajęć sportowych; • prowadzić fragmenty zajęć sportowych z pomocą i/lub pod bezpośrednim nadzorem; • demonstrować podstawowe ćwiczenia dla danego sportu; 	<p>Potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • planować bardzo proste działania zawodowe pod kierunkiem bardziej doświadczonej osoby i korygować plan stosownie do okoliczności; • wykonywać czynności wchodzące w skład bardzo prostych działań zawodowych; • wykonywać czynności wchodzące w skład bardzo prostych działań zawodowych; • wykonywać czynności wchodzące w skład bardzo prostych działań zawodowych;

57 *W związku z trudnością rozumienia różnicy pomiędzy określeniami „najbardziej podstawowy” (poziom 2 PRK) a „podstawowy” (poziom 3 PRK), zdecydowano,

że progresja w charakterystykach SRKS zostanie ukazana poprzez użycie czasowników „zna” na poziomie 2 SRKS oraz „zna i rozumie” na poziomie 3 SRKS.

Stąd, już na poziomie 2 SRKS użyto określenia „podstawowy” w miejsce określenia „najbardziej podstawowy”, występującego w PRK.

<ul style="list-style-type: none"> • przekazywać uczestnikom sportu informacje niezbędne do udziału w sporcie⁵⁸ (np. nt. wymaganego sprzętu sportowego, przepisów gry, zasad bezpieczeństwa) oraz zachęcać ich do aktywności fizycznej; • przygotowywać obiekty i urządzenia do zajęć sportowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywać czynności wchodzące w skład bardzo prostych działań zawodowych; • używać typowego wyposażenia stanowisk pracy związanych z wykonywaniem bardzo prostych działań zawodowych, z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa.
<ul style="list-style-type: none"> • udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej; 	<p>Brak odniesienia w kategorii „umiejętności”.</p> <p><i>Pokrewny zapis w kategorii „kompetencje społeczne”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Jest gotów do postępowania zgodnie z regulaminami i instrukcjami, które są związane z działaniami zawodowymi.</i>
<ul style="list-style-type: none"> • stosowania się do przepisów BHP oraz uwarunkowań prawnych działalności sportowej. 	<p>Brak odniesienia w kategorii „umiejętności”.</p> <p><i>Pokrewny zapis w kategorii „wiedza”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zna zasady i procedury bhp odnoszące się do wykonywanych działań zawodowych. Pokrewny zapis w kategorii „kompetencje społeczne”:</i> • <i>Jest gotów do postępowania zgodnie z regulaminami i instrukcjami które są związane z działaniami zawodowymi.</i>
Jest gotów do:	Jest gotów do:
<ul style="list-style-type: none"> • uwzględniania łatwych do przewidzenia skutków uczestnictwa w realizowanych zajęciach sportowych; • promowania sportu oraz zasady fair play poprzez własną postawę; • dbałości o sprawność fizyczną niezbędną do prawidłowego demonstrowania ćwiczeń fizycznych; • kontrolowania jakości własnej pracy, m.in. w oparciu o wytyczne osób nadzorujących organizację i prowadzenie zajęć sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • brania pod uwagę bezpośrednich oraz odroczonych w czasie, łatwych do przewidzenia skutków sposobu wykonywania własnej pracy; • brania pod uwagę bezpośrednich oraz odroczonych w czasie, łatwych do przewidzenia skutków sposobu wykonywania własnej pracy; • brania pod uwagę bezpośrednich oraz odroczonych w czasie, łatwych do przewidzenia skutków sposobu wykonywania własnej pracy; • kontrolowania jakości własnej pracy z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi i procedur kontrolnych.
Charakterystyki poziomu 3 SRKS	Odpowiadające zapisy na poziomie 3 PRK typowe dla kształcenia i szkolenia zawodowego
Zna i rozumie:	Zna i rozumie:
<ul style="list-style-type: none"> • zasady planowania, organizowania, prowadzenia i monitorowania zajęć w danym sporcie; • zasady organizowania małych przedsięwzięć sportowych (np. zawodów, festynów sportowych); • zasady stosowania metod, form i środków w realizacji zajęć w danym sporcie; • terminologię specyficzną dla danego sportu; • potrzeby, motyw i bariery do uczestnictwa w zajęciach i przedsięwzięciach sportowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • standardowe⁵⁹ rozwiązania organizacyjne stosowane w wykonywaniu zadań zawodowych; • standardowe rozwiązania organizacyjne stosowane w wykonywaniu zadań zawodowych; • standardowe metody i technologie stosowane w wykonywaniu zadań zawodowych; • podstawowe pojęcia i terminologię dotyczącą wykonywanych zadań zawodowych; • zjawiska i procesy dotyczące wykonywanych zadań zawodowych.

58 Na poziomie 2 SRKS występuje zapis odnoszący się tylko do przekazywania uczestnikom sportu informacji niezbędnych do udziału w sporcie, np. nt. wymaganego sprzętu sportowego, przepisów gry, zasad bezpieczeństwa (bez których niemożliwym byłoby uczestnictwo w sporcie). Na poziomie 3 SRKS ten składnik opisu charakterystyki został rozwinięty, m.in. obejmuje również informację zwrotną nt. wykonania ćwiczeń, np. w postaci pochwał.

59 Założeniem autorów SRKS było unikanie określenia typu „standardowe”, „różne”, „w szerszym zakresie” itp., stąd w odróżnieniu od zapisów w PRK, na poziomie 3 SRKS określenie „standardowe” nie występuje. Autorzy odnoszą ten składnik opisu charakterystyki do znajomości takich zasad, które są niezbędne do wykonania danego zadania zawodowego. Patrz dalej przypis 60.

<ul style="list-style-type: none"> • style kierowania grupą uczestników zajęć; • rolę sportu, w szczególności w aspekcie prozdrowotnego stylu życia oraz podnoszenia sprawności fizycznej i umiejętności sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • zjawiska i procesy dotyczące wykonywanych zadań zawodowych. • zjawiska i procesy dotyczące wykonywanych zadań zawodowych.
Potrafi:	Potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie planować, organizować, prowadzić i monitorować zajęcia sportowe i małe przedsięwzięcia sportowe w oparciu o gotowy schemat pracy, modyfikując go z uwzględnieniem możliwości, potrzeb i zainteresowań uczestników oraz warunków zewnętrznych; • planować, organizować i prowadzić zajęcia i przedsięwzięcia sportowe, dbając o atrakcyjność i atmosferę ich przebiegu; • dobierać metody, formy i środki typowe dla danego sportu do możliwości, potrzeb i zainteresowań uczestników zajęć oraz warunków zewnętrznych; • objaśniać i nauczać zasadniczych ćwiczeń dla danego sportu⁶¹; • wykorzystywać nowe technologie wspomagające uczestnictwo w zajęciach sportowych; • dostosowywać styl kierowania grupą ćwiczebną do celów i potrzeb jej uczestników; • samodzielnie rozwiązywać typowe⁶² problemy pojawiające się w czasie realizacji zajęć i małych przedsięwzięć sportowych (np. zróżnicowany poziom sprawności fizycznej i umiejętności, różne cele i potrzeby w grupie uczestników zajęć); • porozumiewać się z uczestnikami sportu, przy zastosowaniu prostych narzędzi komunikacji i motywacji (np. pochwał). 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowywać i korygować stosownie do okoliczności plan wykonywania niezbyt prostych zadań zawodowych⁶⁰; • wykonywać niezbyt proste zadania zawodowe; • organizować stanowiska pracy związane z wykonywaniem niezbyt prostych zadań zawodowych, z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa; • wyszukiwać, porównywać, oceniać i analizować informacje potrzebne do wykonywania zadań zawodowych; • przygotowywać i korygować stosownie do okoliczności plan wykonywania niezbyt prostych zadań zawodowych; • wykonywać niezbyt proste zadania zawodowe; • organizować stanowiska pracy związane z wykonywaniem niezbyt prostych zadań zawodowych, z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa; • wyszukiwać, porównywać, oceniać i analizować informacje potrzebne do wykonywania zadań zawodowych; • wykonywać niezbyt proste zadania zawodowe; • wyszukiwać, porównywać, oceniać i analizować informacje potrzebne do wykonywania zadań zawodowych; • wykonywać niezbyt proste zadania zawodowe; • wykonywać niezbyt proste zadania zawodowe; • przygotowywać i korygować stosownie do okoliczności plan wykonywania niezbyt prostych zadań zawodowych; • rozwiązywać proste problemy występujące w trakcie wykonywania niezbyt prostych zadań zawodowych; • odbierać i przekazywać informacje niezbędne przy wykonywaniu niezbyt prostych zadań zawodowych.
Jest gotów do:	Jest gotów do:
<ul style="list-style-type: none"> • ponoszenia odpowiedzialności za rzetelną realizację zajęć i małych przedsięwzięć sportowych oraz bezpieczeństwo i zdrowie uczestników; 	<ul style="list-style-type: none"> • rzetelnego wykonywania własnych zadań zawodowych; • przyjmowania odpowiedzialności za wykonywane zadania zawodowe; • postępowania zgodnie z przepisami, które dotyczą wykonywania zadań zawodowych;

60 Planowanie, organizowanie, prowadzenie i monitorowanie zajęć sportowych i małych przedsięwzięć sportowych zostało uznane jako niezbyt proste zadanie, ponieważ warunkowane jest wieloma czynnikami wpływającymi na przewidywalność wykonania zadania. Wykorzystywane w realizacji gotowe schematy zajęć czy imprez sportowych (tzw. konspekty) muszą być często modyfikowane m.in. do psychofizycznych potrzeb uczestników lub zmiennych warunków zewnętrznych, np. pogody. Zadania zawodowe zostały uszeregowane według ich logicznej złożoności – trudności w realizacji, np.: prowadzenie zajęć z pomocą, samodzielne prowadzenie zajęć i małych imprez, prowadzenie procesu treningowego, prowadzenie procesu treningowego z osobami o specyficznych potrzebach, krytyczna analiza procesu treningowego, kreatywny wkład w rekomendacje dotyczące realizacji procesu treningowego.

61 Należy podkreślić różnicę pomiędzy „demonstrowaniem” ćwiczeń (poziom 2 SRKS), które ogranicza się do zaprezentowania prawidłowej techniki ćwiczenia a „objaśnianiem i nauczaniem ćwiczeń” (poziom 3 SRKS). To ostatnie zadanie polega między innymi na wyodrębnieniu poszczególnych faz ruchu, wyjaśnieniu ich znaczenia dla efektywności przebiegu ćwiczenia oraz wdrożeniu odpowiedniej metody nauczania ćwiczenia.

62 Określenie „typowe problemy” stosowane w SRKS odnosi się do określenia „proste problemy” użytego w PRK.

<ul style="list-style-type: none"> • do promowania sportu poprzez działania edukacyjno-informacyjne; • uwzględniania bieżących oraz odroczonej w czasie skutków uczestnictwa w prowadzonych zajęciach i małych przedsięwzięcia sportowych; • dokonywania bieżącej oceny wykonywanych zadań; • monitorowania osób o niższych kwalifikacjach w sporcie; • systematycznego uzupełniania swojej wiedzy i umiejętności z zakresu prowadzonych zajęć sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • rzetelnego informowania o sprawach dotyczących wykonywanych zadań zawodowych; • brania pod uwagę bezpośrednich oraz odroczonej w czasie skutków sposobu wykonywania zadań zawodowych; • kontrolowania jakości wykonywania zadań zawodowych przez zespół, w ramach którego pracuje; • kontrolowania jakości wykonywania zadań zawodowych przez zespół, w ramach którego pracuje; • brak odniesienia w PRK dla tego składnika opisu charakterystyki SRKS.
Charakterystyki poziomu 4 SRKS	Odpowiadające zapisy na poziomie 4 PRK typowe dla kształcenia i szkolenia zawodowego
Zna i rozumie:	Zna i rozumie:
<ul style="list-style-type: none"> • zasady diagnozowania, planowania, organizowania, prowadzenia, kontroli i oceny procesu treningowego w sporcie; • zasady stosowania metod, form i środków w procesie treningowym w sporcie przy typowych celach treningowych (takich jak np. redukcja masy ciała, poprawa sprawności fizycznej, nauce umiejętności technicznych i taktycznych w sporcie); • zadania pracy edukacyjno-wychowawczej w sporcie; • w zależności od ukierunkowania działań zawodowych na zdrowie lub poziom sportowy, zasady i metody wdrażania uczestników sportu do prozdrowotnego stylu życia lub współzawodnictwa sportowego w danym sporcie. 	<ul style="list-style-type: none"> • ogólne podstawy teoretyczne metod i rozwiązań stosowanych w wykonywanych zadaniach zawodowych; • różne⁶³ rozwiązania organizacyjne stosowane w wykonywaniu zadań zawodowych; • różne metody i technologie stosowane w wykonywaniu zadań zawodowych; • zasady działania narzędzi, maszyn i urządzeń wykorzystywanych do wykonywania zadań zawodowych⁶⁴; • podstawowe uwarunkowania zjawisk i procesów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych; • podstawowe uwarunkowania zjawisk i procesów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych.
Potrafi:	Potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie planować, organizować, prowadzić, kontrolować i oceniać proces treningowy w sporcie z uwzględnieniem zainteresowań, możliwości i potrzeb uczestnika sportu oraz świadomie wyselekcjonowanych metod i narzędzi pracy; • dostosowywać metody, formy i środki do uwarunkowań rozwoju ontogenetycznego, celów i postępów treningowych; • dostosowywać narzędzia komunikacji i motywacji do potrzeb uczestników sportu i do etapu procesu treningowego; 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowywać i korygować stosownie do okoliczności plan wykonywania niezbyt złożonych zadań zawodowych, własnych oraz kierowanego zespołu; • wykonywać niezbyt złożone zadania⁶⁵ zawodowe w typowych warunkach; • przetwarzać informacje dotyczące niezbyt złożonych zadań zawodowych; • kształtować warunki pracy swoje i podległego zespołu z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; • przygotowywać i korygować stosownie do okoliczności plan wykonywania niezbyt złożonych zadań zawodowych, własnych oraz kierowanego zespołu; • przetwarzać informacje dotyczące niezbyt złożonych zadań zawodowych; • przygotowywać i korygować stosownie do okoliczności plan wykonywania niezbyt złożonych zadań zawodowych, własnych oraz kierowanego zespołu; • przetwarzać informacje dotyczące niezbyt złożonych zadań zawodowych;

63 Progres w charakterystykach pomiędzy poziomem 3 a 4 SRKS dotyczy zmiany ukierunkowania zadań zawodowych z „zajęć sportowych” (3 PRK) na „proces treningowy” (4 PRK), co samo w sobie determinuje większą różnorodność wymaganych zasad, metod, procedur, rozwiązań, itp. Założeniem autorów SRKS było unikanie określeń typu „różne”, „standardowe”, „w szerszym zakresie”, itp., stąd w odróżnieniu od zapisów w PRK, na poziomie 4 SRKS określenie „różne” czy „w szerszym zakresie” nie występuje.

64 Obejmuje obsługę sprzętu sportowego, np. elektrycznych bieżni, ergometrów oraz sprzętu pomiarowego, np. pulsometrów, analizatorów składu ciała, itd.

65 Patrz przypisy 60 i 63.

<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać nowe technologie wspomagające proces treningowy w sporcie; 	<p>Brak odniesienia w kategorii „umiejętności”.</p> <p><i>Pokrewny zapis w kategorii „wiedza”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Zna różne metody i technologie stosowane w wykonywaniu zadań zawodowych.
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznawać i samodzielnie rozwiązywać typowe problemy pojawiające się w procesie treningowym (np. spadek motywacji i/lub problemy organizacyjne utrudniające systematyczne uczestnictwo w sporcie). 	<ul style="list-style-type: none"> diagnozować i rozwiązywać problemy występujące w trakcie wykonywania niezbyt złożonych zadań zawodowych własnych lub podległych pracowników.
<p style="text-align: center;">Jest gotów do:</p>	<p style="text-align: center;">Jest gotów do:</p>
<ul style="list-style-type: none"> ponoszenia odpowiedzialności za rzetelną realizację procesu treningowego w sporcie oraz za zdrowie i bezpieczeństwo jego uczestników; 	<ul style="list-style-type: none"> przyjmowania odpowiedzialności związanej z wykonywaniem zadań indywidualnych/związanej z kierowaniem małymi zespołami pracowniczymi; brania pod uwagę społecznych i ekonomicznych skutków sposobu wykonywania zadań zawodowych; przestrzegania wymagań wynikających z technologii oraz z zasad organizacji pracy;
<ul style="list-style-type: none"> kształtowania potrzeby dbałości o ogólną edukację uczestników sportu; 	<ul style="list-style-type: none"> brania pod uwagę społecznych i ekonomicznych skutków sposobu wykonywania zadań zawodowych;
<ul style="list-style-type: none"> świadomego postępowania zgodnie z zasadami etyki zawodowej; 	<ul style="list-style-type: none"> postępowania zgodnie z podstawowymi zasadami etycznymi w wykonywaniu zadań zawodowych;
<ul style="list-style-type: none"> dokonywania bieżącej i okresowej oceny wykonywanych działań; 	<ul style="list-style-type: none"> kontrolowania jakości wykonywania zadań podległych pracowników;
<ul style="list-style-type: none"> koordynowania i oceniania pracy osób o niższych kwalifikacjach w sporcie; 	<ul style="list-style-type: none"> kontrolowania jakości wykonywania zadań podległych pracowników;
<ul style="list-style-type: none"> efektywnej współpracy z małym zespołem specjalistów; 	<ul style="list-style-type: none"> współdziałania w ramach zespołu oraz z innymi osobami i zespołami; komunikowania się w środowisku zawodowym w sposób zapewniający dobrą współpracę w ramach zespołu oraz z innymi osobami i zespołami.
<ul style="list-style-type: none"> śledzenia trendów w rozwoju sportu wspierających proces samokształcenia. 	<p>Brak odniesienia w kategorii „kompetencje społeczne”.</p> <p><i>Pokrewny zapis w kategorii „umiejętności”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Potrafi śledzić nowości w zakresie wykonywanych zadań zawodowych.
<p style="text-align: center;">Charakterystyki poziomu 5 SRKS</p>	<p style="text-align: center;">Odpowiadające zapisy na poziomie 5 PRK typowe dla kształcenia i szkolenia zawodowego</p>
<p style="text-align: center;">Zna i rozumie:</p>	<p style="text-align: center;">Zna i rozumie:</p>
<ul style="list-style-type: none"> rozwiązania pozwalające na samodzielną realizację procesu treningowego w sporcie z osobami o specyficznych potrzebach (np. zdrowotnych, ukierunkowanych na osiągnięcia sportowe); 	<ul style="list-style-type: none"> w szerokim zakresie⁶⁶ rozwiązania organizacyjne w działalności zawodowej; wybrane teorie wyjaśniające zjawiska i procesy odnoszące się do działalności zawodowej;
<ul style="list-style-type: none"> podstawowe pojęcia i zjawiska z innych, wspierających obszarów działalności zawodowej⁶⁷; 	<ul style="list-style-type: none"> wybrane teorie wyjaśniające zjawiska i procesy odnoszące się do działalności zawodowej;
<ul style="list-style-type: none"> różnorodne zasady doboru metod, form i środków wykorzystywanych w danym sporcie, również w kontekście specyficznych potrzeb uczestników sportu; 	<ul style="list-style-type: none"> podstawy teoretyczne metod i technologii stosowanych w działalności zawodowej; w szerokim zakresie metody i technologie stosowane w działalności zawodowej.

⁶⁶ Autorzy SRKS dążyli do ograniczenia wyrażenia „w szerokim zakresie”. Specyficzne potrzeby uczestników sportu determinują tu „szerszy zakres” rozwiązań w porównaniu z realizacją procesu treningowego dla osób bez specyficznych potrzeb zdrowotnych (4 SRKS). Patrz przypisy 60 i 63.

⁶⁷ Dotyczy wąskiego obszaru wspierającej działalności zawodowej, odpowiadającej specyficznym potrzebom uczestników sportu, np. do prowadzenia procesu treningowego dla kobiet w ciąży niezbędna jest podstawowa wiedza z położnictwa.

<ul style="list-style-type: none"> • w zależności od ukierunkowania działań zawodowych na zdrowie lub poziom sportowy, różnorodne rozwiązania technologiczne i osiągnięcia naukowe w zakresie specyficznych potrzeb uczestników sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • podstawy teoretyczne metod i technologii stosowanych w działalności zawodowej; • w szerokim zakresie metody i technologie stosowane w działalności zawodowej.
Potrafi:	Potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • realizować proces treningowy w sporcie w kontekście specyficznych potrzeb jego uczestników⁶⁸ (np. zdrowotnych, ukierunkowanych na konkretne osiągnięcia sportowe); 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowywać plan działań dotyczący zadań zawodowych, własnych i kierowanego zespołu z uwzględnieniem zmiennych, dających się przewidzieć warunków, oraz korygować plan stosownie do okoliczności; • wykonywać niezbyt złożone zadania zawodowe w zmiennych, ale przewidywalnych warunkach;
<ul style="list-style-type: none"> • objaśniać i nauczać złożonych zadań ruchowych (np. ćwiczeń uwzględniających ograniczenia zdrowotne, ćwiczeń o wysokim stopniu trudności technicznej); 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywać niezbyt złożone zadania zawodowe w zmiennych, ale przewidywalnych warunkach;
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawać i rozwiązywać problemy pojawiające się w realizacji procesu treningowego wynikające ze specyficznych potrzeb uczestników sportu; 	<ul style="list-style-type: none"> • analizować i oceniać przebieg oraz efekty działalności zawodowej, rozwiązywać nietypowe problemy i wprowadzać odpowiednie korekty;
<ul style="list-style-type: none"> • analizować i oceniać zasadność metod, form i środków stosowanych w danym sporcie; 	<ul style="list-style-type: none"> • dobierać metody, technologie, procedury i materiały potrzebne w działalności zawodowej; • dokonywać analizy prowadzonej działalności zawodowej w oparciu o dostępne dane ilościowe;
<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać różnorodne narzędzia komunikacji i motywacji w kontekście specyficznych potrzeb i uwarunkowań uczestnictwa w sporcie (np. zdrowotnych, sytuacji stresogennych wynikających z rywalizacji sportowej); 	<ul style="list-style-type: none"> • współpracować z klientami⁶⁹ i kooperantami;
<ul style="list-style-type: none"> • w realizacji zadań wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki.⁷⁰ 	<ul style="list-style-type: none"> • śledzić rozwój danego obszaru działalności zawodowej, uwarunkowania prawne oraz lokalne konteksty; • korzystać z dostępnych możliwości aktualizacji i poszerzania kompetencji zawodowych.
Jest gotów do:	Jest gotów do:
<ul style="list-style-type: none"> • efektywnej współpracy i komunikacji ze specjalistami z innych, wspierających obszarów zawodowych (np. z lekarzem, fizjoterapeutą); 	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzegania obowiązujących w działalności zawodowej zasad postępowania gwarantujących właściwą jakość działań zawodowych oraz bezpieczeństwo; • utrzymywania właściwych relacji w lokalnym środowisku zawodowym;
<ul style="list-style-type: none"> • promowania zasad etyki zawodowej specyficznej dla realizacji treningu sportowego w środowisku sportowym; 	<ul style="list-style-type: none"> • promowania zasad etycznych w działalności zawodowej; • utrzymywania właściwych relacji w lokalnym środowisku zawodowym.
<ul style="list-style-type: none"> • przekazywania swojej wiedzy i umiejętności w środowisku sportowym, w szczególności poprzez szkolenie osób o niższych kwalifikacjach⁷¹; 	<p>Brak odniesienia w kategorii „kompetencje społeczne”. <i>Pokrewne zapisy w kategorii „umiejętności”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Oceniać potrzeby szkoleniowe podległych pracowników;</i> • <i>Pełnić funkcje opiekuna stażysty/mentora.</i>

68 Specyficzne potrzeby uczestników sportu powodują istotne ograniczenia w realizacji procesu treningowego, np. wykorzystania konkretnych ćwiczeń. W zależności od postępów treningowych (np. zmniejszenia bólów pleców, nabywania znaczących umiejętności technicznych) konieczna jest modyfikacja planu treningowego. Są to zmienne, lecz przewidywalne warunki realizacji procesu treningowego.

69 Pojęcie „klient” jest bardzo specyficzne dla sportu powszechnego. Efektywna i długofalowa współpraca z klientem zajęć sportowych/treningu prozdrowotnego uwarunkowana jest odpowiednim doborem i zastosowaniem narzędzi komunikacji i motywacji. W odniesieniu do sportu kwalifikowanego zdecydowanie bardziej odpowiednie byłoby w tym miejscu użycie słowa „zawodnik”.

70 Patrz przypis 67.

71 Dotyczy szkoleń bardziej rozbudowanych niż szkolenie stanowiskowe (4 PRK).

- oceniania poziomu swojej wiedzy i umiejętności, dostrzegania własnych ograniczeń i planowania rozwoju zawodowego.

Brak odniesienia w kategorii „kompetencje społeczne”.
Pokrewne zapisy w kategorii „umiejętności”:

- *Potrafi analizować i oceniać swoje kompetencje zawodowe;*
- *Potrafi korzystać z dostępnych możliwości aktualizacji i poszerzania kompetencji zawodowych.*

Charakterystyki poziomu 6 SRKS	Odpowiadające zapisy na poziomie 6 PRK typowe dla kształcenia i szkolenia zawodowego
<p style="text-align: center;">Zna i rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kompleksowo proces treningowy w sporcie, w tym realizowany w nietypowych zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach dla danego sportu (np. w różnych warunkach geoklimatycznych i środowiskowych, podczas rekonwalescencji w procesie szkolenia sportowego); • wybrane pojęcia i teorie z pokrewnych dziedzin nauki, umożliwiające wielokierunkowe działania analityczno-rozwojowe w sporcie⁷²; • innowacyjne technologie i rozwiązania stosowane w danym sporcie (np. nowoczesne materiały lub sprzęt sportowy, nowoczesne programy ćwiczeń); • strukturę i zadania krajowych i międzynarodowych organizacji działających w danym sporcie. 	<p style="text-align: center;">Zna i rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zaawansowanym stopniu teorii wyjaśniające zjawiska i procesy związane z działalnością zawodową; • różnorodne, złożone rozwiązania organizacyjne w dziedzinie działalności zawodowej; • w zaawansowanym stopniu teorii wyjaśniające zjawiska i procesy związane z działalnością zawodową; • w zaawansowanym stopniu podstawy teoretyczne metod i technologii w dziedzinie działalności zawodowej; • różnorodne, złożone metody i technologie w dziedzinie działalności zawodowej; • różnorodne, złożone rozwiązania organizacyjne w dziedzinie działalności zawodowej.
<p style="text-align: center;">Potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizować proces treningowy w sporcie w nietypowych warunkach (np. w różnych warunkach geoklimatycznych i środowiskowych, podczas rekonwalescencji w procesie szkolenia sportowego); • formułować i rozwiązywać samodzielnie problemy zawodowe z wykorzystaniem nowej wiedzy, także z innych dziedzin; • adaptować proste rozwiązania do procesu treningowego w sporcie, w tym umożliwiające indywidualizację pracy z uczestnikiem sportu; • stosować metody, formy i środki treningu niestandardowe dla danego sportu (np. zapożyczone z innych sportów i dziedzin); • świadomie selekcjonować narzędzia komunikacji, m.in. pozwalające na rozwiązywanie sytuacji konfliktowych wśród uczestników sportu (np. przez negocjowanie i kompromisy); • analizować wzorce i uwarunkowania zachowań prozdrowotnych i prosportowych; • inicjować i kierować przedsięwzięciami w danym sporcie, w tym ukierunkowanymi na promocję prozdrowotnego stylu życia i/lub promocję danego sportu; • analizować proces treningowy przy wsparciu nowoczesnej technologii; 	<p style="text-align: center;">Potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowywać plan działalności zawodowej z uwzględnieniem zmiennych, nie w pełni przewidywalnych warunków, oraz korygować plan stosownie do okoliczności; • wykonywać złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach; • wykonywać złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach; • adaptować proste metody i technologie oraz proste procedury w działalności zawodowej; <p>Brak odniesienia w kategorii „umiejętności”. <i>Pokrewny zapis w kategorii „wiedza”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zna różnorodne, złożone metody i technologie w dziedzinie działalności zawodowej.</i> <ul style="list-style-type: none"> • tworzyć i utrzymywać właściwe relacje z klientami⁷³ i kooperantami; <p>Brak odniesienia w kategorii „umiejętności”. <i>Pokrewny zapis w kategorii „wiedza”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>W zaawansowanym stopniu teorii wyjaśniające zjawiska i procesy związane z działalnością zawodową.</i> <ul style="list-style-type: none"> • wykonywać złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach. • wykonywać złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach.

⁷² Dotyczy wąskiego obszaru pokrewnych dziedzin nauki, umożliwiającego wielokierunkowe działania analityczno-rozwojowe w sporcie.

⁷³ Patrz przypis 69.

<ul style="list-style-type: none"> • stosować badania diagnostyczno-kontrolne w procesie treningowym; • interpretować i uwzględniać w swoich zadaniach zawodowych wyniki badań (np. fizjologicznych, biochemicznych, biomechanicznych, psychologicznych) w kontekście uczestnictwa w sporcie; • wykorzystywać aparaturę naukowo-badawczą, wspierając zadania zawodowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywać złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach. • wykonywać złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach. • wykonywać złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach.
Jest gotów do:	Jest gotów do:
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowania odpowiedzialności za pracę zespołową ukierunkowaną na analizę i krytyczną ocenę procesu treningowego w sporcie; • kierowania zespołem współpracowników; • dzielenia się swoją wiedzą i umiejętnościami z przedstawicielami różnych środowisk; • promowania zasad etyki zawodowej specyficznej dla realizacji treningu sportowego w kontaktach międzyśrodowiskowych. 	<p>Brak odniesienia w kategorii „kompetencje społeczne”. <i>Pokrewny zapis w kategorii „umiejętności”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Potrafi kierować zespołem pracowniczym/matą organizacją funkcjonującymi w obszarze działalności zawodowej.</i> <p>Brak odniesienia w kategorii „kompetencje społeczne”. <i>Pokrewny zapis w kategorii „umiejętności”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Potrafi kierować zespołem pracowniczym/matą organizacją funkcjonującymi w obszarze działalności zawodowej.</i> <p>Brak odniesienia w kategorii „kompetencje społeczne”. <i>Pokrewny zapis w kategorii „umiejętności”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Potrafi prowadzić szkolenia pracowników.</i> • promowania zasad etycznych w dziedzinie zawodowej; • uczestniczenia w promowaniu kultury pro jakościowej w dziedzinie zawodowej; • utrzymywania właściwych relacji w środowisku zawodowym.
Charakterystyki poziomu 7 SRKS	Odpowiadające zapisy na poziomie 7 PRK typowe dla kształcenia i szkolenia zawodowego
Zna i rozumie:	Zna i rozumie:
<ul style="list-style-type: none"> • międzynarodowe i zagraniczne systemy szkolenia w danym sporcie; • kreatywne rozwiązania stosowane w sporcie; • techniki autoprezentacji i budowy autorytetu w środowisku sportowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • różnorodne, złożone rozwiązania organizacyjne w dziedzinie działalności zawodowej w kontekście rozwiązań stosowanych w innych dziedzinach; <i>Pokrewny zapis w kategorii „umiejętności”:</i> • <i>Potrafi monitorować rozwój dziedziny zawodowej i dziedziny powiązanych oraz jej uwarunkowania międzynarodowe.</i> • w pogłębiony sposób podstawy teoretyczne metod i technologii w dziedzinie działalności zawodowej w powiązaniu z innymi dziedzinami; • teorie dotyczące zjawisk i procesów w pogłębiony sposób, umożliwiające przewyżczenie ograniczeń wynikających z właściwości stosowanych materiałów, metod i technologii; • różnorodne, złożone metody i technologie w dziedzinie działalności zawodowej w kontekście rozwiązań stosowanych w innych dziedzinach. <p>Brak odniesienia w kategorii „wiedza”. <i>Pokrewny zapis w kategorii „kompetencje społeczne”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Jest gotów do utrzymywania i tworzenia właściwych relacji w środowisku zawodowym.</i>
Potrafi:	Potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • opracowywać zasady i rekomendacje do realizacji procesu treningowego w sporcie; 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowywać strategiczny plan działań w dziedzinie zawodowej; • prognozować rozwój sytuacji w dziedzinie zawodowej;⁷⁴;

74 Przygotowanie zawodników do współzawodnictwa sportowego na poziomie mistrzowskim jest procesem kilku- lub nawet kilkunastoletnim. Stąd zasady i rekomendacje do realizacji procesu treningowego powinny uwzględniać prognozy rozwoju danej dyscypliny sportu oraz długofalowe strategiczne podejście względem potencjalnych konkurentów.

<ul style="list-style-type: none"> • modyfikować metody, formy i środki treningowe w oparciu o wykorzystanie aparatury naukowo-badawczej; • wdrażać autorskie rozwiązania stosowane w czasie uczestnictwa/współzawodnictwa w sporcie; • kreatywnie korzystać ze światowego dorobku różnych dziedzin nauki; • projektować badania diagnostyczno-kontrolne, uwzględniając wymogi i indywidualne predyspozycje uczestników danego sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo modyfikować metody i technologie oraz procedury w dziedzinie zawodowej; • wykonywać złożone i nietypowe zadania zawodowe w zmiennych i nieprzewidywalnych warunkach z wykorzystaniem zaawansowanej wiedzy; • monitorować rozwój dziedziny zawodowej i dziedzin powiązanych oraz jej uwarunkowania międzynarodowe; • twórczo modyfikować metody i technologie oraz procedury w dziedzinie zawodowej; • analizować i oceniać prowadzoną działalność w dziedzinie zawodowej w perspektywie trendów rozwojowych⁷⁵.
Jest gotów do:	Jest gotów do:
<ul style="list-style-type: none"> • kreowania pozytywnego wizerunku sektora sportu; • kształtowania postawy etycznej wśród uczestników sportu⁷⁶; • wyzwalania kreatywności zachowań i samodzielności działania wśród uczestników sportu; • inspirowania do ustawicznego kształcenia się i rozwijania kwalifikacji zawodowych przedstawicieli środowiska sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymywania i tworzenia właściwych relacji w środowisku zawodowym; • wymagania od innych przestrzegania zasad obowiązujących w dziedzinie zawodowej, dotyczących utrzymywania jakości prowadzonej działalności oraz kultury współpracy i kultury konkurencji; <p>Brak zapisów w kategorii „kompetencje społeczne”. <i>Pokrewny zapis w kategorii „umiejętności”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Potrafi ukierunkowywać rozwój kompetencji zawodowych podległych pracowników.</i> <p>Brak zapisów w kategorii „kompetencje społeczne”. <i>Pokrewnie zapisy w kategorii „umiejętności”:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Potrafi ukierunkowywać rozwój kompetencji zawodowych podległych pracowników;</i> • <i>Potrafi przekazywać wiedzę zawodową w różnych formach.</i>

⁷⁵ Badania diagnostyczno-kontrolne w sporcie są formą analizy i oceny procesu treningowego. Jednocześnie pozwalają scharakteryzować zawodnika pod względem jego możliwości psychofizycznych do udziału we współzawodnictwie sportowym. Przy dobrej znajomości trendów rozwojowych w sporcie, badania diagnostyczno-kontrolne zwiększają szanse zawodnika na sukces sportowy.

⁷⁶ Zapis „Jest gotów do promowania zasad etycznych w dziedzinie zawodowej” jest w PRK na poziomie 6. W odróżnieniu od tego zapisu, „Jest gotów do kształtowania postaw etycznych wśród uczestników sportu” wyraża gotowość do bardziej złożonego zadania, stąd zapis ten znalazł się w SRKS na poziomie 7.

Załącznik 6. Analiza SWOT dla SRKS jako ramy wspólnej dla sportu wyczynowego i powszechnego

MOCNE STRONY I SZANSE	SŁABE STRONY I ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • jedna, czytelna, prawidłowo skonstruowana rama; • nie ma znaczenia sposób zdobycia kompetencji (ścieżka formalna, pozaformalna, nieformalna); • posługiwanie się językiem efektów uczenia się zrozumiałym dla wszystkich (bez względu na to, czy SRK będzie tworzona wspólnie czy rozdzielnie dla sportu wyczynowego i rekreacji); • skrócony proces uczenia się dzięki wyodrębnieniu wspólnych efektów uczenia się dla kwalifikacji (dotyczy m.in. osób przechodzących z rekreacji ruchowej do sportu wyczynowego i odwrotnie); • możliwość stworzenia czytelnych ścieżek rozwoju zawodowego w danej branży; • możliwość uznania w procesie potwierdzania efektów uczenia się dla wybranej kwalifikacji efektów zdobytych wcześniej i np. – w przypadku ścieżki pozaformalnej – rozpoczęcia szkolenia od wybranego etapu w dogodnym dla siebie czasie; • niższe ceny szkoleń ze względu na wspólne kilku kwalifikacjom efekty uczenia się oraz system akumulacji i przenoszenia osiągnięć; • jeden wzór dokumentu potwierdzającego posiadanie kwalifikacji; • lepsze dostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy • czytelne informacje dla pracodawców (potwierdzone kompetencje instruktorów i trenerów opisane w języku efektów uczenia się); • wzrost mobilności instruktorów i trenerów; • podniesienie rangi zawodu dzięki transparentnym, powszechnie dostępnym informacjom nt. kompetencji wykonujących go osób; • wydłużenie kariery zawodowej instruktorów i trenerów dzięki zwiększeniu ich możliwości w zakresie uczenia się przez całe życie, co dla pracodawców oznacza możliwość zatrudniania pracowników z ogromnym wachlarzem kompetencji. 	<ul style="list-style-type: none"> • jedna rama może wymóc za mało wnikliwą analizę zagadnień na etapie tworzenia charakterystyk na poszczególnych poziomach; • możliwa trudność we wskazaniu zagadnień wspólnych dla obu podobszarów sektora; • zagrożenie zdominowaniem w charakterystykach rekreacji przez sport wyczynowy lub odwrotnie; • inne cele sportu wyczynowego i rekreacyjnego mogą uniemożliwić stworzenie odpowiednio sprofilowanej branżowo ramy, która jednocześnie będzie w sposób prawidłowy odzwierciedlała rzeczywistość obu tych podobszarów; • możliwe trudności w porozumieniu pomiędzy członkami zespołu ekspertów, wywodzącymi się z różnych środowisk (ukierunkowanie wykładawców i szkoleniowców na sport wyczynowy albo rekreację); • niebezpieczeństwo porównywania różnych efektów uczenia się, z różnych podobszarów, w oparciu o jednakowe kryteria oceny (dotyczy to m.in. standardów wymagań egzaminacyjnych) – standaryzowane testy? • trudna do oszacowania cena szkoleń (liczba uczestników poszczególnych modułów nie będzie stała); • możliwa trudność w przestawieniu się na nowy sposób myślenia (pracodawcy); • potencjalny brak zrozumienia w środowiskach zajmujących się sportem, a nie uczestniczących w tworzeniu SRK i nie interesujących się tym zagadnieniem; • możliwość braku respektowania zdobytych wcześniej kompetencji przez organizatorów niektórych kursów/szkoleń/studiów => szkoła posiada swój sposób certyfikowania i nadawania punktów i respektuje jedynie te osiągnięcia, które zdobyte zostały w jej obrębie; • niebezpieczeństwo nieuwzględniania kwalifikacji instruktorów i trenerów przy ustalaniu ich wynagrodzeń lub sposobu zatrudnienia, a w konsekwencji brak ich motywacji do rozwoju.

Załącznik 7. Narzędzie wykorzystywane przez ekspertów projektu SRKS w określeniu zadań zawodowych przedstawicieli kadry szkoleniowej w sektorze sportu (za International Sport Coaching Framework, 2012)

Słowa klucze/ Poziom/rola	Poziom 1: Asystent trenera	Poziom 2: Trener	Poziom 3: Starszy trener	Poziom 4: Trener mistrz
Asystuje	x	x	x	
Planuje	(x)	x	x	x
Realizuje	(x)	x	x	x
Ocenia	(x)	x	x	x
Nadzoruje		x	x	x
Mentoruje		(x)	x	x
Koordynuje		(x)	x	x
Zarządza			x	x
Innowacje/badania			(x)	x
Planuje strategicznie			(x)	x
ZADANIA	Asystowanie w trenowaniu jednego lub więcej sportowców czy uczestników sportu, realizowanie części treningu pod nadzorem trenera.	Przygotowywanie do realizowania i oceny sesji treningowych.	Planowanie, wdrażanie i ocenianie rocznych sesji treningowych (cykli treningowych).	Planowanie, wdrażanie, analizowanie i ocena wieloletnich programów treningowych.
KOMPETENCJE	Realizuje w praktyce podstawowe zadania trenerskie.	Podstawowe kompetencje trenerskie.	Zaawansowane kompetencje trenerskie.	Zaawansowane kompetencje trenerskie, innowacyjność i przywództwo.
DZIAŁANIA				
TRENOWANIE	Organizuje zajęcia uczestników, obiekty i sprzęt pod nadzorem. Prowadzi sesje lub fragmenty sesji pod nadzorem. Ocenia sesje pod nadzorem.	Planuje sesje treningowe biorąc pod uwagę potrzeby uczestników. Organizuje i prowadzi bezpieczne i skuteczne sesje treningowe. Ocenia sesje treningowe.	Planuje sesje treningowe oraz plany roczne (cykliczne) biorąc pod uwagę potrzeby uczestników. Organizuje i prowadzi bezpieczne i skuteczne sesje treningowe oraz opracowuje plany sezonowe. Ocenia i koryguje sesje treningowe i plany na sezon.	Planuje sesje treningowe, roczne i wieloletnie plany biorąc pod uwagę wymagania uczestników. Organizuje i prowadzi bezpieczne i skuteczne sesje treningowe oraz realizuje plany sezonowe i wielosezonowe. Ocenia sesje treningowe i założenia na sezon oraz plany obejmujące kilka sezonów.
WSPÓŁZAWODNICSTWO	Organizuje bezpieczne zawody, prowadzi i ocenia treningi i rywalizację sportową pod nadzorem.	Planuje i organizuje bezpieczne zawody zgodnie z potrzebami uczestników. Prowadzi i ocenia sesje treningowe i starty w zawodach.	Planuje i organizuje bezpieczne zawody oraz roczne plany zawodów zgodnie z potrzebami uczestników. Prowadzi i ocenia treningi podczas zawodów a także w ramach rocznych planów zawodów.	Planuje i organizuje bezpiecznie rywalizację sportową. Rewiduje roczne i wieloletnie plany zawodów zgodnie z potrzebami uczestników. Prowadzi i ocenia treningi oraz zawody w ramach rocznych i wieloletnich planów.

ZARZĄDZANIE	Brak roli.	Koordynuje rozwój uczestników sportu poprzez realizację cyklu sesji treningowych oraz poprzez udzielanie wskazówek podczas zawodów.	Planuje, organizuje i ocenia działania z zakresu zarządzania karierami uczestników i innych trenerów. Dobiera ekspertów w dziedzinie nauk o sporcie i innych dziedzinach do realizacji planu.	Planuje, organizuje i ocenia działania z zakresu zarządzania karierami uczestników i innych trenerów. Integruje ekspertów w dziedzinie nauk o sporcie i wspiera szeroko rozumiane organizacje.
EDUKACJA	Asystuje i pomaga w treningu uczestników.	Planuje, organizuje, prowadzi i ocenia treningi uczestników oraz asystenta trenera.	Planuje, organizuje, prowadzi i recenzuje proces szkolenia uczestników, rodziców i innych trenerów oraz szeroko rozumianych organizacji w obszarze sportu.	Planuje, organizuje, prowadzi i recenzuje proces szkolenia uczestników, rodziców i innych trenerów oraz szeroko rozumianych organizacji w obszarze sportu.
Warunki przyjmowania	Trwają dyskusje.	Trwają dyskusje.	Trwają dyskusje.	Trwają dyskusje.
Minimalny czas trwania	Trwają dyskusje.	Trwają dyskusje.	Trwają dyskusje.	Trwają dyskusje.

1 Niniejsza tabela dotyczy trenerów sportowców zorientowanych na uczestnictwo (sportowców początkujących/niebędących sportowcami wysokiego wyczynu), jak również trenerów uczestników zorientowanych na współzawodnictwo (rozpoznane talenty sportowe/sportowcy wysokiego wyczynu). Organizacja programów edukacyjnych dla trenerów powinna brać pod uwagę niniejszą klasyfikację, aczkolwiek w zależności od kraju, czy dyscypliny sportowej, mogą wystąpić pewne różnice.

(X) – zadania realizowane pod nadzorem osoby o wyższych kwalifikacjach.

Załącznik 8. Formularz do konsultacji z ekspertami SRKS

Dziękujemy wszystkim ekspertom za czas poświęcony zweryfikowaniu koncepcji SRKS przed etapem konsultacji społecznych. Będziemy wdzięczni za wszelkie uwagi i komentarze. Wypełniony formularz proszę zwrócić do godz. 24.00, 16.11.2014 (niedziela):

Imię i nazwisko eksperta	
Nazwa reprezentowanej instytucji	
Adres email	

Uwagi w zakresie proponowanych nazw kwalifikacji	
Nazwa kwalifikacji	Komentarz i propozycja zmian

Uwagi w zakresie proponowanych profili kwalifikacji	
Nazwa kwalifikacji	Komentarz i propozycja zmian

Uwagi w zakresie proponowanych efektów uczenia się dla kwalifikacji		
Nazwa kwalifikacji	Kategoria (wiedza, umiejętności lub kompetencje społeczne) oraz numer kolejny efektu uczenia się w tabeli	Komentarz i propozycja zmian

Inne uwagi lub sugestie nie wymienione wyżej:

Dziękujemy!

Załącznik 9. Przykładowe robocze opisy kwalifikacji stworzone na potrzeby projektu SRKS

Asystent trenera podnoszenia ciężarów – Poziom 2

Zadania zawodowe:

- asystowanie, organizowanie i prowadzenie wybranych fragmentów jednostki treningowej,
- pokaz typowych ćwiczeń stosowanych w treningu podnoszenia ciężarów,
- przygotowanie obiektów i zapewnienie sprzętu sportowego do prowadzenia zajęć.

Profil:

Prowadzi fragmenty zajęć pod bezpośrednim nadzorem trenera. Demonstruje ćwiczenia stosowane w podnoszeniu ciężarów. Zabezpiecza i przygotowuje infrastrukturę do prowadzenia zajęć. Potrafi udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej.

Efekty uczenia się:

Wiedza:

1. Zna aktualne przepisy oraz specyfikę podnoszenia ciężarów.
2. Podaje elementarne zasady organizowania i prowadzenia jednostki treningowej.
3. Wymienia najczęściej stosowane metody, formy i środki w treningu podnoszenia ciężarów.
4. Wymienia podstawowe funkcje sportu.
5. Zna i rozumie zasady uczestnictwa i współzawodnictwa sportowego.

Umiejętności:

1. Asystuje w organizowaniu i prowadzeniu jednostki treningowej w podnoszeniu ciężarów.
2. Prowadzi fragmenty jednostki treningowej pod bezpośrednim nadzorem trenera.
3. Opisuje i demonstruje technikę podstawowych ćwiczeń stosowanych w podnoszeniu ciężarów.
4. Przygotowuje obiekty i urządzenia do zajęć sportowych.
5. Potrafi udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej.
6. W realizacji zadań zawodowych stosuje się do przepisów BHP oraz uwarunkowań prawnych działalności sportowej.

Kompetencje społeczne:

1. Bierze pod uwagę łatwe do przewidzenia skutki uczestnictwa w realizowanych zajęciach sportowych.
2. Jest gotowy do przyjmowania wskazówek dotyczących jego pracy i stosowania się do nich.
3. Dbą o sprawność fizyczną niezbędną do prawidłowego demonstrowania ćwiczeń fizycznych.

Instruktor kajakarstwa nizinnego – Poziom 3

Zadania zawodowe:

- planuje i organizuje spływy kajakowe oraz prowadzi małe grupy spływowe na dowolnym nizinym szlaku kajakowym,
- planuje, organizuje i prowadzi szkolenia kajakowe,
- planuje, organizuje i prowadzi imprezy kajakowe.

Profil:

Ekspert w zakresie rekreacyjnego kajakarstwa nizinnego. Osoba posiadająca bardzo wysokie umiejętności indywidualne, doświadczenie oraz wiedzę, pozwalające na radzenie sobie w każdych warunkach, na dowolnej łódce, na wodach nizinnych. Jest przygotowany do wzięcia odpowiedzialności za grupę i zapewnienia jej bezpieczeństwa. W zależności od wielkości przedsięwzięcia kajakowego działa autonomicznie, kieruje zespołem lub jest członkiem takiego zespołu. Jest przygotowany do opracowania i gromadzenia dokumentacji niezbędnej do realizacji przedsięwzięcia kajakowego oraz wykazuje gotowość do współpracy z lokalnymi instytucjami. Prowadzi małe grupy spływowe (do 25 osób), przy czym potrafi samodzielnie zweryfikować dopuszczalną wielkość grupy, odpowiednio do stopnia trudności szlaku. Jest świadomym, otwartym i kreatywnym dydaktykiem. Promuje kajakarstwo jako aktywny sposób spędzania czasu wolnego.

Warunki wstępne: posiada doświadczenie kajakowe wynikające z przepłynięcia, na dowolnej łódce, minimum 1000 km po dowolnym szlaku kajakowym.

Efekty uczenia się:

Wiedza:

1. Zna zadania oraz zakres odpowiedzialności podczas prowadzenia grup spływowych.
2. Zna zasady organizacji rekreacyjnych i turystycznych imprez kajakowych.
3. Zna i rozumie zjawiska hydrologiczne występujące na szlaku kajakowym.
4. Zna i rozumie potencjalne zagrożenia mogące wystąpić na szlaku kajakowym (fizjologiczne i hydro-meteorologiczne) w aspekcie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom spływu.
5. Zna metody ratownictwa kajakowego oraz zasady posługiwania się rzutką kajakową (patrz: załącznik).
6. Zna zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.
7. Zna przepisy prawne z zakresu prawa wodnego i ochrony środowiska mające wpływ na uprawianie rekreacji kajakowej, a także przepisy dotyczące organizowania zajęć kajakowych dla specyficznych grup społecznych, np. młodzież szkolna.
8. Zna sprzęt i wyposażenie kajakowe oraz zasady ich doboru do warunków użytkowania.
9. Zna techniki kajakowe w zakresie niezbędnym do bezpiecznego poruszania się po dowolnym nizinnym szlaku kajakowym (patrz: załącznik).
10. Zna metody, formy i środki prowadzenia szkolenia kajakowego i rozumie zasady ich stosowania w procesie dydaktycznym.
11. Zna specyfikę oraz wpływ warunków czasowych (pora dnia, pora roku) i przestrzennych (rodzaj szlaku kajakowego, typ akwenu) na możliwość realizacji programu przedsięwzięcia kajakowego.
12. Zna strukturę wewnętrzną grup spływowych i rozumie zjawiska oraz procesy społeczne w nich zachodzące.
13. Zna i rozumie zasady i style kierowania grupą.
14. Zna i rozumie potrzeby, motywy i bariery do uczestnictwa w zajęciach kajakowych.
15. Zna sposoby indywidualizowania zajęć kajakowych oraz rozumie potrzebę ich stosowania.
16. Zna terminologię i etykietę wodniacką i rozumie konieczność jej propagowania w kontekście edukacyjno-wychowawczym.
17. Zna i rozumie rolę kajakarstwa w aspekcie turystyczno-krajoznawczym oraz jego wpływ na środowisko przyrodnicze.
18. Zna gry i zabawy rekreacyjne, które mogą rozbudować i uatrakcyjnić program przedsięwzięcia kajakowego.
19. Zna i rozumie rolę kajakarstwa w aspekcie prozdrowotnego stylu życia i podnoszenia sprawności fizycznej.
20. Zna i rozumie zasady współzawodnictwa.

Umiejętności:

1. Potrafi samodzielnie zaplanować przedsięwzięcie kajakowe (spływu, imprezę kajakową) odpowiednio do potrzeb i możliwości uczestników.
2. Potrafi odpowiednio zorganizować i poprowadzić grupę spływową (szyk płynięcia, osoby funkcyjne) w funkcji rodzaju grupy spływowej, trudności i uciążliwości szlaku, sprzętu i wyposażenia oraz warunków hydrometeorologicznych.
3. Potrafi samodzielnie rozwiązywać typowe problemy pojawiające się podczas realizacji przedsięwzięć kajakowych.
4. Potrafi rozpoznać zagrożenia na szlaku kajakowym, hydrologiczne i meteorologiczne, a także zorganizować bezpieczne przepłynięcie z uwzględnieniem występującego zagrożenia oraz umiejętności i możliwości psychofizycznych uczestników.
5. Potrafi przeprowadzić akcję ratunkową na wodzie wykorzystując kajakowe techniki ratunkowe (patrz załącznik).
6. Potrafi skutecznie posługiwać się rzutką kajakową.
7. Potrafi skompletować apteczkę spływową.
8. Potrafi udzielić osobie poszkodowanej na szlaku kajakowym pierwszej pomocy przedmedycznej.
9. Potrafi przygotować dokumentację spływu z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawnych.
10. Potrafi dokonać doboru sprzętu pływającego i wyposażenia w funkcji rodzaju szlaku kajakowego, umiejętności i indywidualnych predyspozycji uczestnika.
11. Potrafi w sposób bezpieczny i świadomy poruszać się na szlaku kajakowym dobierając odpowiednie techniki kajakowe do warunków na wodzie.
12. Potrafi zdiagnozować potrzeby i możliwości uczestnika i na tej podstawie stworzyć program przedsięwzięcia kajakowego ze szczególnym uwzględnieniem warunków przestrzenno-czasowych.
13. Potrafi prowadzić szkolenie kajakowe z wykorzystaniem różnorodnych metod, form i środków dostosowanych do możliwości, potrzeb i zainteresowań uczestników zajęć oraz warunków hydrometeorologicznych.
14. Potrafi modyfikować program przedsięwzięcia kajakowego odpowiednio do zaistniałych warunków hydrometeorologicznych, potrzeb, możliwości i zainteresowań uczestników.
15. Potrafi skutecznie kierować grupą spływową oraz komitetem organizacyjnym imprezy kajakowej.
16. Potrafi dokonać wyboru stylu kierowania i technik motywacyjnych w funkcji celów, panujących warunków hydrometeorologicznych, fazy rozwoju grupy i indywidualnych potrzeb uczestników.
17. Potrafi zaplanować, zorganizować i poprowadzić przedsięwzięcia towarzyszące imprezie kajakowej dbając o atrakcyjność i atmosferę sprzyjającą osiągnięciu założonych celów.
18. Potrafi wykorzystać elementy krajoznawstwa, etykiety oraz terminologii wodniackiej do kształtowania i wdrażania właściwych postaw uczestników przedsięwzięć kajakowych.
19. Potrafi propagować kajakarstwo jako prozdrowotny sposób spędzania czasu wolnego.
20. Potrafi zorganizować rekreacyjne zawody kajakowe.
21. Potrafi propagować i wdrażać zasady zdrowej rywalizacji, radości ze zwycięstwa i radzenia sobie z porażką.

Kompetencje społeczne:

1. Samodzielny w działaniu przy planowaniu, przygotowaniu i prowadzeniu spływów i imprez kajakowych.
2. Przyjmuje odpowiedzialność za grupę spływową niezależnie od formy rekreacji kajakowej oraz warunków jej uprawiania.
3. Podczas prowadzenia grupy spływowej bierze pod uwagę skutki podejmowanych decyzji.
4. Dbą o perfekcyjne opanowanie technik wiosłowania oraz kajakowych technik ratowniczych.
5. Jest gotów do systematycznego uzupełniania swojej wiedzy wodniackiej zarówno w zakresie teoretycznym (pogłębiony opis zjawisk hydrologicznych i zjawisk społecznych w grupach spływowych), jak i praktycznym (np. alternatywne formy nauczania technik kajakowych, nowe techniki kajakowe i ratunkowe).
6. Kieruje zespołem i wspólnie pokonuje pojawiające się problemy.
7. Współpracuje w zespole.
8. Postępuje zgodnie z normami społecznymi oraz zasadami współżycia społecznego.
9. Działając przykładem osobistym propaguje aktywność fizyczną i zachowania prozdrowotne.

Animator sportu/Animator czasu wolnego – Poziom: 3

Zadania zawodowe:

- planowanie, organizowanie i prowadzenie działań animacyjnych w obszarze sportu,
- motywowanie i podstawowe doradztwo w zakresie podejmowanej aktywności fizycznej,
- aktywne uczestnictwo w podejmowanej aktywności fizycznej.

Profil:

Samodzielny w organizowaniu działań animacyjnych opartych na powszechnych grach zespołowych i sportach indywidualnych, również w formie gier i zabaw. Pracuje z osobami w różnym wieku. Prowadzi doradztwo w zakresie aktywnego spędzania czasu wolnego, uwzględniając psychospołeczne potrzeby uczestników oraz zadania prozdrowotne podejmowanej aktywności fizycznej. Stosuje i pomaga wykorzystywać nowoczesne technologie komputerowe w sporcie. Potrafi udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej. W swoich zadaniach zawodowych może działać autonomicznie i/lub współdziałać w zespole.

Efekty uczenia się:

Wiedza:

1. Zna zadania zawodowe, zakres odpowiedzialności, uwarunkowania prawne oraz specyfikę pracy animatora sportu.
2. Zna podstawowe przepisy obowiązujące w powszechnie stosowanych sportach indywidualnych i zespołowych.
3. Zna zasady planowania i organizacji zajęć sportowych.
4. Prowadzi zajęcia sportowe w oparciu o elementarną wiedzę z zakresu budowy i funkcjonowania organizmu.
5. Identyfikuje elementarne metody i środki poprawiające sprawność fizyczną.
6. Zna podstawowe narzędzia i metody prowadzenia zajęć animacyjnych w sporcie.
7. Elementarnie opisuje technikę podstawowych ćwiczeń w popularnych sportach.
8. Definiuje rolę sportu w aspekcie podnoszenia sprawności fizycznej i prozdrowotnego stylu życia.
9. Uzasadnia działania motywacyjne i doradcze w sporcie.
10. Zna elementarne zasady organizacji przedsięwzięć animacyjnych.
11. Zna podstawowe przepisy BHP.

Umiejętności:

1. Planuje i organizuje zajęcia sportowe w niezależnych formach.
2. Prowadzi, sędziuje, uczestniczy w podejmowanych formach aktywności fizycznej, w tym uwzględniających współzawodnictwo w popularnych sportach.
3. Dobiera ćwiczenia adekwatne do potrzeb i zainteresowań uczestnika.
4. Demonstruje działanie podstawowych technologii komputerowych stosowanych w sporcie powszechnym.
5. Posiada elementarną technikę stosowaną w powszechnych grach zespołowych i sportach indywidualnych.
6. Dostosowuje poziom współzawodnictwa do potrzeb społecznych uczestników zajęć.
7. Motywuje do uczestnictwa w zajęciach ruchowych.
8. Prowadzi podstawowe doradztwo w zakresie doboru sprzętu sportowego.
9. Organizuje przedsięwzięcia animacyjne.
10. Potrafi udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej.

Kompetencje społeczne:

1. Propaguje prozdrowotny styl życia.
 2. Na bieżąco śledzi ważne wydarzenia sportowe.
 3. Dokonuje bieżącej oceny wykonywanych zadań.
 4. Ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo uczestników zajęć.
 5. Integruje grupę korzystając z metody team-building.
-

Trener dzieci w lekkiej atletyce – Poziom: 4

Zadania zawodowe:

- zachęcanie do uczestnictwa w zajęciach lekkoatletycznych jak największej grupy zainteresowanych,
- planowanie i organizowanie procesu treningowego w lekkiej atletyce adekwatnie do zadań etapu wszechstronnego,
- prowadzenie zajęć ogólnorozwojowych,
- wstępne diagnozowanie do uczestnictwa w lekkiej atletyce,
- kształtowanie postaw prospołecznych, prozdrowotnych i prosportowych.

Profil:

Samodzielnie planuje, organizuje i monitoruje szkolenie na etapie wszechstronnym w lekkiej atletyce. Pracuje w systemie sportu kwalifikowanego. Jego działania ukierunkowane są na realizację celów sportowych, społeczno-wychowawczych i edukacyjnych. Kształtuje funkcje ustroju i umiejętności ruchowe, uwzględniając zmiany zachodzące w ontogenezie. Kształtuje systematyczność i odpowiedzialność w dążeniu do celu oraz umiejętność współpracy w grupie. Przygotowuje do pokonywania trudności i znoszenia porażek. Motywuje do podejmowania aktywności fizycznej. Bez względu na to zapewnia bezpieczeństwo zajęć, promuje zachowania prozdrowotne oraz popularyzuje lekką atletykę. W swoich zadaniach zawodowych może działać autonomicznie i/lub współdziałać w zespole.

Efekty uczenia się:

Wiedza:

1. Zna zadania zawodowe, zakres odpowiedzialności, uwarunkowania prawne pracy trenera na wszechstronnym etapie szkolenia sportowego.
2. Zna specyfikę i przepisy stosowane w lekkiej atletyce.
3. Zna zasady planowania i organizowania szkolenia na etapie wszechstronnym.
4. Prowadzi zajęcia sportowe w oparciu o podstawową wiedzę z zakresu budowy i funkcjonowania organizmu.
5. Zna typowe metody i środki poprawiające sprawność fizyczną adekwatnie do rozwoju biologicznego uczestnika sportu i zadań etapu wszechstronnego.
6. Opisuje technikę typowych ćwiczeń lekkoatletycznych oraz konkurencji lekkoatletycznych stosowanych we współzawodnictwie dzieci.
7. Zna podstawowe metody i narzędzia diagnozowania oraz oceniania sprawności fizycznej w lekkiej atletyce.
8. Definiuje rolę i zadania współzawodnictwa na wszechstronnym etapie szkolenia.
9. Wie jak kształtować postawy i rozwijać motywację do uczestnictwa w lekkiej atletyce.
10. Zna podstawowe zasady organizowania przedsięwzięć sportowych w lekkiej atletyce.
11. Zna przepisy BHP.
12. Zna i wyjaśnia zadania pracy dydaktyczno-wychowawczej w sporcie dzieci.

Umiejętności:

1. Planuje i organizuje szkolenie na wszechstronnym etapie w lekkiej atletyce.
2. Rozpoznaje i samodzielnie rozwiązuje typowe problemy pojawiające się w procesie treningowym na etapie wszechstronnym.
3. Korzysta z metod i środków treningu adekwatnych do potrzeb, zainteresowań dziecka i zadań wszechstronnego etapu szkolenia w lekkiej atletyce.
4. Prowadzi podstawową dokumentację związaną z uczestnictwem w procesie treningowym.
5. Objaśnia, demonstruje i naucza zasadniczych ćwiczeń lekkoatletycznych.
6. Wstępnie diagnozuje i ocenia predyspozycje dzieci do osiągania wysokich wyników w danym bloku konkurencji w lekkiej atletyce.
7. Bieżąc i okresowo monitoruje sprawność fizyczną dzieci.
8. Dostosowuje poziom współzawodnictwa do potrzeb rozwojowych i społecznych wynikających z uczestnictwa w sporcie.
9. Wzbudza motywację i kształtuje zainteresowanie do uczestnictwa w lekkiej atletyce.
10. Posiada umiejętność komunikacji interpersonalnej w relacji trener-dziecko i trener-rodzic.
11. Organizuje małe przedsięwzięcia sportowe w lekkiej atletyce.
12. Potrafi udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej.

Kompetencje społeczne:

1. Dba o swoją sprawność fizyczną niezbędną do prawidłowego demonstrowania podstawowych ćwiczeń lekkoatletycznych.
2. Rozwiązuje samodzielnie typowe problemy zawodowe.
3. Ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo i zdrowie dzieci.
4. Promuje zasadę fair play.
5. Stymuluje podopiecznych do współpracy w grupie.
6. Kształtuje potrzebę dbałości o edukację dzieci.
7. Śledzi trendy rozwojowe w obrębie lekkiej atletyki.

Trener koszykówki – Poziom: 5

Zadania zawodowe:

- planowanie i organizowanie szkolenia sportowego w koszykówce,
- prowadzenie treningu sportowego ukierunkowanego na współzawodnictwo,
- identyfikacja talentu w koszykówce,
- kierowanie walką sportową w czasie meczu.

Profil:

Posiada szeroką wiedzę o treningu sportowym. Samodzielnie planuje, organizuje i prowadzi działania kontrolne w procesie szkolenia. W działalności szkoleniowej stosuje różnorodne metody i środki treningu. Posiada wysokie kompetencje dydaktyczne w zakresie koszykówki. Potrafi kierować walką sportową w czasie współzawodnictwa. Wykazuje się dużą samodzielnością w zdobywaniu wiedzy i podnoszeniu swoich zawodowych umiejętności. Może nadzorować i oceniać pracę trenerów o niższych kwalifikacjach.

Efekty uczenia się:

Wiedza:

1. Zna zadania zawodowe, zakres odpowiedzialności, uwarunkowania prawne pracy trenera koszykówki.
2. Zna specyfikę i szczegółowe przepisy koszykówki.
3. Zna zasady planowania i organizowania szkolenia na różnych poziomach zaawansowania sportowego.
4. Prowadzi szkolenie w oparciu o rozszerzoną wiedzę z zakresu budowy i funkcjonowania organizmu w warunkach typowych dla koszykówki.
5. Zna różnorodne metody i środki poprawiające sprawność fizyczną adekwatne do rozwoju biologicznego zawodnika.
6. Zna metody i narzędzia kontroli treningu w koszykówce, w tym metody analizy obciążeń.
7. Podaje różne rozwiązania techniczno-taktyczne, uwzględniając stopień zaawansowania sportowego grupy szkoleniowej.
8. Zna podstawowe zasady organizowania i finansowania przedsięwzięć sportowych w koszykówce.
9. Zna symptomy typowych urazów oraz zadania odnowy biologicznej i postępowania dietetycznego w koszykówce.
10. Identyfikuje pozaszkolniowe (socjalno-bytowe) determinanty wyniku sportowego.
11. Przedstawia wyniki badań istotnych dla szkolenia w koszykówce.

Umiejętności:

1. Planuje i organizuje szkolenie we wszystkich cyklach treningu w koszykówce, w tym w czasie zgrupowań.
2. Korzysta z różnorodnych metod i środków treningu stosowanych w koszykówce.
3. Objaśnia i naucza techniki ćwiczeń o złożonej strukturze ruchu.
4. Prowadzi działania kontrolne, w tym analizę obciążeń treningowych uwzględniając zmiany rozwojowe i poziom sportowy zawodników.
5. Identyfikuje talent sportowy, stosując kryteria, sprawnościowe, morfologiczne i psychologiczne.
6. Kieruje walką sportową w czasie meczu oraz przygotowuje odprawę przedmeczową i pomeczową.
7. Stosuje różnorodne rozwiązania taktyczne w koszykówce, uwzględniając styl gry przeciwnika.
8. Wzbudza motywację i wspiera zawodników w warunkach stresogennych.
9. Posiada umiejętność komunikacji interpersonalnej w relacji trener-zawodnik.
10. Organizuje przedsięwzięcia sportowe w koszykówce.
11. Zapobiega stanom przetrenowania oraz potrafi zmniejszać ryzyko urazów.
12. Interpretuje wyniki badań diagnostycznych typowych dla koszykówki.

Kompetencje społeczne:

1. Działając przykładem osobistym propaguje aktywność fizyczną i zachowania prozdrowotne w lokalnym środowisku.
2. Przyjmuje odpowiedzialność za skutki działań własnych i swoich podopiecznych.
3. Postępuje zgodnie z normami społecznymi oraz zasadami współżycia społecznego i etyki zawodowej.
4. Stymuluje swoich podopiecznych do współpracy w grupie.
5. Wykazuje potrzebę rozwoju zawodowego i uczenia się przez całe życie.

**Załącznik 10. Propozycja nazw kwalifikacji w fitnessie rekreacyjnym z 2012 r.
– materiał wykorzystany w etapie przygotowawczym projektu SRKS**

Proponowany poziom kwalifikacji	Proponowana nazwa kwalifikacji	Odniesienie do Europejskiej Ramy Kwalifikacji w sektorze zdrowia i fitnessu oparte na pracy European Health and Fitness Association
1 PRK/1 ERK	konsultant fitnessu	Brak
2 PRK/2 ERK	1. animator fitnessu/asystent instruktora fitnessu 2. instruktor fitnessu w szkole 3. specjalista formy fitnessu	Fitness Assistant
3 PRK/3 ERK	instruktor fitnessu ze specjalnością: • fitness – nowoczesne formy gimnastyki • fitness – ćwiczenia siłowe	1. Group Fitness Instructor 2. Fitness Instructor 3. Group Exercise to Music
4 PRK/4 ERK	trener fitnessu (trener osobisty)	1. Personal Trainer 2. Youth Fitness Instructor 3. Active Ageing Trainer
5 PRK/5 ERK	trener ukierunkowanych ćwiczeń zdrowotnych	1. Exercise for Health Specialist 2. PreDiabetes Exercise Specialist 3. Cardiovascular Exercise Specialist 4. Muskuloskeletal Exercise Specialist
Proponowany poziom kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego	Kwalifikacje nadawane tylko przez akademie wychowania fizycznego	Odniesienie do irlandzkiej propozycji University of Limerick and National Council for Exercise and Fitness
5 PRK/5 ERK/6 NQF	instruktor fitnessu AWF ze specjalnością: • fitness – nowoczesne formy gimnastyki • fitness – ćwiczenia siłowe	Fitness Instructor – Certificate in Exercise and Health Fitness
6 PRK/6 ERK/7 NQF	trener fitnessu AWF (trener osobisty AWF)	Diploma in Exercise and Health Fitness

Źródło: Propozycja Polskiej Ramy Kwalifikacji w rekreacji ruchowej KOMSz TKKF oraz Porozumienie Akademii Wychowania Fizycznego w sprawie systemu kwalifikacji w rekreacji ruchowej z 23 listopada 2012 roku (w: Szumilewicz, 2015)

Załącznik 11. Ćwiczenie z przypisywania poziomów ramy

Należy przypisać kwalifikacjom osób, które realizują zadania zawodowe pojawiające się w opisanych sytuacjach, najbardziej pasujący poziom ramy.

Zadania z obszaru sportu powszechnego.

Sytuacja 1. W czasie tygodniowego pobytu w hotelu młody, zdrowy człowiek chce wziąć 2 lekcje tenisa na dostępnych kortach. Wcześniej nigdy nie grał w tenisa.

Sytuacja 2. W ośrodku wypoczynkowym pracownik ma zorganizować dzień sportu dla klientów (dla rodzin z dziećmi).

Sytuacja 3. Osoba po kilkumiesięcznej wyleczonej kontuzji kolana chce wrócić do ogólnej sprawności fizycznej, która przed urazem była na dobrym poziomie. Idzie do pobliskiego fitness klubu.

Zadania z obszaru sportu kwalifikowanego

Sytuacja 4. Szkoleniowiec, który zajmuje się sportem dzieci nastawionym na uczestnictwo i poprawę sprawności fizycznej.

Sytuacja 5. Szkoleniowiec, który przygotowuje juniorów do mistrzostw Europy w danym sporcie.

Sytuacja 6. Szkoleniowiec, który przygotowuje seniorów do rozgrywek na poziomie regionalnym w danym sporcie.

Sytuacja	Poziom SRKS w ramie ogólnej	Poziom SRKS w ramie szczegółowej
1		
2		
3		
4		
5		
6		

Odpowiedź nie wiem oznacza brak możliwości przypisania poziomu do kwalifikacji.

Prawidłowe odpowiedzi: Sytuacja 1 – poziom 3; Sytuacja 2 – poziom 3; Sytuacja 3 – poziom 5; Sytuacja 4 – poziom 4; Sytuacja 5 – poziom 6; Sytuacja 6 – poziom 5.

Załącznik 12. Weryfikacja wstępnego projektu SRKS w środowisku branżowym – kwestionariusz ankiety

Celem niniejszego badania jest weryfikacja założeń projektu SRKS w oparciu o opinie zdefiniowanych grup interesariuszy. Przed wypełnieniem kwestionariusza prosimy o zapoznanie się z Załącznikiem nr 1 (WSTĘPNY PROJEKT SEKTOROWEJ RAMY KWALIFIKACJI W SPORCIE [SRKS]).

Poniżej znajduje się kilka twierdzeń i pytań dotyczących „Wstępnego projektu sektorowej ramy kwalifikacji w sporcie”. Wypełnienie ankiety polega na zaznaczeniu „X” obok wybranej odpowiedzi. W przypadku części pytań będziemy mieć do Państwa prośbę o krótkie uzasadnienie Państwa odpowiedzi. Prosimy o szczerze odpowiedzi. Ankieta jest poufna.

1. W jakim stopniu jest Panu/Pani znana koncepcja Polskiej Ramy Kwalifikacji?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) bardzo dobrze
- b) dobrze
- c) przeciętnie
- d) słabo
- e) wcale

2. W jakim stopniu jest Panu/Pani znana koncepcja Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Sporcie?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) bardzo dobrze
- b) dobrze
- c) przeciętnie
- d) słabo
- e) wcale

3. Kiedy po raz pierwszy spotkał/a się Pan/Pani z pojęciem Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Sporcie?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) podczas tego badania
- b) w tym roku
- c) rok temu
- d) 2 lata temu
- e) 3 lata temu lub więcej

4. Czy rozumie Pan/Pani założenia SRKS?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Proszę uzasadnić swoją ocenę:

.....
.....

5. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę stworzenia ram kwalifikacji w obszarze sportu?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Proszę uzasadnić swoją ocenę:

.....
.....

6. Czy zdefiniowane w projekcie SRKS wyznaczniki sektorowe obejmują, Pana/Pani zdaniem, pełny zakres najważniejszych kompetencji dla osób pracujących w obszarze sportu?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Jeśli ma Pan/Pani jakieś uwagi i komentarze dotyczące wyznaczników sektorowych – proszę je zapisać:

.....
.....

7. Czy opisy poziomów SRKS w zakresie wiedzy są zrozumiałe?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Jeśli ma Pan/Pani jakieś uwagi i komentarze dotyczące opisów efektów uczenia się w zakresie wiedzy – proszę je zapisać:

.....
.....

8. Czy opisy poziomów SRKS w zakresie umiejętności są zrozumiałe?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Jeśli ma Pan/Pani jakieś uwagi i komentarze dotyczące opisów efektów uczenia się w zakresie umiejętności – proszę je zapisać:

.....
.....

9. Czy opisy poziomów SRKS w zakresie kompetencji społecznych są zrozumiałe?
(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Jeśli ma Pan/Pani jakieś uwagi i komentarze dotyczące opisów efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych – proszę je zapisać:

.....
.....

10. Czy zaproponowana liczba 6-u poziomów kwalifikacji (poziomy 2-7 Polskiej Ramy Kwalifikacji) jest Pan/Pani zdaniem adekwatna do potrzeb sektora sportu?
(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Proszę uzasadnić swoją ocenę:

.....
.....

11. Czy potrafi Pan/Pani określić, na którym poziomie SRKS są Pana/Pani kwalifikacje (świadectwa, dyplomy, certyfikaty, licencje) w obszarze sportu?
(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) tak
- b) nie

Jeżeli nie, proszę opisać w kilku zdaniach, dlaczego:

.....
.....

12. Czy wdrożenie SRKS zwiększy przejrzystość kwalifikacji nadawanych w danym obszarze sportu?
(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Proszę uzasadnić swoją ocenę:

.....
.....

13. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę sformułowania osobnych kwalifikacji dla sportu osób niepełnosprawnych w danym sporcie?

(Proszę o zapoznanie się z Załącznikiem nr 1 oraz zakreślenie wybranej odpowiedzi)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Proszę uzasadnić swoją ocenę:

.....
.....

14. Czy opisy poziomów SRKS dobrze odzwierciedlają wymagania pracodawców z sektora sportu w zakresie kompetencji niezbędnych do pracy na różnych stanowiskach?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Proszę uzasadnić swoją ocenę:

.....
.....

15. Czy wdrożenie SRKS przyczyni się do tworzenia kwalifikacji bardziej adekwatnych do potrzeb pracodawców w branży sportowej?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Proszę uzasadnić swoją ocenę:

.....
.....

16. Czy wdrożenie SRKS przyczyni się do tworzenia bardziej adekwatnych do potrzeb rynku pracy programów kształcenia i szkolenia na potrzeby sportu?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Proszę uzasadnić swoją ocenę:

.....
.....

17. Czy, Pana/Pani zdaniem, SRKS może być wykorzystana przy tworzeniu programów szkolenia kadr w Pana/Pani dyscyplinie sportu?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Proszę uzasadnić swoją ocenę:

.....
.....

18. Czy, Pana/Pani zdaniem, charakterystyki poszczególnych poziomów w SRKS są napisane w sposób wystarczająco szczegółowy?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) nie wiem, nie mam zdania
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

Proszę uzasadnić swoją ocenę:

.....
.....

Prosimy o uzupełnienie danych, które pozwolą na dokładną analizę

A. Prosimy o wskazanie Pana/Pani obszaru działania w sektorze sportu

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź; można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- a) Polskie związki sportowe
- b) Związki stowarzyszeń, organizacje, stowarzyszenia
- c) Pracodawcy sektora prywatnego
- d) Organizacje non-profit
- e) Instytucje kształcące i ośrodki naukowo-badawcze
- f) Pracodawcy sektora publicznego

B. Ile osób pracuje w instytucji, którą Pan/Pani reprezentuje:

.....

C. Proszę podać obecnie zajmowane przez Pana/Panią stanowisko pracy:

- czynny zawodnik
- trener/ instruktor
- działacz sportowy
- menadżer sportu
- sędzia sportowy
- dziennikarz sportowy
- przedstawiciel administracji publicznej
- Inne, jakie?.....

D. Z jaką dyscypliną sportu lub aktywnością ruchową jest związana Pana/Pani obecna działalność zawodowa?

.....

E. Z jakim z dwóch poniższych obszarów jest w głównej mierze związana Pana/Pani obecna działalność zawodowa?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

a) sport powszechny

b) sport kwalifikowany

F.

G.Płeć:

H.Wiek:

I. Jakie jest Pana/Pani wykształcenie?

(Proszę zakreślić wybraną odpowiedź)

Podstawowe

Zawodowe

Średnie ogólnokształcące

Średnie zawodowe

Wyższe licencjackie/inżynierskie

Wyższe magisterskie

J.Jaki jest Pana/Pani zawód wyuczony?

.....

K.Jaki jest Pana/Pani staż pracy w sektorze sportu:

.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!!!

Załącznik 13. Wykaz instytucji, których reprezentanci zostali powołani do zespołu ekspertów w projekcie SRKS

1) Związki sportowe:

- Polski Związek Kulturystyki, Fitness i Trójboju Siłowego (dyscyplina nieolimpijska)
- Polski Związek Jeździecki
- Polski Związek Kajakowy
- Polski Związek Podnoszenia Ciężarów
- Polski Związek Pięcioboju Nowoczesnego
- Polski Związek Judo
- Polski Związek Łyżwiarstwa Figurowego

2) Podmioty zajmujące się świadczeniem komercyjnych usług sportowo-rekreacyjnych:

- Wyższa Szkoła Trenerów Sportu w Warszawie
- Ośrodek Sportu i Rekreacji m.st. Warszawa Ochota
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy Sparta Warszawa
- Zarząd Główny Akademickiego Związku Sportowego

3) Kluby sportowe działające w obrębie sportu wyczynowego:

- Akademia Judo KS, Warszawa
- Klub MLKS „Echo” w Twardogórze
- Szkoła Tenisa „Tie Break”
- AZS-UWM Taekwondo Olsztyn

4) Instytucje zajmujące się kształceniem formalnym na potrzeby sektora sportu:

- AWF Warszawa
- Uniwersytet Szczeciński, Wydział Kultury Fizycznej i Promocji Zdrowia
- Akademia Finansów i Biznesu Vistula
- AWFIS Gdańsk
- AWF Katowice
- Uniwersytet Łódzki
- AWF Wrocław
- AWF Kraków

5) Instytucje zajmujące się kształceniem poza formalnym na potrzeby sektora sportu i rekreacji ruchowej:

- Toruński Związek TKKF
- Instytut Sportu
- Centrum Edukacji Zawodowej

6) Jednostki samorządu terytorialnego i instytucji administracji publicznej:

- Wydział Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie
- Ministerstwo Sportu i Turystyki
- Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
- Ministerstwo Sprawiedliwości
- Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Załącznik 14. Lista członków zespołu ekspertów w projekcie SRKS

1. Wojciech Borowiak (Polski Związek Judo)
2. Marcin Brachfogel (Ministerstwo Sportu i Turystyki)
3. Mirosław Choroś (Polski Związek Podnoszenia Ciężarów)
4. Izabela Ciesielska (Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Tonus, Szczecin)
5. Piotr Cych (Akademia Wychowania Fizycznego, Wrocław)
6. Zenon Dągiel (Polski Związek Łyżwiarstwa Figurowego)
7. Cezary Domińczak (Ośrodek Sportu i Rekreacji, Warszawa)
8. Jan Gajewski (Instytut Sportu, Warszawa)
9. Marta Giezek (Uniwersytet Medyczny, Szczecin)
10. Marek Hertel (Międzyskolny Uczniowski Klub Sportowy Sparta, Warszawa)
11. Marcin Kaca (Akademia Wychowania Fizycznego, Kraków)
12. Maciej Kania (Polski Związek Jeździecki)
13. Aleksandra Kauc (Instytut Sportu, Warszawa)
14. Justyna Kołodziej (Krajowy Ośrodek Metodyczno-Szkoleniowy,
Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Toruń)
15. Andrzej Kosmol (Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa)
16. Ryszard Kowalski (Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Toruń)
17. Bartosz Krawczyński (Instytut Sportu, Warszawa)
18. Marcin Krawczyński (Wyższa Szkoła Edukacji w Sporcie, Warszawa, Atenuem – Szkoła Wyższa Gdańsk)
19. Marek Kruszewski (Polski Związek Kultury Fitness i Trójboju Siłowego)
20. Uta Kühn (Polski Związek Kajakowy)
21. Sergio Lara-Bercial (International Council for Coaching Excellence)
22. Anna Lewandowska-Plińska (Krajowy Ośrodek Metodyczno-Szkoleniowy,
Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Toruń, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń)
23. Hubert Makaruk (Akademia Wychowania Fizycznego Warszawa, Filia w Białej Podlaskiej)
24. Jagna Marczułajtis-Walczak (Poseł na Sejm RP)
25. Piotr Marek (Instytut Sportu, Warszawa)
26. Bartosz Molik (Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa)
27. Bartłomiej Korpak (Akademicki Związek Sportowy Zarząd Główny, Warszawa)
28. Ewa Niedzielska (Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa)
29. Dariusz Nowicki (Akademicki Związek Sportowy – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski Taekwondo, Olsztyn)
30. Włodzimierz Pazik (Instytut Sportu, Warszawa)
31. Krzysztof Perkowski (Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa)
32. Ewa Piotrowska-Całka (Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa)
33. Joanna Ratajczak (Uniwersytet Szczeciński)
34. Magdalena Rejniak-Romer (Szkoła Tenisa „Tie Break”)
35. Rita Santos Rocha (EuropeActive, European Health & Fitness Association)
36. Joanna Rosińska (Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu, Gdańsk)
37. Janusz Samel (Urząd Miasta, Warszawa)
38. Edward Samoraj (Wyższa Szkoła Trenerów Sportu, Warszawa)
39. Jerzy Serdyński (Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego)
40. Michał Siniarski-Czaplicki (Uniwersytet Łódzki)
41. Jacek Skubis (Akademia Judo Klub Sportowy, Warszawa)
42. Michał Starczewski (Polski Związek Kajakowy)
43. Łukasz Szeliga (Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Warszawa)
44. Anna Szumilewicz (Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu Gdańsk,
Krajowy Ośrodek Metodyczno-Szkoleniowy Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Toruń)
45. Władysław Szyngiera (Akademia Wychowania Fizycznego, Katowice)
46. Jolanta Żyśko (Szkoła Główna Turystyki i Rekreacji, Warszawa)

Publikacja powstała we współpracy z Instytutem Badań Edukacyjnych.

Instytut Badań Edukacyjnych

Głównym zadaniem Instytutu jest prowadzenie badań, analiz i prac przydatnych w rozwoju polityki i praktyki edukacyjnej.

Instytut zatrudnia ponad 150 badaczy zajmujących się edukacją - pedagogów, socjologów, psychologów, ekonomistów, politologów i przedstawicieli innych dyscyplin naukowych - wybitnych specjalistów w swoich dziedzinach, o różnorodnych doświadczeniach zawodowych, które obejmują, oprócz badań naukowych, także pracę dydaktyczną, doświadczenie w administracji publicznej czy działalność w organizacjach pozarządowych.

Instytut w Polsce uczestniczy w realizacji międzynarodowych projektów badawczych, w tym PIAAC, PISA, TALIS, ESLC, SHARE, TIMSS i PIRLS, a także projektów systemowych współfinansowanych przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

SEKTOROWA RAMA KWALIFIKACJI W SPORCIE

Doradcy międzynarodowi

